XIV. évfolyam. Budapest. 109. szám. Kedd, 1880. április 20.

Szerkesztő- s kiadó-hivatal:
Budapest IV. himző-utcza és kalap-utcza sarkán 1. szám.
Csak bérmentes levelek fogadtatnak el. Kéziratok vissza nem küldetnek.
Előfizetési díj:
Vidékre postán vagy helyben házhoz hordva:
Egy évre . . . . . 20.—
Félévre . . . . . 10.—
Negyedévre . . . . . 5.—
Egy hóra 1.80
Egy szám 6 krajczár.

EGYETÉRTÉS

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Hirdetések és nyilttérek
felvétetnek árszabály szerint
a kiadó hivatalban:
Budapest IV. himző-utcza és kalap-utcza sarkán 1. sz.
Hirdetések felvétetnek a külföldön:
Bécsben: *Oppelik A.-nál*, Stubenbastei Nr. 2
Moses Rudolfnál, Seilerstätte Nr. 2.
Haasenstein és Voglernél, Wallfischgasse 10.
Daube G. L. és társánál, Wollzeile Nr. 12.
Párisban: *Havas, Laffite & Comp.-nál*, Place de la Bourse.
Frankfurtban a/M.: *Daube G. L. és társánál.*

Igazságot.

Nagy vita készül. Megunta az ország az igazságügyi politika nyomoruságait. Megunta az igazságkereső fél az igazságszolgáltatást, a mely lassu, a mely rosz, a mely mindamellett drága. Drága a társadalomnak is, de drága az államnak is. Valahára belátták a pártok, hogy e kérdéssel egyszer már tisztába kell jönni. Belátták azt, hogy az igazságügy a magas politika igen sok kérdésénél fontosabb ügy. S függetlenségi párt, mérsékelt ellenzék és kormánypárt egyaránt csatába fogja küldeni harczosait lándsát törni avas nézetek, lejárt perjogi elméletek, bátortalan miniszterek s szegődvényes kodifikátorok ellen. El tog dőlni: vajjon e nemzedéknek törvényhozói és kormányzói képessége bir-e elég erővel, hatalommal s gyakorlati ügyességgel Magyarország számára a javitható igazságügyi intézményeket kijavitani, a javithatlanok helyébe pedig ujat és jobbat állitani s végre uj és régi intézményt szervesen összeható egészszé teremteni. E téren Bécscsel és Ausztriával csakugyan nem kell küzdenünk, tehát e téren külső akadály nélkül ronthatunk vagy javithatunk.

Roszak, hézagosak vagy kezdetlegesek az igazságszolgáltatás segédintézményei is. Az ügyvédi kar nem áll hivatásának magaslatán. Nem azért, mintha kevés volna a kitünő ügyvéd, hanem azért, mert igen sok a selejtes ügyvéd. S a sok selejtes ügyvéd miatt vesztenek a jó ügyvédek, homályba borul az egész ügyvédi kar s ferde irányban vezettetik az igazságszolgáltatásnak még biráskodási része is. Aztán a praeventiv igazságszolgáltatás intézményei egyáltalán hiányosak. A gyámsági eljárás nehézkes s nincs a rokonintézményekkel összhangzatban. A bagatelleljárás ugy a mint terveztetett s ugy a mint gyakoroltatik, semmiképen meg nem felel a kitüzött czélnak. A közjegyzői intézmény veszélyes sorvadásban szenved. Nincs jártányi ereje, mert nincs elég tápláléka s nincs kellő szigoruságu felügyelet alatt. S aztán emlitsük-e az igazságügyi közigazgatást, mely bizony már nem lehet roszabb, mint a mostani. Emlitsük-e a telekkönyvi intézményt, mely mindenütt hibás s az ország némely részében már alig használható.

Szakférfiak, ügy iránt buzgó törvényhozók most a javitás, az előhaladás zászlójára a szóbeliség és közvetlenség elvére alapitott perjogot irták fel jelszó gyanánt. Mindenek előtt megjegyezzük, hogy e jelszó általános orvosszernek minden bajunk ellen nem fog beválni. A kodifikáczió hiányait nem háritja el, a megelőző igazságszolgáltatás intézményeit nem pótolja. Gyámsági, telekkönyvi, közjegyzői, bagatell-eljárási intézmények betegségeit nem gyógyitja meg. Hatalmas szer ugyan, mulhatlanul szükség van alkalmazására, de istenért se ringassuk magunkat abba a csalódásba, hogy ezzel már mindent megtettünk hosszu időre. Sőt legyünk készen arra, hogy az irásbeliség rendszeréről a szóbeliség rendszerére való átzökkenés sem gyorsan, sem könnyen, sem kényelmesen nem fog megtörténni. Sőt ha mindent megteszünk is, mi szükséges ahhoz, hogy áldásos legyen működése: még akkor is csak évek mulva fogjuk érezni és élvezni áldásait.

Mindez azonban csak indok arra, hogy siessünk behozatalával. Mind a gyermekneveléstől nem riad vissza a jó szülő azért, mert az lassan, sok kényelem feláldozása után és sok év mulva termi meg gyümölcseit: ugy a törvényhozásnak nem szabad meghátrálni azon nehézségek elől, melyekkel a szóbeliségre és közvetlenségre alapitott perjogi intézmények felállitása jár. A kezdetnek, az átalakulásnak bajain minden esetre keresztül kell esnünk, akár most, akár később. Minél előbb: annál jobb. A miniszteri és törvényhozói élhetetlenség e páratlan korszakából legalább módunkban áll a következő évekre és nemzedékre egy intézményt hagyni örökségül, mely, habár nem sikerül is a mi kezünkben teljességgel: könnyen lesz javitható a gyakorlati élet jelentkező szükségei szerint s alapjai, alapelvei beláthatatlan hosszu időre rendithetlenül meg fognak állani. Pedig rögtön csakugyan nem fog sikerülni. Pénzügyi tekintetek, ügyvédi és birói karnak hiányai, sok régi épületmaradványnak kimélése s a minden ujitással együtt járó kényelmetlenség fogják utját állani a rögtöni és teljes sikernek.

Ez az az álláspont, melyre a szóbeliség és közvetlenség ellenségei helyezkedni fognak, hogy az uj irányt megbuktassák. És ellenségei fognak támadni — de sokan és hatalmasak. Előállanak majd nemzetiségi, pénzügyi s általános igazságügyi indokokkal. Fogják mondani, hogy nincs polgári anyagi kodexünk, e nélkül pedig — szerintük — a fölebbezési forumok kontrolját nem lehet nélkülöznünk s az igazságszolgáltatás nagy érdekét bizonytalan sikerü kisérletre nem lehet biznunk. Fogják mondani, hogy a két királyi táblát szét kell darabolnunk, kettőből tizenkettőt alkotnunk, a birák számát legalább 20%-val szaporitanunk: erre pedig az ország mai pénzügyi helyzetében nincs pénz, nincs anyagi tehetség. Fogják mondani, hogy az első birósági intézményeket gyökeresen fel kell forgatni, a székhelyeket és létszámot szaporitani, egyes biróság helyett a társas biróságot behozni s mindenféle nemzetiségi jogosult és jogosulatlan törekvéseknek ajtót-kaput tárni. E kifogásokkal állanak elő az irásbeliség összbe csavarodott hivei.

De összes kifogásaik között egyetlen egy kifogás nem lesz feltalálható. Az tudniillik, hogy az irásbeli eljárás jobb és czélszerübb volna, mint a szóbeli. Ezt nem fogják még az avas igazságügyi politikusok sem mondani. Sőt, ha az európai viszonyokra tekintenek: még ők is kényszeritve lesznek bevallani, hogy a mi az egyedüli czélt, a jó és gyors igazságszolgáltatást illeti: a szóbeli és közvetlen eljárás e czélra helyes eszköz, az irásbeli eljárás pedig e czélra helytelen eszköz. Ez az egyetlen indok az, mely előttünk is nemcsak a legfontosabb, hanem az egyedül fontos. Ezért helyeseljük a szakférfiak s az ügy iránt buzgó törvényhozók föllépését. Ezért várjuk el a kormánytól, hogy csökönössége megszünend s várjuk el Pauler Tivadartól, hogy az inditványhoz való hozzájárulása nem Tisza Kálmántól tanult taktika, melynek csak az a czélja, hogy álnok utógondolattal időt nyerhessen; — időt arra, hogy a reform barátai elhallgassanak, az inditvány agyonhallgattassék, az ügy pedig eltemettessék föld alá, akták alá, enquet alá.

Budapest, április 19.

A förendiház folyó évi április hó 21-én d. e. 11 órakor ülést tart.

A tiszavidéki vaspálya társaság rendkivüli közgyülése holnap fog dönteni azon szerződési javaslat fölött, melylyel e vasutvonal az állam birtokába adatik el, s melyet egyrészről Péchy Tamás és gr. Szapáry Gyula másrészről gr. Szapáry Antal és br. Orczy Andor kötöttek. E szerződési javaslat 5. pontja, melyben a jelenlegi igazgatóság és felügyelő bizottság még tiz évre fentartatik, példátlanul botrányos. Kétségtelen, hogy a kormánynak és a tiz évi sinecura kilátásával biró igazgatóságnak e közgyülésen többsége lesz. De a részvényesek közt vannak még független és elfogulatlan magán egyének is, és tőlük mi elvárjuk, hogy az állam durva kizsákmányolására számitott ezen szerződési pont ellen legalább lesz köztük valaki, ki erélyesen tiltakozni fog s tiltakozását jegyzőkönyvbe kéri felvétetni.

Az igazságügyi tárcza költségvetésének tárgyalásánál hosszu és érdekes vitára lesz kilátás. Ha a jelek nem csalnak, összes igazságügyi intézményeink beható vita alá vétetnek. A központi kormányzat, az igazságügyi adminisztráczió, az ügyvédi kar, a közjegyzői intézmény, a bagatell- és gyámügyi eljárás, a perrendtartás reformjára vonatkozó kisérletek mind be fognak vonatni a vita körébe. E tárgyban Hódossy Imre képviselő s budapesti ügyvédkamarai elnök felhivására már a mult hóban tartatott a zártkörü bizalmas értekezlet, melyben Hódossy Imre, Horváth Lajos, Szilágyi Dezső, Eötvös Károly, Morlin Ferencz, Veszter Imre s többen az összes ellenzéki árnyalatok jogászai közül vettek részt, kik beható eszmecsere után a fentebbi megállapodásra jutottak. Később, e hó elején ujra tartatott egy bizalmas értekezlet, melyben már kormánypárti jogászok is részt vettek s melyben első sorban az ügyvédségi intézmény reformjáról volt szó. Ekként fejlett ki s erősödött meg a mozgalom, melynek czélja a képviselőház többségét s a kormányt a szóbeliség és közvetlenség elfogadására birni.

A kormány látta ez irányt s miután észrevette, hogy minden ellenzése daczára a kormánypártnak több tagja is ez iránynak hive: arra a megállapodásra jutott, hogy az ez irányban Emmer Kornél által előterjesztendő inditványhoz ő is hozzá járul. Ekként most már az inditvány Veszter Imre, Emmer Kornél s Vidliczkay József által, tehát minden párt részéről egyaránt meg fog tétetni.

Eddig szólásra fel vannak irva: Veszter Imre, Hosztinszky János, Emmer Kornél, Teleszky István, Dárday Sándor, Mandl Pál, Juhász Mihály, Chorin Ferencz, Vidliczkay József, Gyurgyik Gyula. Szitovszky János, Miklós István és Eötvös Károly. Ezek közul a ma fennálló irásbeliség rendszere mellett előreláthatólag csak Teleszky István s ta'án Dárday Sándor emelnek szót.

Bokross Elek képviselő, mint az erdélyi és partiumbeli birtokviszonyok rendezéséről szóló törvényjavaslat bizottsági előadója a kormány által előterjesztett törvényjavaslat alapelvei nyomán egy uj törvényjavaslatot dolgozott ki, melyet véleményadás végett minden erdélyi és partiumbeli képviselőnek megküldött, s melyet az illető képviselők véleményével együtt a képviselőház igazságügyi bizottsága elé akar még e hó végén terjeszteni. Erre megjegyezzük, hogy bizottsági előadónak — nézetünk szerint — jogában áll a neki kiadott törvényjavaslathoz bármily módositványt ajánlani, azonban a képviselőház bizottságai csakis olyan törvényjavaslatokat tárgyalhatnak, melyeket maga a képviselőház utasit hozzájuk.

A képviselőház igazságügyi bizottsága ma d. u. 5 órakor Horváth Lajos elnöklete alatt tartott ülésében folytatta a magyar csődtörvényjavaslat részletes tárgyalását.

A 17-én tartott ülésben letárgyalt 53—69. §§. szövege hitelesittetett. Az ugyanazon ülésben letárgyalt 70. §. 2-dik alineáját előadó következőleg szövegezte: „Az egyes csődtömegeket egymás ellen visszkereseti jog annyiban illeti, a mennyiben az osztalék, mely azok valamelyikéből a hitelezőre jutna, a követelés teljes kielégitésére szükséges összeget meghaladja. Ez esetben a többi tömegek az ily fölöslegre azon arányban élhetnek visszkeresettel, a melyben az egyetemleges adósokat egymás ellen csődön kivül a kötelezett mértéken tul teljesitett fizetés tekintetében visszkereseti jog illetné."

Teleszky ezen szöveget nem tartja elég világosnak s a bizottság ennek ujabbi szövegezését kisérlendi meg.

Az ugyanazon ülésben letárgyalt 71. §. hitelesitésénél Chorin felveti a kérdést, hogy a mennyiben a követelést bejelentő külföldi hitelező a maga állama részéről követett viszonosságot igazolni nem tudná, a megtorlást a biróság gyakorolja-e vagy pedig a kormány intézkedését kérje-e ki? E kérdésben hosszabb vita után a bizottság azt határozta, hogy ily esetben a biróság a bejelentőt elutasitani, az esetet pedig az igazságügyminiszteriumnak bejelenteni tartozik.

Erre a bizottság a csődeljárásra tért át, s az általános határozatokat tartalmazo I. fejezetet vévén tárgyalás alá a 72 §-nál az illetékesség szempontjából oly intézkedés állapittatott meg, mely szerint a személyes illetőség s ennek meg nem állapithatása esetében a vagyon holléte legyen döntő.

A 73., 74. és 75. §§. stylaris módositásokkal elfogadtattak, a 76. §. oly változással fogadtatott el, hogy azon esetben, ha a felek értesitése a hivatalos lap utján történt közzététel által eszközöltetik, a közzétételtől számitandó 3-ik köznapon veendő az értesités befejezettnek. A §. azon tétele, mely szerint a hivatalos közzététel a külön megrendelt kézbesitéssel egyenlőnek tekintendő, a 77. §-al egyetemben függőben hagyatott.

A 78. §. elfogadtatott; a 79. §. pedig azzal egészittetett ki, hogy a jogorvoslatok irásban 2 példányban és a törvényszékhez intézve adandók be. E §. tárgyalásánál Chorin felvetette az ügyvédi kényszer kérdését, kijelentvén, hogy azt minden beadványra nézve megállapittatni óhajtja, azzal, hogy csak magyar beadványok fogadtassanak el.

Rövid vita után ezen kérdés egy később e tárgyalásának hagyatik fenn.

A 80. 81 §§-ok stylaris változtatásokkal, az utóbbi azon fentartással fogadtatott el, hogy a csődbiztosi intézmény kérdése még függőben marad.

Végül a bizottsághoz utasitott telekkönyvi törvényjavaslatra nézve előadóvá dr. Emmer Kornél választatott meg.

Az angol kormányválság.

Teljesen fölösleges munka volna most már a fölött elmélkedni, minő körülmények s minő okokból játszódtak közre, hogy a torypárt oly nagy kisebbségben maradjon, melyben közel ötven év óta már nem volt, a whighpárt pedig akkora többséget nyerjen, a mekkorát egy hó előtt legvérmesebb politikusai sem reményleltek. A tény, mely ma elsőrangu politikai érdekkel bir, az, hogy a torypárt s vele lord Beaconsfield politikája megbukott, a liberálisok pedig s általuk bizonyos politikai irányzatok hatalomra jutottak.

Mikből állanak e politikai irányzatok. Jőjjünk — ha lehetséges — e kérdéssel tisztába. Ettől függ aztán, hogy rokonszenvünk minő mértékben nyilvánuljon, vagy a bukott vagy a diadalmaskodó angol politika irányában.

Semmi sem kétségtelenebb, hogy mindaddig, mig Gladstone helyeslé a balkánfélszigeti orosz invásiót; mig Törökország érdekében egy szava sem volt, ellenben nagy elméjének és fényes multjának és magas társadalmi állásának egész hatalmát az orosz-vazall népek érdekében használta fel, végre mig Oroszországért mindig volt meleg fölgerjedése, minket magyarokat pedig azonositva a bécsi katonai párttal s ennek üzelmeivel folyton elitélt: rokonszenvünk mindaddig övé és pártjáé nem lehetett s inkább biztunk lord Beaconsfield magas szárnyalásu eszméiben, melyek végső megállapodásait azonban nem láthattuk, mint Gladstone manifestumaiban, melyek nagyon is világosak voltak.

Azonban a „kutya" nem harap meg mindenkit, a kit megugat és Gladstone most, a komoly felelősség tudatában egészen más hurokat penget, mint eddig tette; — legalább a nyilatkozatok, melyek a whigh-párt köréből napfényre jönnek, homlokegyenest ellenkeznek Gladstone eddigi kijelentéseivel.

A whighpárt belpolitikai törekvései ránk nézve másodrangu érdekűek. Örülünk, ha az angol republikánusok lassanként tért nyernek s bár az angol királyi hatalom a szárazföldi monarchikus hatalom gyakorlatának sem módjával, sem czéljaival egyáltalán össze nem hasonlitható s bár épen ezért az angol republikánus párt diadalára még nagyon sok ideig alig lehet számitani: mindamellett mi e párt erősödését csak őszinte örömmel üdvözöljük. Meg lesz ennek jótékony hatása erőteljes kitartás, de tapintatos módor mellett kétségtelenül a szárazföldi viszonyokra is.

AZ „EGYETÉRTÉS" TÁRCZÁJA.

A tenger alatti távirdák.

(Két közlemény.)

II.

A roppant sulynál fogva, melylyel az uj cabel birt, igen bajos lett volna annak hajóra szállitása, ha szerencsére nem állt volna oly óriás hajó rendelkezésre, mint a „Great Eastern", a világ legnagyobb hajója. Hossza 692 láb, szélessége 83 láb es tiz gözkatlana van. Az 58 láb átmérőjü kerekek 1000 lóerőnyi, azonfelül a csavar 1600 lóerőnyi hatást idéznek elő, mind a motorok e szerint körülbelül 3000 lóerőt képesek kifejteni.

Volt tehát tér az egész cabel elhelyezésére, mely három nagy hengert képező tekeresben a legnagyobb gonddal szállittatott a hajóra. Valamennyi a cabel lebocsátására vonatkozó ügyletek. Canning a „Telegraph construction and maintenance company" főmérnökének kezeiben voltak összpontositva, az „Atlantic Telegraph company" részéről pedig Thomson és Warley az elektrikusok élén voltak a hajón. Okulván azon, hogy a cabeltáviratozásra erős villamos folyamokat nem szabad használni, az alkalmazott telepbe csupán 40 közönséges Daniel-féle elem volt bekapcolva, mely — mellesleg mondva — korántsem volna elégséges, ha Budapestről Prágába akarnánk táviratozni.

A „Great Eastern" 1865 junius 24-én hagyta el horgonyzási helyét, nem kevesebb mint 24,000 tonna sulylyal megrakva és 500 személylyel, kik közül 120 elektrikus és mérnök volt. Az óriás hajó azon pont felé tartott, honnan a huzal lebocsátásának kellett kezdődni és mely most sokkal czélszerübben választatott mint előbb, t. i. a „Feilhomerum" öbölbe Valenczia mellett; minthogy a newfoundlandi tengerpartot is alkalmasabb öblöt szemeltek ki, a „Hearts Content" öblöt, a kabelt körülbelől 50 mértfölddel röviditették. A Feilhomerum-öböl keskeny, körülbelől egy mértföld hosszu csatornát képez, mely jobbra és balra magas szikláktól védett a szelektől és a hullámoktól, és ebbe kellett az erősebben szerkesztett tengerparti kabelt elmeriteni, mely munkához azonban az igen kedvezőtlen időjárás miatt csak julius 22-ikén foghattak. Baljóslatu volt már a munkálatok kezdete, mert midőn a keskeny öbölben bizonyos távolságban egymástól állomásozó és a cabelt a viz fölött tartó csolnakok irlandi hajósai a messziről jövő és csolnakról csolnakhoz elterjedő „hurrah" kiáltást hallották, mely a messze szárazföldről tetszett hangzani, abban a véleményben, hogy a cabel szerencsésen a szárazföldre van hozva, a cabelt a csolnakokról egyszerre a tengerbe dobták. De mi történt! — a szárazföldre v tt cabel nem lévén elég nagy távolságban megerősitve, nyilsebességgel vissza sikamlott és a tengerben elmerült. Ennek fölytán pedig másik vége, a „Karoline" kisebb gőzhajóról szintén utána gördült. Ezen baleset, helyrehozatala, ille őleg az ismételt lebocsátás után végre sikerült julius 23-án a tengerparti cabelt a „Great Eastern" hajón a tengerfenéki cabellel összekötni, mire ujból megvizsgálták az egészet, vajjon minden rendben van-e, és miután mindenki megyőződött, hogy se a hajón, se pedig az idáig elmeritett vonalon a szárazföldi állomásig a legkisebb akadály sem észlelhető, a Great Eastern elindult a nagy oczeánra, megelőzve a „pilot" gyanánt szereplő „Terrible" által és kisérve a „Sphinxtől," melynek czélja volt a mellékes szolgálatokat teljesiteni.

Az első nap, julius 23-án, vasárnap este 10¼ óráig a legesekélyebb szabálytalanság nélkül folyt le; ekkor azt vette észre a szolgálatban levő távirász, miszerint a tükörgalvanometer delejtüje oly nagyot lengett, hogy a közönséges skálá ól egészen kizökkent és nem tért ismét előbbi helyzetébe vissza, jeléül, hogy a villamos folyam folytonosan kering a cabelen, vagy mint szakszerüen mondják: „állandó folyam" állt be annak következtében, mert a cabel belső huzala valamely ponton a vizzel, illetőleg a földdel érintkezésbe jött. Ámbár a legérzékenyebb mérőeszközök álltak rendelkezésre, melyek segitségével ezen ismeretlen pont távolságát a hajótól ki lehetett számitani, — és daczára annak, hogy Canning-től kezdve le az utolsó mérnökig mindenki megtette számitását, az eredmények oly annyira különböztek egymástól, hogy nem maradt hátra más, mint a már leeresztett cabelt felcsavarni, mig az érintkezést előidéző helyet amugy is megtalálják. Ezen fölötte nehéz és fáradságos munka tartott kedd reggeli 9¾ óráig és kiderült, hogy a hiba helyén egy-két hüvelyknyi vashuzal egészen keresztül volt szurva a cabelen. A vashuzal egyik vége hegyes volt, a másik vége pedig ugy látszott, mintha harapó fogóval lecsipték volna, — de egyelőre ezen hibát csak véletlenül beállottnak tekintették. Julius 31-én az egyik cabelhenger elfogyott és a másikhoz kellett átterni. Délben a távolság Valenciától 793 mértföld volt és a lebocsátott cabel hossza 903 mértföld. Ekkor ismétlődött a fönti baleset és mikor a hibás huzalt a hajóra hozták, kivágták és beható vizsgálat alá vették, a vashuzalok kenderköpenyében a kabel hosszúban vágást vettek észre és azon belől egy az előbbenihez egészen hasonló vashuzaldarabot, ugy hogy most már sejteni kezdték miszerint a munkások közt egy kabelgyilkosnak kell lenni, aki vagy boszuból, vagy más oknál fogva a vállalat vesztén működik. Minthogy a tettes kipuhatolása nem sikerült, a munkásokat változtatták s e percztől fogva a legnagyobb őrködés alá helyezték a munkálatok folytatását. Azonban nemcsak az emberek gonoszsága, — mely sötét pont egyébiránt örökké titokban fog maradni, de a sors maga is szövetkezett a merész vállalkozók ellen, mert augusztus 2-án az emberek szemeláttára történt a legurulásban lévő cabelen egy következményeiben hasonló hiba, mint az előbbeni esetekben és alig hogy észrevették, már a cabel 4000 méternyi hosszuságban lecsügött a tengerbe. Hogy azt megint feltekerjék a „Great Eastern"-nak meg kellett állani és a felhuzó gépet működésbe hozni. Ez idő alatt azonban nem tarthatta meg a hajó a cabel hossza mentén való irányát, ugy, hogy a cabel hátsó vége roppant surlódást szenvedett és már már felhusták volna azt, midőn egyszerre a felhuzó gép dynamometere magasan felugrott, és ugyanabban a perczben a cabel eltört és a hajó szélén átrepült a tenger mélységébe. Leirhatatlan volt azon elkeseredéssel vegyült fájdalom, mely ezen pillanatban a jelenlevőkön erőt vett, néhányan ugy elérzékenyültek, hogy a köny tolult szemökbe. Köröskörül a tenger csöndes és semmi sem árulja el a helyet, hol annyi szép remény szállt sirba. Rövid tanácskozás után a hajón levő technikusokkal, Camming elhatározta, hogy a cabelt megint kihalássza. Lebocsátottak egy 3 mázsányi külön berendezéssel biró fenékhorgot egy 200 mázsányi horderővel birt huzalkötelen; a nehéz kötél esti 5 órakor nagy sebességgel zuhant le a mélységbe és 5 kilometernyi távolságban elérte a tenger alját és most kezdett a hajó a cabel irányán át előre és hátra ezirkálni. Reggel 8 órakor a kötél nagyobb feszültsége jelezte, hogy a fenékhorog a cabelbe kapaszkodott. A felhuzás kezdődött lassan és biztosan, és már 1800 méter huzal vissza volt tekerve a hajóra, a mint ez egyszerre elszakadt, magával rántván annak 3200 meternyi hosszu maradványát a fenékhoroggal és a cabellel együtt. — A másik kisérlet megtételét meggátolta a rosz időjárás; — midőn augusztus 9-dikén jobbra fordult az idő, leeresztették a második fenékhorgot, mely esti 6 órakor fogta meg a cabelt. Ezen percztől fogva az egész éjen át tartott a cabel biztos emelése, mely reggeli nyolczkor már 3000 méternyi magasságban volt a tenger fenekétől; ekkor eltört a huzalkötél egyik gyürüje, melynek segitségével az egyes lánczlagok összevalának kötve. Augusztus 11-kén harmadszor tették meg a kisérletet a cabel felhozatalára, de most is eltört a láncz egyik tagja és a huzalkötél harmadszor is visszazuhant a tengerbe. Egészen kimerülten a folytonos erőfeszitéstől meg kellett a vállalkozóknak hajolni a sors akarata előtt — a Great Eastern, melynek egyébiránt huzalkötél készlete is elfogyott, kénytelen volt Irlandba visszatérni és aug. 17-én megérkezett Crookhaven-ban, a Terrible pedig Newfoundlandba vitorlázott, hogy az 1865-iki cabelexpeditiónak meghiusulásáról Amerikába is elvigye a hirt.

Nehéz csapás volt ez a vállalatra nézve, mely általános szánalmat keltett a civilizált népeknél az egész föld kereken, de a tengermélyébe sülyedt millionok daczára sem hagyta el a bátorság az illetőket, mert uj tapasztalatokkal gazdagodtak, melyeknek alkalmazásával remélni lehetett, hogy az utolsó nehézségek is le fognak küzdetni és az óhajtott czélt szerencsésen elérik. Az angolok 1866. márczius havában uj társulatot alakitottak: „Anglo-american telegraph Company" ezim alatt, mely jelenleg egyike a leghatalmasabb cabel-társulatoknak Európában. Uj cabel lett megrendelve az előbbeni czégnél, melynek gyárai a Themze mentén lévén, a „Great Eastern" is a Themzén rakatott meg. Ez megtörténvén a „Great Eastern" 37 lábnyira merült a vizbe és nagy aggodalmat okozott, hogy a hajó a Themzének valamely helyén nem akad-e meg. Szerencsére a „Great Eastern", Hamilton kapitány ügyes kormányozása alatt, kitudta kerülni a veszélyes helyeket és a hajó julius 13-án megérkezett Valentia elé.

Itt várta a már lebocsátott tengerparti kabelnek a tenger szinén tartott vége. Azonnal összeforrasztották a két véget és a Great Eastern ujból nyugat felé vette utját, hogy most már bevégezze a nagy munkát és sikerrel koronázza az emberek iparkodását. Julius 27-én délutáni 4 órakor jelent meg a Great Eastern Newfundland partjáin a „Hearts Content" öbölben a „Cyrus állomás előtt, határtalan lelkesedéssel fogadva, mert a cabel gyönyörüen működött. A távirdaházba való bevezetése után az első távirat küldetett Glasz urnak, a cabelt készitett „Telegraph construction and maintenance company" elnökének, ki Valentián már ezen táviratra várakozott. Utánna következett az angol királynő üdvözlő távirata Johnsonhoz, az Egyesült-Államok akkori elnökéhez, valamint ennek válasza. A további szükséges előkészületek után a legelső oceán-tuli vonal 1866 augusztus 4-én átadatott a világ forgalomnak.

Felbátoritva ezen sikerdus eseménytől, a társaság vezérférfiai elhatározták, hogy a mult év (1865) augusztus hóban elszakadt cabel felhuzását ujból megkisértik, hátha abból egyuttal még egy transatlanti vonalat nyernének. Ezen terv kivitele a „Great Eastern", a „Medway" és az „Albany" hajókra bizatott olyformán, hogy ezek visszatérnek a cabel mult évi elszakadási helyére és a „Great Eastern"-nal a középen a cabelt három helyen egyszerre felemelik, mire a két szélső hajó azt uszásban tartja, a „Great Eastern" pedig az emelést folytatja és bevégezi. Kétes volt azon körülmény, vajjon a cabel mélyen bent fekszik-e a tenger fenekének iszapában, vagy nem, mert előbbi esetben csak nagy bajjal lehetett volna a csáklya horoggal megfogni. Augusztus 19-én a Great Eastern-ről nagy örömrivalgás „ime, ime, a fenékhorog" tudatta a többi hajókkal, hogy az emelt cabel a tenger szinét elérte, ott lógott a csáklya két fokán, alsó felülete fehér a tenger iszapán való fekvéstől, felső felülete pedig ép olyan, mintha e perczben hagyta volna el a gyárat. Azonban nem

Lapunk mai számához egy iv melléklet van csatolva

A liberális párt Irland helyzetén minden esetre fog segiteni; Angliában és Walesben, sőt mind a négy fejedelemségben az agrarius kérdések igazságos és méltányos megoldására minden esetre jelentékeny kisérleteket fog tenni. Bright-nak és Fawcett-nak mulhatlanul fentartandó szövetsége valószinüleg odáig is kihat, hogy a választási törvény a grófságokban szabadelvü irányban javittassék s ekként a nagy latifundiáriusok befolyása némileg egyensulyoztassék. A pénzügyi helyzet javulása, az államháztartás egyensulya, a forgalmi élet felélénkülése minden esetre be fog következni. Mindez azonban, ismételjük, ránk nézve csak másod rangu politikai érdekkel bir.

De az aztán közvetlenül ránk tartozik: minő politikát akar a whigh kormány keleten s különösen a Balkánfélszigeten inaugurálni s minő változásokat akar ott előidézni. E tekintetben valóban meglepő nyilatkozatokat hallunk a whigek táboráből, melyek habár részben valósulnak is meg, ránk és jövendőnkre nézve igen fontosak s igen kedvezők.

A Balkánfélszigetről kizárni mind Oroszországnak, mind Ausztriának befolyását; Görögországot kikerekiteni s a görög lakosságu tartományokat egyesiteni; Boszniából és Herczegovinából az osztrák-magyar hadierőt és okkupációt kiparancsolni s a félszigeten teljesen önálló kis államok szövetségét konstituálni s ezt az europai népjog alá helyezni: ime ebből áll az alakulásban levő uj angol kormány balkánszigeti politikájának vázlata,

Mi üdvözöljük e politikát.

E politika teljesen és utolsó vonásig megfelel a mi nézetünknek, melyet évek óta tolmácsolunk, Mi a délszláv nemzetiségek szabadsági küzdelmeinek nem voltunk ellenségei, de igenis ellenségei voltunk annak, hogy az ő szabadságukat Oroszország vivja ki. Vivják ki maguk. A szabadságot nem adják ingyen s ha egy nagyhatalom szabadságharcz ürügye alatt kisebb népekért küzd: akkor az a nagyhatalom, kivált ha azt Oroszországnak nevezik, csak az önkényuralomnak ad más nevet, de azt meg nem tagadja. Ez volt felfogásunk. A török fenhatóságot ezért tartottuk mi ránk nézve is s ama népekre nézve is jobbnak mint az orosz fenhatóságot.

De a török fenhatóság megdöltével megint világos lett előttünk az irány. El nem foglalni Boszniát és Herczegovinát; önálló államalakulásokat elősegiteni; román, bolgár, szerb, albán, görög és török nemzetiséget és önállóságot külön államcsoportokban kifejlődésre segiteni s e népek szabadságszeretetében és faji egyéniségében keresni szövetséget a mindent szolgaságra hajtó s mindent nivellirozni törekvő orosz hatalom ellen: ez volt vágyunk, ez most elvünk s ez volt és lesz törekvésünk.

Viktoria királynő elfogadta lord Beaconsfield lemondását. Bárki következzék, Gladstone, Hartington vagy Granville utána: ha az uj kabinet ezt a politikát akarja keleten megvalósitani: egész lelkünk rokonszenve s egész törekvésünk hatalma fogja az uj kabinetet támogatni.

Hogy Bécs és Berlin mit szól ez uj politikához: az közvetlenül nem a mi dolgunk, noha, természetesen közelről érdekel bennünket. Mi csak csalódni nem szeretnénk az uj angol kabinetben. De nem hisszük, hogy csalódnánk. Ha a wigh-párt nem azt a politikát követi, melyet hirdet s melyet ép most vázolánk: akkor Beaconsfield politikáját kell követnie, a melyért azonban bizony nem lett volna szükség ezt megbuktatni. S mert az angol nemzet s a whig-párt ezt szintén jól belátja: ezért bizunk mi abban, hogy Gladstone és társai szilárdan megállanak programmjuk mellett. Adja isten.

Budapest, április 19.

Mához tiz napra, április 29-ikén ül össze az ujonnan megválasztott angol parliament, s a pártviszonyok végleges alakulását csak akkorra várhatjuk, mert a „liberális“ jelszó alatt megválasztottak közt számosan csak a parliamentben foglalnak állást a kormány mellett vagy ellen, a szerint a mint a mérsékelt vagy a radikális vagy a czentrumnak nevezhető árnyalathoz tartoznak. A választások száma még nem teljes. Az orkneyi és shetlandi öt-hat képviselő választására csak 27-ikén kerül a sor. Ezenkivül Angliában két, Irországban három pótválasztás lesz, mert Gladstonet és Hartingtont két helyen, Parnellt pedig, az ir obstrukczionisták vezérét három helyen választották meg. Összesen választott Anglia 283 liberálist és 204 konzervativet, Skóczia 51 liberálist és 15 konzervativet és Irország 15 liberálist, 25 konzervativt és 63 home-rulert. Hat mandatum, bebizonyult vesztegetések miatt, büntetésül ideiglenesen még mindig meg van szüntetve. A királynő a kitüzött időnél egy nappal előbb érkezett vissza Angliába s lord Beaconsfield tegnap át is nyujtotta neki a kabinet lemondását, melyet a királynő elfogadott. Az uj kabinet alakulására nézve, az eddigi kombinációk után, tartózkodunk a különféle hirek közlésétől; az egész ugyis csak nehány nap kérdése már.

Egy Mundella nevü ur, ki az angol liberális pártnak állitólag számot tevő tagja, s ki egy ma reggeli táviratunkban tévesen van, „kilátásba vett kormányelnök“-nek nevezve, nem állhatta meg, hogy egy bécsi lap munkatársa előtt egy európai diktátor-szerepre hivatott ember hangján ne nyilatkozzék arról, hogy mit fog tenni, mit nem, az uralomra jutott whig-párt. Nem is szólnánk e valóban üres szájaskodásról, ha a nevezett gentleman a többi közt — oltalomba véve Ausztria német tartományait Bismarck állitólagos földarabolási szándékai ellen — azt is nem mondotta volna, hogy „Magyarország most nem érdemli meg Anglia egykori rokonszenvét, mivel a nemzetiségek elnyomására tör.“ — Megengedjük, hogy a Gladstonet követő liberális pártban ez a nézet uralkodik Magyarországról, még pedig abból az igen érthető okból, mert Magyarország közvéleménye ellene fordult az orosz „felszabaditási“ vágyaknak, de meg kell jegyeznünk, hogy Gladstone urnak ugy, mint Mundella urnak és számos párthivének egyáltalában fogalma sincs Magyarországról és az itteni viszonyokról.

Bismarck hg. és Orloff berlini értekezéseiről egy, diplomacziai közleményeinek hitelessége tekintetében nem épen jó hirnevü bécsi lap hosszabb berlini levelet közöl, melyben az van mondva, hogy Bismarck egész programmot formulázott, a melynek elfogadását conditio sine qua non gyanánt állitotta Oroszországnak a császári szövetségbe való visszafogadására nézve. E programm nem kevesebb, mint 24 pontot és panaszt tartalmazott, melyek közt az is van, hogy Oroszország egy a nyilvánossággnak szánt ünnepélyes nyilatkozatban kötelezze magát, hogy mindenben és föltétlenül ragaszkodni fog a berlini kongreszus szabályzataihoz, s a mennyiben ezek még néhány pontban nincsennk teljesitve, az elmulasztottakat azonnal pótolja helyre. Követelte továbbá (mindig az illető berlini tudósitás szerint) Bismarck hg. bizonyos számu orosz csapatoknak rögtöni visszavonását a német határról, mivel a csapatok ilyetén összehalmozása jogos gyanakodást kelt s legközelebb ujabb represszáliákra fogná kényszeriteni a német politikát. Követelte továbbá több e.ökelő orosz állami tisztviselőnek, köztök Gorcsakoffnak és Milyutinnek elmozditását, ezeket okolván az előbbi szivélyes viszony megzavarásával; követelte az orosz sajtó szigorubb felügyeletét és a Poroszország és a német nemzet elleni mérges kifakadások megbüntetését. Azt is mondotta Bismarck az orosz küldöttnek, hogy tekintettel Németország szövetségesére és barátjára, Ausztria-Magyarországra, Németország nem alkudozhatik Oroszországgal külön. „Le vagyunk kötve Ausztriával szemben, mondá állitólag a kanczellár, „s éppen Oroszországnak qualifikálhatatlan és alattomos eljárása a mult nyáron volt az, mi e követeléket még szorosabbra füzte, s oly erőssé tette, hogy ma ennek fölbontása mindkét félre nézve veszélyes amputáczió lenne.“ — Orloff legszigorubbnak találta a Gorcsakoff és Milyutin eltávolitására vonatkozó föltételt, azt mondván, hogy minden uralkodónak elidegenithetetlen felségi joga tanácsosainak megválasztása s viszont azt kérdé Bismarcktól, hogy mit szólna Vilmos császár, ha valaha valamely hatalom azt kivánná, hogy távolitsa el magától a leghiresebb és népe által istenitett első államférfit? Mire Bismarck a következő felelettel szakasztotta végét minden további értekezésnek. „Az én uram és császárom bizonyára elküldött volna, ha bennem akadályát látta volna egy barátságos hatalommal való megegyezésnek és okát az általános nyugtalankodásnak; s ezt nagyon jól tenné és csak uralkodói kötelességét teljesitené. Különben csak ellenpróbán mulik a dolog; intézzék csak Pétervárról Berlinbe ezt a követelést — talán nem is volnék értte hálátlan, ha annak eredménye az én nyugalombahelyeztetésem lenne. Senkinek sincs annyira szüksége nyugalomra mint nekem.“ Ez lényeges tartalma az emlitett berlini közleménynek, melyért feleljen az illető lap, a melyből átveszszük.

A vatikán mégis tiltakozott a franczia kormány marcziusi rendeletei ellen. A párisi klerikális lapok szerint ugyanis XIII. Leó pápa következő szavakat intézte a megbizó levelét átnyujtó Desprez francia nagykövethez.

Nagykövet ur! Örömmel hallom az ön által kimondott érzületek kifejezését, mert én szeretem Franczia országot, mely egy a katholiczizmustól áthatott nemzet és a szentszéknek mindenkor számos bizonyitékait adta szeretetének és odaadásának. — Meg vagyok róla győződve, hogy az ön személyének megválasztása kormányának azon óhaját bizonyitja, hogy a jó barátság viszonyait továbbra is fentartsa a szentszékkel. Viszont az egyháznak, mely mindig a lelkek üdvösségét keresi, nincs hőbb óhajtása, mint az, hogy fentartsa a békét és egyetértést azokkal, a kik az államügyeket vezetik, valamint a népek között is. Az egyház soha meg nem változtatható. Fájdalmasan érint tehát minket az, hogy a papi rendek ellen bizonyos rendszabályokat akarnak tenni. A szentszék szemeiben egyenlő értéke van az összes kongregáczióknak s szivünk mélyen megszomorodnék, ha azokat kiszolgáltatva látná a hatalom kezelői ellenségességének, a mi arra kényszeritene minket, hogy érdekökben felemeljük szavunkat.

Az ultramontánok izgatásai mellett nem csekély nehézséget okoznak a franczia kormánynak a radikális párt izgatói is, kik különösen azóta kezdték meg a hadjáratot a mérsékelt radikálisok ellen, mióta ismeretessé lett, hogy Gambetta a képviselőház föloszlatását sürgeti. Legujabban Clémenceau s utána Maret hirlapiró támadták meg nyilvános gyülekezet előtt. Mindakettő az amnesztia kérdése s a klerikális párt miatt kelt ki a Freycinet-kabinet ellen. — Ha — mondá Maret — azok az emberek, kik a klerikális kérdést tölvetették, becsületesek volnának s szeretnék a szabadságot, hamarosan be lenne fejezve minden. Mert a megoldás már rég meg van találva. Ez az egyháznak az államtól való elválasztása! De semminek sem akarnak végére járni, mert akkor ismét némi változtatással kellene foglalkozni s attól ők irtóznak. Általtani akarnak benneteket még egy évig mindenféle ürügygyel, hogy ilymódon uj törvényhozást kapjanak s benneteket másik négy évig gunyolhassanak meg a Gambetta diktaturája alatt!“

Az orosz sajtó egyhangu örömmel üdvözöli azt a hivatalos communiquét, melyet legutóbb közöltünk, mivel az „visszaadja a társadalomnak az ifju erőket. Mint Pétervárról jelentik, Loris-Melikoffnak sok fáradságába került, mig a czárt javaslatainak megnyerhette. Az ugynevezett német párt, melynek feje Adlersberg gróf, két hétig tartotta függőben a legfőbb végrehajtó bizottság elnökének azt a javaslatát, hogy az 1876. óta közigazgatási uton deportáltak, részint azonnal elbocsáttassanak, részint rendes biróság elé állittassanak. Adlersberg a többi közt figyelmeztette a czárt arra a veszélyre, mely 2000 nótorius nihilista fölszabaditásától a törvényes állapotra nézve eredne. „Sire“, mondá II. Sándor czár e régi és benső barátja, „a kormánymeghátrálása egyértelmü volna a vereséggel s az elfojtott mozgalom áttörne minden biztositó zsilipet. Mindent koczkáztatunk!“ Ez hatott s a czár egy ideig hajlandó volt Lorisz-Melikoffot kaukáziai főkormányzóvá nevezni ki. A „német“ pártnak hatalmas támasza volt az idősb Nikoláj nagyherczeg s az ó-oroszok, bár a németeknek halálos ellenségei, ugyanez irányban müködtek. E pillanatban a trónörökös lépett közbe Lorisz-Melikoff segitségére és neki sikerült is a czárt meggyőzni. A czár leült az iróasztalhoz s ráirta Loris-Melikoff javaslatára a helybenhagyást: „Czit po szemu! (Ugy legyen!)

A török-montenegrói egyezmény.

A török-montenegrói határkérdést elintéző egyezmény szövege a „N. Fr. Presse“ közlése szerint következő:

„A kormányaik által meghatalmazott alulirottak megegyeztek, hogy a gusinyei és plávai terület helyett, melyeknek a berlini szerződés szerint Montenegrónak alkatrészét kellett volna képezni, más területek által pótoltassanak, s hogy ennek folytán a határ megfelelőleg azon kék vonalnak fog huzódni, mely az alulirottak által készitett és jelen okmányhoz mellékelt hat térképen látható és az ezen térképek hátán adott felvilágositások szerint fog vonatni; az az a tenger mellett az angol bizottsági tag által ajánlt irányban Krucziból fog kiindulni és ez irányt pontosan követi a tengerig. Mintán a határnak ezen része már végérvényesen megállapittatott, a bizottság a határjelző munkálatokkal fog foglalkozni. Innét a határ a tengeren keresztül egyenes vonalban a Kasztrali és Hotti öblökön és a Kuze és Hotti hegyesucsokon át a Czem folyót fogja elérni az osztrák vezérkar térképén Szerczivel jelölt pont mellett. E ponttól a határ a Czem völgyének hoszszában a Golich hegy aljáig vonul, mely hegy, valamint Szelut falu Törökország birtokában marad Szelutnál a Czem folyót elhagyva, a Szukotnile magaslatán a Jeznika hegylánez oldalán fog huzódni, hol keresztül szeli a Vermosz völgyet és a Stoczika hegye csucsa felé fordul. E pontig, Szerczit kivéve az olasz és orosz biztosok térképei szolgálnak alapul. Ettől kezdve az irány az osztrák térképen jelzett vonalt fogja követni. Igy a határvonal a hegyháton huzódva Zemratin és Lipovnika hegyesucsokon át a Vizitor hegyig fog huzódni, honnét Velika helységet Montenegrónak hagyva, Mokra Planinánál mely Törökországnak marad végződik.

Az ottoman csapatok kötelesek e szerződés aláirásától számitva tiz nap alatt mindazon területeket, melyeket ezen időben az uj határon kivül megszállva tartanak, elhagyni. A cs. ottomán hadsereg csapatai által megszállott helyek parancsnokai huszonnégy órával a kiürités előtt értesiteni fogják a montenegrói fejedelmi hadsereg podgoriczai parancsnokát, hogy mely órában fognak ez okkupált pontról visszavonulni. Ez órát be fogják várni, s csak a kitüzött órában hagyják el a helyet. A cs. ottomán kormány a skutarii főkormányzót fogja megbizni a hivatalos átengedési okiratok kicserélésével; ő fensége a montenegrói fejedelem ugyan e czélra egyik tábornokát fogja kinevezni. A kicserélt terület kiüritése után a császári kormány föl lesz mentve minden kötelezettségtől a rend fentartására nézve s nem lesz köteles felelni senkinek az ott történhető eseményekről.

Kiköttetett, hogy ezen egyezmény eléje terjesztessék azon hatalmaknak, melyek a berlini szerződést aláirták. A magas porta a fejedelmi kormánynyal egyetértőén azonnal javasolni fogja a berlini szerződést aláirt kormányoknak, hatalmazzák föl konstantinápolyi képviselőiket, hogy konferencziába gyüljenek s jegyzőkönyvet irjanak alá, mely megerősiti a fentebbi feltételeket.

„Aláiratott s két példányban kiállittatott Konstantinápolyban 1880. április 12-én.“

Vámbéry Londonban.

London, április 17.

Ismeretes, hogy Vámbéry urat, a kitünő magyar orientalistát, mennyire becsülik az angol tudományos világban s ezért csak igen természetes, hogy most, midőn ismét Londonba jött felolvasásokat tartani, ugyszólván tárt karokkal fogadták. Tudós hazánkfia tegnap tartotta itt első felolvasását a „Society of Arts“ helyiségében „Oroszország befolyásáról Közép-Ázsia lakosaira az utóbbi tiz évben.“ — Nagyszámu és tekintélyes hallgatóság gyült egybe a nagyhirü utazó előadására, kik közt ott voltak: Blint Károly, Perry, Ommancy tengernagy, Sir Rutherford Alcock, Lord Churhill, Knowles, Sir F. Goldschmidt, Wood, Selwyn tengernagy stb. Sir Douglas Forsyth, ki az ülésen elnökölt, mutatta be a felolvasót. Tizenhat éve immár, mondá, hogy dr. Vámbéry Angliába jött s mindenkit elragadott ama csodálatos és merész utazás elbeszélésével, melyet Közép-Ázsiában tett. (Tetszés.) Most, hosszu idő mulva ismét eljött ez országba, hogy nagyobb tapasztalat által megérlelt nézeteit kifejtse ugyane tárgyról s ezért őt a társaság a legszivélyesebb isten hozottal üdvözli.

A nagy tetszéssel fogadott bemutatás után Vámbéry, szép, tiszta angol nyelven megkezdette előadását. Midőn — mondá, az oroszok ezelőtt 15 évvel először jöttek érintkezésbe a világ ama részének mozlim lakosságával, az volt az általános uralkodó nézet, hogy egy jobb jövő fénye fog nemsokára földerülni ama népre, s hogy a nyugoti czivilizáczió befolyása bizonynyal emelni fogja az ország erkölcsi és anyagi állapotát. Azt hiszem — mondá a fölolvasó, az oroszok hatását fejtegetve — hogy csak azok, kik fanatikus elfogultságot táplálnak Oroszország ellen s erővel szemet hunynak az eltagadhatatlan tények előtt, csak azok fogják tagadhatni, hogy a három középázsiai khánságban, hol azelőtt szünetlen háboruskodás, zavar és vérontás dühöngött, most nyugalom és rend s bizonyos fokig törvényszeretet kezd mindinkább uralkodni. — Nem hallani többé a jaghi (háboru) szót, mely réme volt a karavánoknak, s mely által százan meg százan vesztették el vagyonukat és szabadságukat; ellenkezőleg a kereskedés és szabad közlekedés biztossá kezd lenni a sivatagnak még legtávolabbi részeiben is. Igazságos akarok lenni Oroszország iránt, de szintily igazságosnak kell lennem az altera pars iránt is, értem a közép-ázsiai lakosokat. S ezért kénytelen vagyok azt a merésznek látszó állitást koczkáztatni, hogy az oroszok által Közép-Ázsiában eddig létesitett összes reformok csupán magoknak az oroszoknak válnak hasznára. A közép-ázsiaiak, távol attól, hogy hasznukra fordítanák a nyugati kultura áldásait, abból inkább romlást semmint hasznot huznak. Eljött már az ideje, hogy gátat vessenek Oroszország e két kulturális küldetésének, s én a humanitás szempontjából a leghőbben óhajtom, hogy Oroszország igazolhatatlan nagyravágyása egyszer mindenkorra megakasztassék, s hogy Ázsia árja elemei ama nemzet vezetése és gyámsága alá juttassanak, melyet Európában magas foku müveltségéről, szabadságszeretetéről és igazságérzetéről ismernek, s mely eddig kiváló czivilizátornak s a modern müvelődés igazi képviselőjének bizonyitván magát az óvilág népei közt, sehasem lesz s nem is lehet hütlen magasztos hivatásához.

Az elnök a számos zajos tapssal félbeszakitott előadás után felolvasónak köszönetet mondván, megjegyzi, hogy ő nem akarja ugyan kövel dobálni Oroszországot, de annak protekczionista politikája okvetlenül káros nemcsak Turkesztán khánságaira, hanem India kereskedelmére is, s reményli, hogy intézkedések fognak tétetni e vidékek kereskedelmének jobbá tételére.

Erre egy szónok, Sir Erskine Perry, az épen győzelemre jutott liberális pártnak egyik hive, védelmére kelt Oroszországnak — az angolok ellen. Abból a tetszésből itélve — ugymond — melylyel itt minden oroszellenes czélzást fogadtak, attól tart, hogy a hallgatóság ő vele nem ért egyet, de neki az a nézete, hogy Oroszország jelenléte Kis-Ázsiában nagy jótétemény az emberiségre és a czivilizáczióra nézve. (Tiltakozás. Ohó!) Neki nincsenek oroszbaráti hajlamai. (Nevetés.) Ő maga liberális a politikában (gúnyos éljenzés) s ezért nem hisz az atokratikus kormányokban, de ugy vélekedik, hogy Anglának elég dolga van a saját országa kormányzásával, a nélkül, hogy a másokéba avatkoznék. (Ohó!) Jól tudja ő azt, hogy itt mindent szivesen fogadnak, a mi Oroszország ellen szól, de azért igen keveset tudnak abból, a mit Oroszország cselekszik. (Gunyoros tetszés.) S ugy vélekedik, hogy Oroszországnak és Angliának együttes feladata, hogy Közép-Ázsiát czivilizálják s hogy a két állam közt semmi ellenséges érdek nincs.

Többen szólaltak föl e muszkabaráti nézetek ellen, valamennyien azt hangsulyozván, hogy Oroszország és Anglia érdeke homlokegyenest ellenkező s hogy szoros határt kell vonni az éjszaki hatalom terjeszkedésének.

Vámbéry is ujra fölszólalt, hangsulyozván, hogy nem sejtette volna, hogy Angliát angol előtt védelmezni lesz kénytelen. (Zajos tetszés.) Ő a kérdést inkább társadalmi, mint politikai szempontból fejtegette, s a humanitás és az ázsiai törzsek jogos érdekeinek szempontjából ellenzi azt, hogy e törzsek czivilizálásának föladata Oroszországra legyen bizva. (Tetszés.) Nagy tévedés azt hinni, hogy a czivilizáczió ugyanaz, akár Oroszország, akár Anglia közvetiti azt. (Tetszés.) Hasonlitsák össze azon törzsek tespedő barbárizmusát, melyeket Oroszország ezelőtt 500 évvel hóditott meg, azzal a gyors haladásu czivilizáczióval, mely az angol uralom alatt Indiában Warren Hastings óta létrejött. (Tetszés.) Még azok az angok politikusok is, kik oroszabbak még az oroszná is, azok sem mondhatják, hogy Oroszország ma felvilágosult nemzet, habár egy-két század alatt azzá is lehet. — Nem mondhatom, mennyire csodálkozom azon, hogy angolok az orosz czivilizáczió terjedéséről ugy beszélnek, mint áldásról. Nem kivánom — igy végzé Vámbéry — a két hatalom összeütközését, de kivánom, hogy az oroszok az Oxus tulsó oldalán maradjanak s hogy a déli részen a czivilizáczió müvét Anglia vegye át, mely erre a legképesebb és legalkalmasabb hatalom.

Az elnök és a gyülés ujabban is szivélyes köszönetet mondván Vámbérynek, az ülés véget ért.

UJDONSÁGOK.

— április 19.

— Lapunk mai száma mellékletének tartalma: Országgyülés. Egyletek, társulatok. Fővárosi ügyek. Közgazdaság. Tárcza: Olympia kisasszony. Valami az álarczokról, melyeket nem a redoutban, hanem az utczán látni.

* Időjárás Budapesten. Változó. Délelőtt fojtott meleg; délután eső, égzengéssel. Hőmérő állása reggel + 13, délben + 21, este + 14 R°.

— Személyi hirek. Majláth György országbiró ma reggel Bécsbe utazott. — Teutsch erdélyi szász ev. szuperintendens tegnap Budapestre érkezett. — Balázs Sándor nejével együtt Olaszországba utazott. Cserháthy Sándor a magyaróvári gazdasági intézet tanára Szatmármegyébe, Kassára és Erdélybe a phylloxera ellen kormánybiztossá neveztetvén ki, hivatalos körutját már megkezdte.

— Az uj hofburg Bécsből jelentik hogy a császári udvari vár legközelebb ujra épittetik. Az erre vonatkozó tervek már munkában vannak, s a jövő őszre elkészülnek.

— Betegek statisztikája. Az országos statisztikai tanács nemrég elhatározta, hogy a legközelebbi népszámlálás alkalmával uj rovat nyittassék a betegek számának feljegyzésére. A közegészségügy szempontjából igen fontos a népszámlálás alkalmával azoknak a számát is kimutatni, kik testi vagy szellemi bajban szenvednek, mint például a vakok, siketnémák, örültek, hülyék stb. Az országos statisztikai tanács erre nézve még azt is elhatározta, hogy a betegek állapota felől szintén részletes kimutatás készittessék, mi nemcsak Magyarországban lenne uj intézmény, hanem egész Európában, minthogy hasonló statisztikai adatok egy országban sem gyüjtetnek. Az illető betegekhez csak az a kérdés fog intéztetni, hogy „beteg-e és mióta?“ Az adott válaszból aztán nem csak a betegek számát, hanem az idült és egyéb betegségek eseteit is följegyzik és legalább megkö elitőleg meghatározzák.

— Az egyetemi ünnepélyt rendező százas bizottság ma ülést tartott, melyen az egyes karok bizottságai jelentést tettek a bálanyai tiszt betöltése körül tett eljárásukról. Az eddig megállapitott programm szerint ugyanis az egyetemi ünnepély estéjén — május 14-én, a vigarda termeiben fényes bál fog tartatni, melyre miden kar külön-külön választ bálanyát. E tisztre az ifjuság gr. Teleki Nándornét, gr. Andrássy Aladárnét, gr. Zichy Nándornét és Blaskovich Miklósné asszonyokat határozta el felkérni, de eddig az emlitett urnők egyike sem adhatott határozott választ az iránt, vajjon hajlandó-e elfogadni a bálanyai tisztet vagy sem. A programm szerint a bált követő napon május 15-én kirándulás lesz Visegrádra esetleg Esztergomba, mely helyek egyikén lakomát is rendeznek. Az ünnepély az ifjuság által a tanárok tiszteletére rendezendő fáklyás zenével nyeri befejezését.

— A bankjegyekre nyomandó czimer kérdését végre tán mégis megoldják valahogy. A „B. C.“ irja, hogy valamint a bankjegyek szint ugy az államjegyek is ujra fognak nyomatni. Az ujon nyomatandó államjegyek egyik oldalukon magyar, a másikon pedig német szöveggel fognak birni, mig a czimer helyébe a király arczképe fog alkalmaztatni oly alakban, a mint az az érczpénzeken is látható.

— Nikolaus Feleky. Feleky Miklós, a nemzeti szinház tagja, $18^{48}/_{49}$-iki honvédtiszt s a fővárosi bizottsági tag, mint a M. H. irja, gyöngytyuk-utczai 12. számu ujon épült házára a lakhatási engedélyt német nyelven szerkesztett beadványban kérte az illető városi hatóságtól. Képtelenségnek tartottuk volna, irja a nevezett lap, ha magunk nem látjuk a márcz. 23-án 17753. sz. a. benyujtott kérvényt. melyben „Nicolaus Feleky, und seine Frau Flóra Munkácsi“ esedezik az emlitett engedélyért. (Ugy látszik, hogy a tisztelt müvész egy kicsit megbolondult.)

— Meghalt tábornok. Koppi József nyugalmazott cs. kir. tábornok a napokban mütét folytán bekövetkezett nagymérvü vérvészteség miatt ma reggel $^1/_2$8 órakor meghalt. Neje, szül. Neumayer Anna — ki különben már régibb idő óta beteg — a megrendítő hir vétele után oly rosszul lett, hogy daczára a gyors orvosi segélynek 5 perez mulva kimult s lelke követte forrón szeretet férjét ama jobb hazába.

Albertfalvi Koppi József 66 éves volt s az utóbbi 12 év kivételével, kora fiatalsága óta egész életét a katonaságban töltő. 1848-ban részt vett az osztrákok olaszországi hadjáratában, később Pestre vezényeltetvén, itt, mint Haynau hadsegéde müködött kapitányi rangban. Az 1859. évi olasz és az 1866. évi porosz hadjáratban szintén tettleges szolgálatban volt s 1868-ban lépett nyugalomba. Ez időtől fogva az év nagy részét albertfalvi nyaralójában töltő, hova utolsó kivánsága szerint temettetni is fog. Ugyanott sok éven keresztül mint iskola-felügyelő az iskola felvirágoztatásán fáradozott s azt anyagi támogatásában is részesitette. Nyugalmaztatása alkalmával a magyar nemességet nyerte albertfalvi előnévvel. Neje, ki azelőtt Staffenbergerné volt, már hónapok óta szivbajban szenvedett.

— Pécs városa most üli meg fölszabadulásának százados évfordulóját. Most pár éve ugyanis, hogy a város a szabad királyi városok sorába emeltetett. Az ünnep megülésére nagy előkészületek tétettek, s a vidékről sok vendég érkezett. Mint a „Független Hirlap“-nak jelentik, Baranya, Somogy, Tolna, Verőcze és Pozsega megyék s Eszék sz. kir. város küldöttségileg képviseltetik magukat. Tegnap este kivilágitás volt; ma városi diszgyülés s ünnepi mise tartatott; a misét a püspök szolgálta. Este közvacsora volt a kaszinóban.

— Vitkovics háza. A nőképző-egylet házát a zöldfa-utczában le fogják bontani és helyébe az egyesület, két emeletes, diszes uj házat emeltett. Ezzel az ódon épülettel ismét egyike vész el azon házaknak, melyekhez müvelődés történeti emlékek csatolvák. E házat Vitkovics Mihályé volt, ki mint jómódu ember annak idején irodalmi kört lá ott vendégszerető házánál, épugy, mint Fáy András. Mikor Fáy háza lebontatott, a hatóság előbb lefényképeztette azt, mint érdekes emléket. Épigy kellene Vitkovics házát megmenteni legalább fényképben az utókornak, mire nézve a müemlékek fentartásával megbizott országos bizottság figyelmét felhivjuk.

— Körmöcz veszedelme. Par hónappal ezelőtt jelentettük, hogy Körmöczön a város alatt levő bányák miatt több épület veszélyben forog. A kormány által kiküldött vizsgáló bizottság, mint egy bécsi lapban olvassuk, arra az eredményre jutott, hogy a várost, csakugyan komoly veszély fenyegeti. A városi nagy plébánia templom van leginkább fenyegetve. Az ezen levő repedések mindinkább növekednek, s mivel nemrég több erős vaspánt, mely a két tornyot egymással összekötötte, szintén elszakadt, azért haladéktalanul megkezdték a templom lebontását, mi most már folyamatban is van. E hó 16-án a templom alatti sirboltot is kiüriteték s az ott levő holttesteket éjjel átszállitották a temetőbe, hol ez éjjel mintegy 50 koporsó temettetett el. A templomon kivül még néhány házat szintén lebontanak.

— Jókai oroszul. Jókai „Uj földesur“ czimü regényét egy orosz havi szemle, a „Vjesztnik Jevropy“ (Európai Hiradó) lefordittatta orosz nyelvre, s áprilisi füzetében közlé belőle az utolsó részt. A regény czime oroszul: „Navyj pamjeszesik.“

— Tüz az omnibusz-telepen. Ma este $^1/_2$6 órakor nagy tüzet jeleztek a tüzoltó-őrségre. A tüz a Terézvárosban volt, a kerepesi ut végén, hol az omnibusz-telepnek 4 nagy istállója és az ahhoz tartozó felügyelői lakás égett le

---

tartott az öröm tovább 5 pereznél, mert a cabel a hozzá közeledő csólnakok által felvert hullámok folytán visszasikamlott a tengerbe. Erre nyolczvan mértföldnyi távolságban ezen pont-tól kelet felé ujból kezdték a munkát, és midőn a cabel éjfélkor a hold világánál a tenger szinre hozatott; nem mert senki örömkiáltásba fakadni; csak midőn a cabel a Great Eastern-re és a távirda-cabinbe hozva lett általános mozgás. Alvásra nem gondolt senki, mert megérkezett a pillanat, hol rövid perczek mulva meggyőződést fognak szerezni, vajjon a cabel egyátalában müködésképes-e. Willoughby Smith a legmélyebb csend közepette bekapcsolta a cabel lelkét a tükörgalvanometerbe, és az első jelt megadta Valentiára. A körülevők tekintete merően függött a müszeren. A galvanometer e jelre azonnal mozgott, Valentia azonban nem felelt. Másodszori hivásra sem érkezett jeladás, de a harmadikra s tü legtisztábban mutatta Valentia jelentkezését. A vonal meghosszabbitása Hearts Contentig semmi nehézségeket nem okozott többé. Igy készült el egyszerre két távirdai összeköttetés Európa és Amerika közt 1866-ik évben.

Ezen idő óta a távirdai közlekedés a két világrész közt fokról-fokra oly annyira növekedett, hogy az „Anglo-american“ társulat 1869-ben uj cabelt bocsátott le, melynek kiindulási pontja Brest a franczia tengerpart egyik városa, valamint még kettőt 1873 és 1874-ben. Ezen öt cabel közül azonban az 1865-ki már négy év óta meg van szakadva és az 1866-iki is háborgatva. Ezen társulat rendelkezik 7 millió livre sterlinget felérő tőkével és hónaponként átlagosan 1.500,000 franknyi bevétele van. Ily eredménytől buzditva 1874-ben uj társulat alakult, a „Direct United States cable company“ és egy cabelt mélyesztett le. Ballinskellins-Bay-tól az ir parton, Uj-Skóczia szigetenát, Rye-Beach-be az amerikai kontinensen. Ezen társulat részvénytőkéje 1.200,000 font sterling és havi átlag bevétele 500 ezer frank. És most következik a bevezetésben emlitett Siemens Brothersnél Wollwichben készült cabelnek január 21-én befejezet lebocsátása, mely egy franczia társulat, az 1876. augusztus 22-én Buyer-Quertier által életbe hivott „Compagnie française du telegraphe transatlantique“ — tulajdona. A franczíák, mint mindent, ezen ügyet is a hazafiság szempontjából fogván fel, nem nyugodtak addig, mig nekik is saját transatlanti vonaluk nincs, De a részvények legnagyobb része mégis angol kezekben van!

Rónai Salamon.

teljesen. A leégett épületek, melyeket Deutschländer és Kohner lókereskedő czég birt bérben, biztositva voltak. Az egész istálló-telep és épületek összesen 200.000 frtig vannak biztositva. A tüz a 25-ik számu istálló padlásán támadt, s egy pár pillanat alatt az ott felhalmozva volt istálló szénával együtt lángban állott az egész fedélzet. A tüz gyorsan terjedt a mellékistállók tetejére, a melyek egymással össze vannak épitve. Az ott levő lovászok és napszámosok rögtön kibocsátották az istállókban levő mintegy 40—60 lovat a lóvásártérre. s hozzá fogtak az oltáshoz ugy, a hogy. A Százháztól oda szaladt emberek is segitettek oltani, s különösen a két Morvay fiu (egyik jogász, a másik távirász) Löbl kovácsmester, Bartók korcsmáros, ifj. Klemensz, Balogh biztos müködésének köszönhető, hogy a tüz már kezdetben lokalizáltatott. A tüzoltók félóra mulva teljes számmal kivonultak, de müködésüket akadályozta a vizhiánya. A kerepesi ut torkolatánál levő vizvezetéki csapból vezették a vizet hosszu tömlőkben a telepre, mert az udvaron levő kut hamar kiürült. Egy óra kellett, a mig a vizzel oltani lehetett, de ezalatt teljesen leégett mind a 4 istálló teteje, s a felügyelő lakása, a melyből azonban sikerült mindent kimenteni. A 25, 26, 27 és 28. számu istálók égtek le. A vész szinhelyén megjelentek Follmann Alajos főparancsnok, Bárány és Krauze tüzoltó parancsnokok, Kammermayer polgármester, Havas tanácsnok, s több fővárosi képviselő. A rendet egy szakasz rendőr és két szakasz Schmerling ezredbeli katona tartotta fen. A tüzoltók közül az oltásnál kitüntek Szczerbovszky, Fitz, Clair Vilmos és István, Gerber, Engel és Miksics, Chelard, Schlick Ignácz és Bakos önk. tüzoltók. Szerencsétlenség nem történt, csak egy kis baleset. Löbl kovácsmester, a mint a felügyelői lakást üritette, a tető beszakadt, s a többiek ijedten rácsapták az ajtót, s a szegény ember majdnem belefuladt a füstbe. Egy kis 8—9 éves gyermeket az istállóból kieresztett lovak legázoltak, de csak könnyü sérüléseket szenvedett. — Épen mára vártak Budáról 90 lovat, s ezek részére volt elkészitve az istállók nagy része. A tüz 7 órára annyira elnyomatott, hogy a tovább terjedéstől nem lehetett tartani. Valóban megérdemlik tüzoltóink a dicséretet, miután egy óra alatt, a 6 órakor még teljes lángban levő épületeket, s a szomszéd istállókat veszélyen kivül helyezték. Megjegyezzük, hogy ezen a telepen már kétszer volt ily nagy égés, még sem vigyáznak jobban az esetleges tüzveszélyre.

— Halálozások. Száraz Ferencz 1849-9-ki honvéd főhadnagy Nagyvárad város egyik legidősb tisztviselője a mult pénteken ott meghalt. — Szokolovics Illés kereskedő Hódmező-Vásárhelyt élte 5?-ik évében elhunyt. Dr. Popp Péter gyakorlati orvos ma d. u. 3 órakor (király-utcza 60. számu lakásán) a rendelés alatt szivhüdés következtében hirtelen meghalt. A boldogult több éven át egyleti orvosa volt a budapesti általános munkás betegsegélyző- és rokkant-pénztárnak és nagykörü praxisa mellett köztiszteletben állt a Terézvárosban. Testét átszállitották a Rókus-kórházba bonczolás végett. — Béke poraira.

— A nemzeti kaszinóból. Gr. Zichy Ferr. Viktor ügye urja napirendre kerül. A volt államtitkár ugyanis, ki nem rég megjelent röpirata után teljesen rehabilitáltnak tartja magát, mint halljuk, párbajra hivta ki ifj. gr. Károlyi Istvánt és b. Mesznil Viktort; az elsőt azért, mert kezdeményezője volt azon mozgalomnak, melynek eredménye gr. Zichy Ferr. Viktornak a kaszinóból kizáratása lett, Mesznilt pedig azért, mivel ez az ismeretes hirlapi leleplezések után gr. Zichy Ferr. Viktort gyávának nyilvánitotta. A kihivásra gr. Károlyi I. kijelenté, hogy ő megverekszik ugyan, mert neki elve semmiféle kihivás elől ki nem térni. b. Mesznil V. azonban levelet irt gr. Zichy F. Viktornak, s ebben kijelenté, hogy a kaszinó eljárását tulszigorunak tartja ugyan, de azért ő gr. Zichy Ferr. Viktort most is csak olyan embernek tekinti, mint a röpirat megjelenete előtt, illetőleg róla tett nyilatkozatát egész terjedelmében fentartja. Ebben a stadiumban áll pár nap óta az ügy s egy ideig még ebben is marad, mivel gr. Zichy F. V. segéde Thurn-Taxis hg. jelenleg Bécsben van a karrousselen.

— A győri akasztás. A „Győri Közlöny“ roppant kelendőségnek örvendett a mult csütörtökön Győrben. A lap megjelente után egy órával 300 példány fogyott el belőle, ugy hogy uj kiadást kellett rendezni. Az előfizelők példányain kivül egy nap összesen 1700 példány kelt el a lapból, a mi a nevezett közlöny 24 évi fennállása óta most történt először. — Ugyancsak Győrből jelentik, hogy dr. Sikor törvényszéki orvost, kit azzal vádolnak, hogy a legutóbbi kivégzésnél történt sajnos eseményt főleg ő idézte elő, a győri tanulóifjuság egy része s nagyobb néptömeg tegnap éjjel macskazenével tisztelte meg. A tüntetés oly nagy mérvet öltött, hogy a tömeg szétoszlatására katonaságot kellett hivatni, s az orvos lakása előtt egész éjjel őrség volt. Komoly összeütközésre különben nem került a dolog.

— Bolgárországi állapotok. A Bukaresti Hiradóban olvassuk a következőket: April 13-án délelőtt 11 órakor beállit Ruscsuk városában a rendőri hivatallal szemben lakó spanyol kereskedőhöz öt bulgár és először kirabolják a szerencsétlen fiatal kereskedőt, ki szüleinek és öt neveletlen testvérének volt egyedüli támasza, kenyérkeresője; midőn már mindent feldultak, neki rohantak a szerencsétlen ifjunak és valóságos vadállat módjára gyilkolták le. Midőn a rendőrségnél e borzasztó rablógyilkosság bejelentetett — Ruscsuk város főkapitánya (ezelőtt viddini levélhordó) nagy mérgesen felkiált: „Hát mit akartok tőlem? Menjetek és fogjátok meg a rablókat s hozzátok őket ide, akkor majd elzáratom őket“. Ilyen rend uralkodik Bolgárországban a törökök kivonulta után.

— Ausztria és Olaszország. A Cavalotti-conflictus, mint reggeli lapunk egy távirata jelenté, annyiban el van intézve, hogy Haymerle osztrák külügyminiszter visszavonta a trieszti rendőrigazgató kiutasitó rendeletét. A rendelet visszavétele Cairoli olasz külügyminiszter felszólalására történt, s a bécsi lapok most ugy szeretnék feltüntetni, a dolgot, mint a mely szót sem érdemel s átalán kis jelentőségü eset. Kétségtelen azonban, hogy az osztrák rendőrség e brutálitása még inkább elmérgesiti a viszonyokat Ausztria és Olaszország közt. Cavalotti, midőn az ellene kiadott kiutasitó rendeletet visszavonták, már elutazott Triestből, darabját azonban az nap este a trieszti szinházban előadták. E darab czime „La sposa di Menecle“ görög tárgyu, s egyáltalán nem alkalmas arra, hogy belőle államveszélyes tendentiákat lehessen kiolvasni. — Az előadás épen ezért meglehetős csendesen folyt le, csupán a tapsvihar volt erősebb a szokottnál. Tüntetés ez alkalomból csupán Cavalotti elutazásakor történt. Az olasz költő e hó 16-án d. u. 4 órakor távozott Triesztből. A vasutnál nagy néptömeg gyült össze, hogy tőle bucsut vegyen. A tüntetés azonban itt is igen ártatlan természetü volt, a mi azonban nem akadályozta az osztrák rendőrséget abban, hogy két fiatal embert el ne fogjon.

— A „Tetemre hivás“ Ausztráliában. Fitzroyból jelentik a következő esetet, mely sokban hasonlit a fentemlitett balladában elmondott történethez: Master Brace, alig 15 éves fiatal ember beleszeretett egy nála 3 évvel ifjabb lányba, miss Codes Rózába. A szerelmesek összevesztek s a leány tréfából azt mondta imádójának, hogy nem bánja, ha kivégzi is magát. A legény szerencsétlenségre komolyan vette a tréfát, szerzett magának egy üveg cyankálit, a mihez mint fényképész-segéd könnyen hozzáférhetett. A mérget bevette, és aztán imádottja lakása elé ment, hol nemsokára meghalt. Kézcsuklójára következő levél volt kötve: „1880. márcz. 1. Kedves Rózám! Mikorra e levelet megkapod, parancsodat, hogy végezzem ki magam, hiven végrehajtottam. Te gyülöltél, én szerettelek. Hived a sirban is. Brace H.“

— A paraszt és a német császár. A berlini császári palotába a mult hetekben egy tébolyodott ember bódorodott be, azt mondván, hogy a császárral akar beszélni. A mult csütörtökön ismét hasonló eset történt. Egy pomeraniai paraszt jelentkezett az udvarban, azt állitván, hogy őt a császár maga rendelte oda. — Tavaly-nyáron ugyanis, — igy beszélte — midőn a császár Pomeraniában járt, a mint a vasuton ment, meglátta őt a mezőn dolgozni. Rögtön parancsot adott ki, hogy a vonatot állitsák meg, őt, a parasztot pedig oda hivatta, kikérdezte minden körülményei felől s végül megparancsolta neki, hogy ha valaha utja Berlinbe viszi, keresse fel a császári palotát. — E nyilvánvalólag a paraszt által koholt mesék arra inditották az őröket, hogy a pomeraniait orvosi felügyelet alá helyezzék, a hol aztán csakugyan kitünt, hogy az illető nincs ki egészen négy sarokra.

— Szétdarabolt gyermek. Párisból jelentik a következő borzadalmas bünténýt: Egy Menesclou Lajos nevü 20 éves dologkerülő egyén egy vele egy házban lakó Deu Lujza nevü négy éves lánykát, egy munkásnő gyermekét szobájába csalta s ott megfojtotta. A gyermek anyja, ki haza jövén hiában kereste leányát a szomszédoknál, végre Menesclout vette gyanuba. — A ficzkónál házmotozást tartottak, de ennek nem lett semmi eredménye. Ekkor a gyanuba vett egyén tudta nélkül egy kéményseprőt állitottak a tetőre (Menesclou padlásszobában lakott) rá vigyázni. A kéményseprő nem sokára észrevette Menesclout, hogy a padláslukhoz ment s ott valami kimosott fehérruhát száritott. E körülményt tudatták a rendőrséggel, mely azonnal megjelent Menesclou lakásán ezt elfogni. Menesclou ki akart bujni az elfogatás alól, s ez alkalommal két kis kerek kar, melyek kabátja alá voltak elrejtve, a földre esett. E ténynyel szemben a gonosztévő nem tagadhatott többé semmit, s Vérou rendőrbiztos előtt bevallotta büntettét. Elbeszélte, hogy a gyermeket szobájába csalván, megfojtotta, s testét derekalja alá rejté. — „Mikor szüleim reggel kimentek, beszélé tovább a gonosztévő, tollkésemmel elkezdtem a gyermek testét szétdarabolni. El akartam égetni...“ E vallomás közben valami sutyorgott a tüzhelyen. Vérou bele tekintett az ott lévő serpenyőbe s látja, hogy abban valami belek sülnek; de irtózata még inkább növekedett, midőn a sütőkemenczében a kis Lujza fejét már félig megszenesedve találta meg. A test többi darabját mindössze 35-öt, a gyilkos részint rongyokba, részint egy csöbörbe rejtett, s 4 hiányzó darabot az árnyékszékbe vetett. Az isszonyu vadállatot rögtön börtönbe vitték, utközben csak nagy fáradsággal lehetett őt a nép dühétől megvédelmezni. Menesclou ellen az a gyanu is felmerült, hogy a szerencsétlen kis leányt megbecstelenitette, s aztán ölte meg; a gonosztévő azonban ezt határozottan tagadja.

— 13 éves rablógyilkos. Gmundenből jelentik: Egy itteni vasuti őr 13 éves fia a mult szombaton késszurásokkal meggyilkolt egy 11 éves gyereket, hogy tőle néhány darab czukrot elraboljon. A fiatal gyilkos még az nap délután elfogatott, s rövid vallatás után kimeritő vallomást tett. Kitünik ebből, hogy az elvetemedett fiu egy a meggyilkolttól elvett késsel hajtotta végre a borzasztó tettet; az áldozatot először hátulról szurta meg roppant erővel; ez a szurás után, mint a vérnyomokból látható volt, még vagy 20 lépést futott, gyilkosa azonban üldözte s még több halálos sebet is ejtett rajta. A tárgy, melyért a rablás elkövettetett, mintegy 20 kr értékü czukor s egy kosár kávé és liszt. A fiatal gyilkos, ugy látszik, nem bir tudatával büntettének nagyságáról, mivel a fogságban töltött első éjjel nyugodtan aludt s másnap a neki adott ételeket jóizüen elfogyasztotta.

— Edison — arany csináló. Amerikából az a hir érkezik, hogy a hires feltaláló Edison ismét uj találmánynyal lepte meg a világot. Edison ugyanis módot talált ki, hogy az arany tartalmu kovag maradványaiból, melyeket az aranyásók „tailing“-nak (hulladék) nevezve, mint értéktelen tárgyat eldobnak, az aranyat kiválasztja. Az e hulladékból nyert arany állitólag több, mint a mennyit az aranyásók az eredeti közetből nyernek. Edison a kiválasztást villanyosság segélyével eszközli, s egy tonna hulladékból 1400 dollár értékü aranyat nyer mindössze 5 dollár költséggel. Edison már szerződést is kötött több kaliforniai bánya hulladékair, ugy hogy kilátása van rövid idő alatt sokszoros milliomossá lenni.

Rövid hirek. **IX. Piusnak** Rómában szobrot akarnak emelni, a vatikáni basilikában. Ez ügygyel nemrég egy bibornoki bizottság foglalkozott, s a szoborra legközelebb pályázat fog hirdettetni. — **Boyton** kapitány, a hires uszó, kit az amerikai lapok nem rég halottnak hirdettek, e hirt egy a Daily Newshoz intézett sürgönyben megczáfolja. — **Bozsi Györgyöt**, mint a P. G. irja, Ugron Gábor képviselőnek egy cselédje gyilkolta meg bosszuból, mivel Bozsi följelentésére gazdája őt többször megbüntette. A gyilkost már elfogták. — **Öngyilkos szinigazgató.** Bachman Ede a karlsbadi városi szinház igazgatója főbe lőtte magát. Az öngyilkosság oka gyógyithatatlan betegség.

Érdekes id. Hekscher Sámuel ur lapunk mai számában foglalt szerencse hirdetése. A czég a helyben és a környéken nyert összegek pontos kifizetése által oly jó hirnévre tett szert, hogy mindenkit mai hirdetésére már e helyen is figyelmeztetjük.

Kock Pál és a pápa.

Azon alkalommal, midőn ő szentsége vitába bocsátkozott Dumas Sándorral, nem lesz érdektelen föleleveniteniink, hogy elődje XVI-ik Gergely minő más szemmel nézett korának egyik legfrivolabb irójára, Kock Pálra. A hires beszélyiró harmincz éven keresztül hallgatott erről s csakis emlékirataiban hozza föl.

Tény, hogy XVI. Gergely pápának Kock Pál egyik legkedvenczebb irója volt s ebből nem is csinált titkot. Ezt azonban többen kétségbe vonták s mint éretlen tréfát tekintették, mignem a hires beszélyiró egyik unokaöcscse megtalálta a kéziratok közt a pápa azon levelét, melyben ő szentsége Kocknak érdemrendet ajánl föl.

Maga Kock Pál, kinek őszinte jellemét ismerve, szava hihetőségében kétkedni nem lehet, igy irja le e sajátságos eseményt: „A mint egy napon szobácskámban irogattam, egy mintegy hatvanéves, komoly arczkifejezetü uri egyén látogatott meg, ki tetőtől-talpig feketébe volt öltözve. A következő igéket intézte hozzám: „Látogatásom czélja az, hogy tudassam önnel, miként egy olasz udvarnál önt, mint beszélyirót különösen kedvelik s méltányolják. Ez udvar feje önnek minden müvét megszerezte könyvtára számára, gyönyörködve olvassa s egyáltalában nem tartja azokat veszélyesekül.

Udvariasan meghajtottam magamat; a fekete öltönyü ur tovább folytatá:

— E magasrangu egyéniség egyenes fölszólitására, az ön szellemi munkálkodásának méltánylásaul meg vagyok bizva, hogy önnek fölajánljam azon lovagi czimet és rangot, melyre minden jó keresztyén méltán büszke lehetne.

Ujból meghajtottam magamat.

— Elfogadja ajánlatomat? kérdezé.

— Sajnálom uram, — viszonzám — de nem fogadhatom el, mindemellett legyen szives kijelenteni e magasrangu személyiség előtt legmélyebb háláérzetemet az irántam tanusitott jóakaratért. Nem fogadhatnám el ez ajánlatot először is azért, mert református vagyok.

— Ah! ah! szólt az olasz, hirtelen elkomorodva — nem is tudtam, ön hát protestáns.

— Igen, uram, hü maradtam atyáim hitéhöz, de lennék bár katholikus, még akkor sem fogadhatnám el ez engem annyira megtisztelő ajánlatot. Nézetem szerint, ha egy iró nincsen saját kormánya által arra érdemesitve, hogy hazája érdemrendjét hordhassa, nem fogadhat el külföldi rendeket.“

Az idegen, ki a pápa megbizottja volt, fölállott a székről, meghajtotta magát, kérve, hogy Kock ne szóljon ez ügyről semmit. A becsületes iró harmincz éven keresztül őrizte titkát.

Irodalom.

— Egy magyarfaló német könyv. A magyar földtani társulat közlönye a „Földtani Értesitő“ legujabb számában „Bányászat és földtan“ czimü nagyobb és érdekes közleményt ád Inkey Bélától. A füzet másik közérdekü közleménye pedig egy német könyv ismertetése. Ráth bonni professor a párisi világkiállitásról egy könyvet irt. „Naturwissenschaftliche Studien“ czim alatt, s ebben tudományos álarcz alatt viaskodik a magyarok ellen. — Schmidt Sándor ismerteti a bonni professzor könyvét, melyet főkép azért tart veszélyesnek, minthogy Ráth tekintélyes hirü férfiu, s könyvében részletes és aprólékos gonddal ismerteti a természettudományok jelentkezését a párisi kiállitáson, ugy hogy a könyv szakférfiak és nagy közönségnek egyformán alkalmas s eszerint oly könyvben szoritott helyet a magyarok elleni harcz számára, melyből Ráth honfitársai a külföldre vonatkozó ismereteiket mozditják elő. Ráth többször járt Magyarországon is s ekkép a helyi viszonyok ismeretének affektálása sem hiányzik. A párisi kiállitáson a tudós professzort leginkább a magyar térképek, a magyar nyomtatványok és általában a magyar nyelv ingerelte fel. Azt mondja: „Magasabb foku kultura közvetitőül csak azon nyelveket ismerheti el, a melyeken az illető nemzetek képviselői a nemzetiség határain tul magasztosan fölemelkedő és az emberi nem szellemi kincsét gyarapitani hivatott műveket közölték.“ Majd igy folytatja: „Van egy nagy „magyar“ társulat, mely a külföldi nevezetesebb müveket az „állam nyelvébe“ „átültetni iparkodik.“ Tehát egy bizonyos fokig a német, vagy egyéb kulturnyelvek ismeretét is nélkülözhetővé akarják tenni még a müveltebb magyarokra nézve is.“ Felhozza ezután, hogy a kiállitott magyar térképeken a városok mindig csak magyarul voltak megnevezve; igy: Pécs vagy Brassó. Az idegen pedig soha sem hallotta e neveket, csak Fünfkirchent és Kronstadtot ismer. Tehát meg kell a francziáknak, angoloknak tanulniok a német városok magyar neveit is! Ily szőrszálhasogatással gyülölködik vom Rath a magyarok ellen.

Szinház, müvészet.

— Várady Antal pályadijat nyert vigjátékának a „Tőr“-nek első előadása a nemzeti szinházban ma estéről Prielle Cornelia betegsége miatt ismét elhalasztatott s csak f. hó 23-án pénteken kerül szinre.

— A népszinházban holnap, kedden „A sárga csikó“ kerül szinre Erzsike szerepében Abonyinéval.

— A kornevilli harangok 100. előadása holnapután, szerdán lesz. A népszinházban előadott darabok közül eddig még egy sem érte el a 100-ik előadást, az ötvenen tul is csak 3 darab ment még pedig a „Sárga csikó“ (61-szer), „Falu rossza“ (61-szer) és „Strogoff“ (53-szor.) — A századik előadáson Szerpolett Blaháné, Zsermén Sziklai Emilia, Hanri Vidor, Gáspár Együd, Grenisó Kápolnai és a biró Tihanyi lesz. — Ez előadás jegyei holnap, kedden d. e. adatnak ki a rendes pénztárnál.

TÁVIRATOK.

Szeged, ápr. 19. (Az „Egyetértés“ tudósitójának távirata.) Az országgyülésen utóbb két izben fölhozott és a szegedi törvényjavaslatok tárgyalásakor Tisza királyi biztos által sürgősen és méltányosan megoldandónak hangsulyozott percsorai kérdés elintézésére nézve a szakminiszterium már megtette a hir szerint legjobb akaratu kezdeményező lépéseket. Másfelől pedig egyik főérdekelt: Pallavicini őrgróf is belevonatott az előleges tárgyalásba és a maga részéről késznek nyilatkozott a lehető legnagyobb méltányosságra. Hogy ezen régtől óta elmérgesitett ügy most végre megoldassék, mindenesetre a közös érdeke a szeged-percsorai társulat tagjainak főkép pedig Szeged városának, mely eddig hiába tett kisérletet, egy, érdekeinek megfelelő sövényházi öblözet alakitásával. E részben, mint értesülök, most számithat a város a kormány megegyezésére, és ehhez képest lesznek majd méltányosan fölosztandók a kormány által kiépitendő percsorai töltések föntartási költségeiből eredő terhek is. Az ügy rendezésének első föltételek pedig, az tudniillik, hogy a percsorai érdekeltek közötti kölcsönös nagy követelése elejtessenek, szintén teljesithető lesz. Mindezen dolgok előzetes megbeszélése végett Szeged város polgármestere Horváth Gyula képviselő kezdeményezése folytán még erre a hétre értekezletet biv össze, melynek megállapodásaihoz képest azután az összes percsorai érdekeltekkel volna közös tanácskozás tartandó az egész percsorai ügy mikénti megoldásának kérelmezése tárgyában. A mint a dolgok ma állanak és a minő eddig megvont méltányosságra a kormány — értesülése szerint — el van határozva, nincs kétség benne, hogy az évek óta minden részletében összebonyolitott percsorai kérdés most már a legrövidebb idő alatt és valamennyi érdekelt megelégedésére fog megoldatni.

London, ápr. 19. (Az „Egyetértés“ távirata.) A Daily News a Loris-Melikoff hatalmának korlátozásáról szóló hirt alaptalannak mondja. A Daily News határozottan követeli Gladstone kormányelnökségét, az egész ország s a parlamenti többség csak őt fogadhatja el miniszterelnökül.

Páris, april 19. (Az „Egyetértés“ távirata.) A községi tanácsi választások Marseilleben nagy küzdelem közt folytak le. A szocziálisták elbuktak.

London. április 19. (Az „Egyetértés“ távirata.) Beaconsfield tegnap Windsorba utazott a királynőhöz audienciára. Gladstonet ma ide várják.

Páris, april 19. (Az „Egyetértés“ távirata). A senatus jobboldala nagy akcióra készül a kongregaczionális rendeletek ellen. Az akczió interpellacziókkal fog megkezdődni. Egyidejüleg a püspökök tiltakozásait ezer meg ezer példányban fogják kiosztani a választók között. A jezsuiták azon igyekeznek, hogy az összes szerzeteket közös eljárásra birják. Inditványoztatik, hogy a márcz. 29-ki rendeletek ellen viendő pör költségeinek fedezésére közös szerzeti pénztár állittassék fel. A többség ellenzi az inditványt.

Bécs, ápr. 19. (Az „Egyetértés“ távirata.) A kormány akcziója most a budgetvita megröviditésére irányult. Ennek folytán a jobboldal 160 feljegyzett szónok közül a kétharmadnál több kitöröltette nevét a szólók soraiból. A budgetvita az urakházában is rövid lefolyásu lesz. Az urakházának alkotmányhü pártja az általános vitát nem fogja kezdeni, hanem a részletes tárgyalásnál a rendelkezési alap tételére fogja a sulyt helyezni, ha e pont egyáltalában tárgyalás alá kerül az urakházában. Taaffe gróf oda müködik, hogy a rendelkezési alaptétele ne is jöjjön szóba az urakházában, mert a kabinet a „N. W. A.“ szerint el van határozva beadni lemondását. E feltétel alatt a Taaffe kabinet és alkotmányhü minisztere is ráhagyta magát birni, hogy egyelőre nem adják be lemondásaikat, Stremayr szabadságoltatása sem fog megtörténni.

Bécs, ápr. 19. A „Fremdenblatt“ jelenti: A tegnapi minisztertanács a folyó ügyek elintézésének volt szentelve. Valótlan, hogy a minisztertanács bárminő, a parliamenti helyzettel összefüggő határozatokat hozott volna. A költségvetés letárgyalása előtt semmiféle elhatározás a politikai válságra nézve nem várható.

Skutári, april 18. (Az „Egyetértés“ távirata.) Az albani liga tőle érkező hirek szerint elhatározta a Szerbiának átengedett albán-területeket visszahóditani, mivel a szerb kormány az arnautokat törzs lakhelyeikről elüzi. Mehemed Bedri bey parancsnoka a liga ipeki csapatának. Wutsitsu és Kursumlje mellett az albánok diadalmas csatát vivták. A határ átlépésének megakadályozására kiküldött török csapatok rövid harcz után megadták magukat s a liga szolgálatába léptek. A ligának novibazári parancsnoka, Achmed Ourics bey azon rendeletet kapta, hogy a rendet a pasalikban fentartsa s az osztrák csapatok provokaczióját kerülje.

Páris, april 19. (Az „Egyetértés“ távirata.) A besançoni érsek, a perigueux-i, troyesi, puy-i és orleansi püspökök szintén tiltakoztak a rendeletek ellen.

Hohenlohe herczeg tegnap esti 8 órakor innen Berlinbe utazott.

Pétervár, april 19. Gorcsakoff herczeg egészségi állopotáról délben kiadott jelentés szerint az éj láz nélkül telt el s a szombaton beállott javulás tartósságot igér. Az álmatlanság azonban akadályozza az erők helyreállitását, mely időt, kedvező éghajlatot, nyugalmat s főleg szellemi megerőltetésektől való tartózkodást igényel.

Páris, ápr. 19. Radowitz manyujtotta át Grévy köztársasági elnöknek megbizó levelét mint Németország ideiglenes követe Hohenlohe herczeg távollétében. A beszélgetés igen szivélyes volt. — Gambetta ma ide viszszatért.

Berlin, april 19. A birodalmi gyülés folytatta a szoczialista törvényre vonatkozó előterjesztés második olvasását s az összes, messzebbre menő inditványok elvetése mellett elfogadta a bizottság ama javaslatát, hogy a szoczialista törvény érvénybe maradása 1884, szeptember 30-ig hosszabbittatott meg és hogy a törvény 28. §.-nak a kiutasitottak tartózkodásáról szóló határozata a birodalmi gyülés és a törvényhozói testületek ama tagjaira, kik az üléssszak tartama alatt az illető gyülés vagy testületek székhelyén tartózkodnak nem alkalmazható. A vita folyamában Eulenburg gróf miniszter igazolja a Berlin felett elrendelt ostromállapot meghosszabbitását. A szoczialdemokrata ügynökök terrorizmusa veszélyezteti a rendet s a nyugalmat s szükségessé tette a meghosszabbitást. A titkos izgatás még folyton tart. Az ostromállapot éles fegyveréről most lemondani nem volna helyes. Különben fontolóra kell venni, hogy másutt is oly alakot ölthetnek az állapotok, mely az ostromállapot elrendelését szükségessé fogná tenni. Könnyü szivvel nem teszik azt. A törvény éles fegyverei csak vonakodással s nagyon nem szivesen élnek, de arról lemondani egyelőre nem szabad! A miniszter megczáfolja a törvény kezelése ellen emelt szemrehányásokat. Azon panaszok, melyeket Bebel a törvény előolvasása alkalmával előhozott, megvizsgáltattak s részben teljesen, részben nagyobbára alaptalannak bizonyultak..

Bécs, april 19. Képviselőház. A földadószabályozási bizottság megválasztatott és pedig Karinthia részére: Sax, Krajna részére: Schneid és Morvaország részére: Vetter gróf. A költségvetés feletti részletes vita folytattatott.

A „tanfelügyelőség“ czikkénél Haase sajnálja, hogy a tanfelügyelőségi közegek is bevonattak a nemzetiségi viszályba, mely körülményre nézve Zeynek sziléziai tanügyi tanácsos elmozditása is bizonyságul szolgál. Jogosulatlan a sziléziai tartománygyülés illetékességébe avatkozni, miután az minden jogosult nemzetiségi igényt kielégitett.

Czerkavszky óhajtja, hogy a galicziai kerületi tanfelügyelői állásokat véglegesen betöltsék.

Promber utal a tankötelezettség megröviditéséből származó hátrányokra. Ez ugy látszik csak politikai izgatás eszközeül szolgál.

Hoffer visszautasitja Clam Richard grófnak a tanfelügyelőség és a néptanitók képessége ellen emelt szemrehányásait. Az uj tanoda mindenütt áldásteljesen müködött.

Dunajevszki beszéde után a „tanfelügyelőség“ czime, megegyezőleg a bizottság inditványaival elfogadtatott. A vallásügy feletti vitában Forregger ama rezolucziót inditványozza, hogy a Francziaországból kiutasitott szerzeteknek tiltassék meg a letelepedés Ausztriában.

Jireczek a vallási állapotokról szólván fejtegeti hogy azoknak vagyonát az állam nem kezelte előnyösen.

Kronawetter inditványozza, hogy a kormány utasitassék a vallásalapok hozzájárulásáról a katholikus vallási oktatás költségeihez, a patronatusi hozzájárulások szabályozásáról, egyházépitéseknél, továbbá a katholikus községekben behozandó vallási adóról szóló tvjavaslatokat még ez év folyamában a ház elé terjeszteni.

Dr. Rusz kiemeli a vallásalap kötelezettségeit s az állam ama jogát, hogy vallási czélokra forditott költségeivel a vallásalapot terhelheti. A Szóló reményli, hogy a vallásalap viszonyát tárgyilagos megitélés mellett könnyen fogják megállapithatni.

Chelmecki lovag és Weigel előadó pártolják s bizottság inditványait, mire a „vallásügy“ czikke változatlanul elfogadtatott.

KÖZGAZDASÁGI TÁVIRATOK.

Berlin, április 19. A kereskedelmi szerződés a Hawaii szigetekkel második olvasásban elfogadtatott.

Bécsi értéktőzsde.

Bécs, április 19. (Az „Egyetértés“ távirata.) A mai előtőzsdét erős reakczió jellemezte, mely a helyi piaczon ugy bankpapirok, mint bányaértékekben nyilvánul. A baisse csak is azzal indokolható, hogy egy jelentékeny üzér erősen látott hozzá az eladáshoz. Osztrák hitelrészvény járadékokban kisebb mérvü volt ugyan a reakczió, de az általános nyomás alól ezek sem vonhatták ki magukat. Szilárdak maradtak ifjabb vasutak. Az üzlet csak kezdetben volt élénk, később azonban teljesen megakadt. Valuták szilárdak.

Jegyeztetik: Hitelrészvény 283.80, angol bank 150.75, unió bank 105.20, bankegyesület 137.30, magyar hitelbank 270.—, lombard 82.75, államvasut —.—, kassa-oderbergi vasut —.—, alföldi vasut —.—, tramway 244.—, papirjáradék 73.05—, magyar aranyjáradék 105.55—, innerbergi 110.—, 20 frankos arany —.—, birod. márka —.—.

11 órakor zárul: Hitelrészvény 283.90, angol bank 151.20, unió bank 105.60, magy. hitelbank 269.60, járadék 73.15—, innerbergi —.—, magy arany rente 105.57½, 20 frankos arany 9.49—.

A déli tőzsde kezdetén a hangulat még lanyhább volt.

Jegyeztetik: Hitelrészvény 283.20, angol bank 150.25, unió bank 104.75, bank-egyesület 136.—, magyar hitelbank 268.75, államvasut 278.—, Károly-Lajos vasut 265.—, járadék 73.10—, innerbergi 109.—, magy. aranyrente 105.47½, 20 frankos ar. 9.49—.

Később a lehangoltság egyre terjedt, coulissa és bányaértékek erősebben kináltattak és járadékok is lanyhábbak.

Jegyeztetik: Hitelrészvény 282.30, angol bank 149.75, unió bank 104.60, magyar hitelbank 267.75, bank egyesület 135.50, Károly-Lajos vasut 264.75, gőzh. részv. —.—, kassa-oderbergi 127.5?, papirjáradék 73 —.—, birodalmi márka 58.60—, magy. arany rente 105.32—, 20 frankos arany 9.48—, London 119.25.

Délután 2 órakor jegyeztetik: Hitelrészvény 280.20, angol bank 149.20, unió-bank 103.75, magyar hitelbank 266.50, bankegyesület 133.75, államvasut 277.25, Károly-Lajos vasut 264.25, gőzhajó részv. 605.—, tiszai vasut 246. , tramway 243.25, lombard 80.10, papirjáradék 72.80—, m. aranyjáradék 105.12½, 1864-ki sorsjegy 173.75, községi sorsjegy 117.80 innerbergi 105.—, 20 frankos arany 9.47½, birodalmi márka 58.60—.

Zárlatkor a következő jegyzések történtek:

Bécs, april 19. Hitelrészvény 280.50, lombard 80.75, arany jár. 89.10—, London 119.10, galicziai 264.50, 1864-es 173.75, 1860-as 130.25, Frankfurt 58.—, nemzeti bank 839.—, angol-osztrák 149.—, államvasut 277.50, Napoleond'or 9.48—, rente 72.82—, hitels rsjegy 177.—, porosz pénzutalv. 58.55, Arany 5.60—, török sorsjegy 16.80, ezüst járadék 73.40, Lanyha.

Bécs, april 19. M. földteherm kötv. 92.25 erdélyi föld. kötv. 92.—, magy. záloglevél 102.50, erdélyi vasut 138.50, magy kel. vasut 86.75, Magy. sorsjegy 112.50, szőlődézsma 92.50, arany járadék 105.15, magy. vas. kölcsön 125.—, magy. hitel 267.—, alföld 156.—, magy. éjszak-kel. vas. 146.?0, kel. vasuti elsőbbs. 82.— tiszai vasut 246.25, kincst. utalv. 1873. 150.—

Bécs, april 19. Hitelrészv. 279.50, magy. hitel. 265.50, lombard 8?.—, magy. aranyjár. 104.95, rente 72.65—, angol-osztrák 148.60, államvasut 277. , Napoleon'dor 9.48—, galicziai 265.—, osztr. aranyr. 88.50. Szilárd.

Bécsi gabnatőzsde.

Bécs, april 19. (Az „Egyetértés“ távirata.) A tegnap kisérletképen szinre hozott hausse-irányzat ma nem tarthatta magát, mert a tulajdonosok által követelt árak nem adattak meg és csakis üzlettelenséget eredményeztek. A mai forgalom a határidei árfolyamok gyengülésével végződtek. — Buza május—juniusra 12.10, őszre 10.70, zab tavaszra 7.65, őszre 6.70, tengeri május—juniusra 8 forinton kináltatott.

Hivatalosan jegyeztetik: Buza tavaszra 12.10—12.15, május—juniusra 12.10—12.15, őszre 10.70—10.75, rozs magyar 10.20—10.50, zab tavaszra 7.65—7.70, őszre 6.75—6.80, tengeri május—juniusra 8.05—8.10, kész áru ó 8.10—8.20, uj 8.10—8.20.

Szesz. Korlátolt forgalom mellett az ár nem változott és ma 36.25 frton jegyeztetett.

Külföldi értéktőzsdék.

Berlin, april 19. Játékpapirok, bányaértékek és bankok blankoeladások következtében nyomottak. Vasutak és külföldi fondok aránylag még tartották magukat.

Papirjáradék 62.10, magyar aranyjáradék 89.10, 10 milliós kölcsön 70.90, hitelrészvény 474.50, lombard 138.50 kassa-óderbergi 53.25, orosz papirpénz 213.75, ezüst járadék —.—, m. kincst. utalv. —.—, k. vas. elsőbbs. kötv. 83.80, állam-vasut 473.—, galicziai 112.50, romániai 54.40, váltó Bécsre 170.— Gyönge.

Frankfurt, april 19. Papirjáradék 61.25, osztr. aranyjár. 78.7/8, osztr. hitelrészvény 239.—, osztr. államvasut 236.50, lombard 68.50, magy. galicziai vas. 117.25, váltóárfolyam Bécsre 170.55, ezüst járadék 62.68, magy. aranyjár. 89.25 osztr. bankrészvény 716.—, galicziai 224.75, Erzsébet nyugati vasut 161.37, tiszai vas. elsőbbs. 83.?5, magy. kincstári utalv. —.—, váltó Bécsre —.—. Lanyha.

Páris, april 19. 3%-os évjáradék 83.40, törlesztési évjáradék 84.95, lombard 181.—, magy. aranyjáradék 89.93, 5%-os évjáradék 119.05, osztr. államvasut 591.—, török sorsjegy —.—, osztr. aranyjár. 75.16. Baisse.

Külföldi gabnatőzsdék.

Páris, april 19. (Zárlati árfolyamok). Buzaliszt folyó hóra 30.10, májusra 28.75, májustól 4 hónapra 27.50, julius—augusztusra 26.—. Liszt folyó hóra 64.—, májusra 63.—, májustól 4 hónapra 59.50, julius—augusztusra 56.—, Repczeolaj f. hóra 76.—, májusra 76.25 májustól 4 hónapra 80.—, utolsó 4 hónapra 79.—. Szesz f. hóra 72.—, májusra 69.50, májustól 4 hónapra 67.25, utolsó 4 hónapra 62.50. Szesz baisse, liszt tartva, egyéb csendes, szép.

Berlin, april 19. (Zárlati árfolyamok). Buza april—májusra 215.—, szept—októberre 197.—. Rozs loco 167.— april—májusra 165.—, május—juniusra 160.75, szeptember—októberre 150.25. Zab april—májusra 145.—, május—juniusra 145.—. Repczeolaj loco 52.50, april—májusra 52.30, szept-októberre 55.40. Szesz loco 61.80, april májusra 6?.40, aug—szeptemberre 62.90, szept-októberre 57.9?.

Stettin, april 19. Buza aprilisra 211.—, april—májusra 205.—. Rozs aprilisra 162.50, april-májusra 155.50, Repczeolaj loco 51.75, aprilisra 55.—aprilis—májusra —.—. Szesz loco 60.60 aprilis-májusra 60.50 jun—jul 61.50

Köln, april 19. Buza márcziusra 22.35, junius—juliusra 21.30. Rozs aprilisra 16.85, junius—juliusra 15.70. Repczeolaj loco 28.—, aprilisra 26.50

Budai

vizgyógyintézet

a birodalom első rangu vizgyógy-intézeteinek egyike, fekvése a regényes budai hegyekről környezve gyönyörü, s kitünően egészséges levegőjénél fogva mell- és gyenge betegeknek is tapasztalásból biztosan ajánlható hely. Az intézet meglepően szép és czélszerü modern berendezésü, ez évben ismét tetemes ujitások történtek, az eddigi kényelem gyarapitására.

Az intézet a vizgyógymódnak az egész szervezetre kiható hatásainál fogva tapasztalatilag ajánltatik: **Idegrendszer, vér az egyes szervek és nők bajainál.** Ilyenek:

Az agy-gerincz, agy-bántalmak, fejfájás, szédülés, álmatlanság, görcsök, hysteria, szivdobogás, hüdések, vidtáncz, ideg és nemi gyengeség, izgatottság, hypohondria, köszvény, csuz, görvély, buja, higany, jódkor, iszákossági bajok, váltóláz, vérszegénység, torok, mell, gyomor, bélbajok, szorulás és hasmenés, máj és lépdugulás, sárgaság, hólyaghurut, hugycsőtakár, több szem, bőr és csontbántalom fehér folyás, tőszám hiány, saphor. Tévengő elmebetegek fel nem vétetnek.

Szórakozásra bő alkalom kinálkozik s e tekintetben is az intézet előnyösen ismeretes. Az intézet minden viszonya részletesen van megirva az ujonnan kiadott programmban, melyet a t. közönség figyelmébe ajánlom és kivánatra megküldöm.

Dr. Vaskovits János.

200.000 frtos fönyeremény ingyen.

Weisz Ignácz utóda

uriruha üzletében

BUDAPEST, Dorottya-utcza 2. szám alatt

„Magyar király" szálloda

25 frtérti ruhák vásárlásánál mindenkinek ajándékozók a

Bécsi községi sorsjegy-huzása april 1-én

vagy

Magyar jutaléksorsjegy-huzása april 15-én

egy igérvénye, és ennek daczára egy elegans öltözet vagy felöltő ára csak 25 frt a legdivatosabb kelméből, és kilátás van egy 200,000 frtos főnyereményt csinálni

Weisz Ignácz utódánál

Budapest, Dorottya-utcza 2. sz,

215 „Magyar király" szálloda

Fönyeremény es 400,000 márka | **Szerencse jelentés.** | **A nyereményeket az állam biztositja.**

Meghivás a részvételre a Hamburg állam által biztositott nagy pénzsorsjáték

nyeremény-esélyeire,

a melyben

8 millió 300,000 márkának

kell biztosan nyeretnie.

Ezen előnyös pénz-sorsjáték nyereményei — mely tervszerüleg 87,000 sorsjegyet tartalmaz — a következők, ugymint: A **legnagyobb** nyeremény es **400,000** márka

	dij **250,000** márka	6 nyer.	á **4000** márka
1 nyer.	á **150,000** „	68 „	á **3000** „
1 „	á **100,000** „	214 „	á **2000** „
1 „	á **60,000** „	10 „	á **1500** „
1 „	á **50,000** „	2 „	á **1200** „
2 „	á **40,000** „	531 „	á **1000** „
2 „	á **30,000** „	673 „	á **500** „
5 „	á **25,000** „	950 „	á **300** „
2 „	á **20,000** „	65 „	á **200** „
12 „	á **15,000** „	100 „	á **150** „
1 „	á **12,000** „	25150 „	á **138** „
24 „	á **10,000** „	2100 „	á **124** „
4 „	á **8,000** „	70 „	á **100** „
3 „	á **6,000** „	7300 „	á **94** és **67** „
52 „	á **5,000** „	7850 „	á **40** és **20** „

és ezek kevés hónapok alatt 7 osztályban jönnek **biztos** megoldásra.

Az első **nyereményhúzás** hivatalosan van megállapitva és ehhez kerül

egy egész eredeti sorsjegy csak 3 forint 50 kr
egy fél eredeti sorsjegy csak 1 forint 75 kr
egy negyed eredeti sorsjegy csak 88 kr

és ezen az **állam által biztositott eredeti-sorsjegyek** (nem eltiltott igérvények) általam, az összeg bérmentes beküldése mellett még a **legtávolabbra eső vidékre megküldetik.**

Minden résztvevő megkapja tőlem az **eredeti sorsjegye mellett** még egy az állam **czimerével** ellátott **eredetitervet ingyen** és megejtett huzás után a **hivatalos** huzási lajstromot **felszólitás nélkül azonnal.**

Nyereménypénzek kifizetése és elküldése

az érdekelteknek, általam **egyenesen, azonnal** és a **legnagyobb titoktartás mellett teljesittetik.**

☛ **Minden megrendelés** egyszerüen egy **pósta-utalványon** eszközölhető.

☛ **Ennélfogva a közel bekövetkező huzás miatt, a megrendelésekkel**

folyó évi május 12-ig

tessék bizalommal fordulni

id. Heckscher Samu

bankár és váltó-irodájához *Hamburg.*

Corvin Mátyás kocsi keserüviz.

Magyarország legtartalomdusabb közzé sorzott, Nevezetesen idült gyomor- és bélhurutban, alhasi vérpangásból származó székrekedésben, máj- és léptőmülésben, elhájosodásban, idült bőrbetegségekben, s egyáltalán a test egyéb szerveinek azon bántalmaiban, melyek aranyeres pangásból származtak. Kapható minden füszerkereskedésben és gyógyszertárban a bel- és külföldön.

Raktára Budapesten: Radocsay és Bányai uraknál.

Nagybani megrendelések

224 **Stöger Károly,** kutigazgatónál **Komáromban**

Köhögés, rekedtség, elnyákosodás stb. ellen

wilhelmsdorfi malátaczukorkák

KÜFFERLE JÓZS. és Társ.-tól,

váczi-utcza 13-ik szám és hatvani-utcza 15-ik szám.

Steden Józsefnél, Buda, föut 20. és **Fanta Károlynál,** V., fürdő utcza a „strucz"-hoz.

Fontos, távol-, rövid- és gyengelátóknak.

A legjobb szemüveget szolgáltat jótállás mellett

Solomonson H. N. látszerész

Budapest, vaczi-utcza 12. szám.

☛ **Legnagyobb választéka a párisi világkiállitáson kitüntetett szinházi és tábori látcsöveknek (Operngucker-feldperspectiv.)**

☛ **Levélbeli megrendelések a lát távolsag jelzésével pontosan eszközöltetnek.**

A csász. kir. [sas] szabadalm.

Tonequin-szappan

az ujkor legkitünőbbnek bizonyult bőrszépitő szere

s unikum a piperészet körletén; feltalálva **Gornois** vegyész által **Lyonban.**

Az a tonequin-gyantából készittetik, mely a felső-bőrre oly hatást gyakorol, hogy a bőrt fris s élénk szinnel lepi el, továbbá a bőrfaggyumirigyeiben hatol, szétoszlatja és semlegesiti minden az abban létező tisztátlanságokat, mely által a pattanások, pörsenések, szeplők, bőr-atkák az arczban stb. a legrövidebb idő alatt elenyésznek; a tonequin-szappant folytonosan használva, már nehány nap után a bőrt megifjitja, s az szép, fehér, gyengéd s finom leend.

Egy üvegcse folyadék-tonequin ára 1 frt 50 kr. Kemény szappan 30% tonequinnel egy db ára 50 kr. postai küldéssel 10 krral több.

Raktár Pesten: **Török József** gyógysz. király-utcza 7. sz. 55

Árverési hirdetmény.

Alulirott a budapesti népbank felszámoló bizottságának megkereséséhez képest, az általam mai napon 370. ügyszám alatt felvett jegyzőkönyv alapján ezennel közhirré teszem, hogy a nevezett népbank helyiségében f. **évi április hó 28-án délelőtti 10 órakor tartandó nyilvános önkéntes árverés utján a nevezett népbank tulajdonát képező, a budai 1396. sz. tjkvben irt 2412. helyrajzi és 107 összeirási sz. vizivárosi ház,** a legtöbbet igérőnek eladatni fog.

A venni szándékozók tartoznak alulirtnál a 94,000 frt kikiáltási árnak 10%-át készpénzben, állampapirokban vagy takarékpénztári könyvecskékben letenni.

A további árverési föltételek ugy alulirottnál, mint pedig a nevezett felszámoló bizottságnál megtekinthetők

Budapest, 1880. április hó 15-én. 258.

Rupp Zsigmond,
kir. közjegyző.

Szakkörökben általánosan elismert és kitünő

CEMENT

olcsón kapható **Benkó Károly és társa** nyerges-ujfalusi gyári raktárából. 159

Budapesten, V. Béla-utcza 1. sz.

Minden résztvett kiállitáson ki lett tüntetve.

Egy egész bazár

☛ **Bécsben** ☚

Csak 4 frt 80 krért azonnal kapható ! !

Ez a következőkből áll: **2 gyöny. china-ezüst gyertyatartó, 1. waterproopf kézitáska. 2. olajnyomatu kép** fában metszett kerettel, 1 ujezüst **asztalcsengettyü** villanyostem. **2 tréfás tárgyak** csak uraknak, **2 tréfás tárgyak** csak nőknek, **1 gyöngy. varrótok,** mely mindazt tartalmazza, minek egy hölgy szive örvend, **1 diszes fénykép emlékkönyv** pikáns fényképpel telve, 1 járó **fémóra** hosszu lánczczal pontosan szabályozva jótállás mellett, 2 igen csinos chinai **edény-virágtartók, 1 diszes vajcsésze, 1 kristály só- és borstartó, 1 valódi szab. bagariabőr pénztárcza** 5 osztálylyal, e mellet nem vastag és könnyenzsebbe tehető, 1 gyöngy. **fémzseblámpa,** oly kicsi mint egy dohányszelencze, 1 valóban szép **szumatra ékszer** urak és hölgyeknek, 1 melltü, 1 pár finom fülbevaló, 2 szép kristály gyürük, teljes inggomb készlet, 1 diszes bál- és utczai legyező. — A bazár látható **Bécsben, Ferdinandstrasse 11.**

3. lépcső, 2. emelet.

A ki mindezeket postán kivánja megkaphatja. A hozzávalóládaára 45 kr.

Sinkó József

Budapesten,

VI. UJ-UTCZA 1. szám

ajánlja raktárát legfinomabb minőségü disznózsirban, mindennemü szalonnában, kocsikenőcsben, valódi gépolajban, vizmentes ponyvákban és minden fajta cementben.

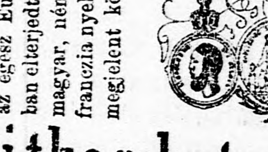

Titkos betegségeket

és a tehetetlenséget
(elgyengült férfierőt)

továbbá ***bőrbajokat, vizelési nehézségeket, hugycső szükülésekeт,*** friss és idült ***nyákfolyást,*** nőknél az ugynevezett ***fehérfolyást*** a bujakórok fekélyeit és másodrendü bujakórt minden alakjaiban és elcsufitásaiban, ***katonai és polgári*** főkórházakban, mint a magángyakorlatban a legujabb tapasztalatok s buvárlatak nyomán k válóan tartos siker biztositása mellett bámulatos gyorsan alaposan gyógyit (ujon keletkezetteket 48 óra alatt)

specialista WEISS J.

gyak. ***orvos, sebész es szülész,*** az itteni cs. k. katonai ***főkórházban*** volt osztályorvos, bel- és külföldi tudományos és humanitási társaságok rendes s tiszteletbeli tagja, és több kitüntetés tulajdonosa. 21

Rendelő intézet: Budapest, belváros, koronaherczeg-(uri)-utcza 8. szám, bemenet a lépcsőn. **Naponkint délelőtt 7—10-ig, d. u. 1—4-ig. este 7—8-ig.**

Első budapesti butor-bazár.

I. CSOPORT.

Háló-szoba.
- 1 pár 1 ajt. siffon . . . 33 frt
- 1 pár nyoszolya . . . 22 frt
- 1 ajtó mosdószekrény . . 12 frt
- 2 éjjeli szekrény . . . 12 frt

Ebédlő-szoba.
- 1 12 szem. ebédlő-asztal . . 16 frt
- 1 kredencz, pohárszék . . 25 frt
- 6 nádszék . . . 15 frt
- 1 divân . . . 30 frt
- 1 fakeretü tükör . . . 15 frt

Fogadó-szoba.
- 1 ripsz garnitura . . . 110 frt
- 1 diszasztal . . . 20 frt
- 1 aranykeretü tükör . . . 20 frt

II. CSOPORT.
- 1 pár 2 ajtaju siffon . . . 45 frt
- 1 pár nyoszolya . . . 30 frt
- 1 drb 2 ajtaju mosdó . . 16 frt
- 2 drb éjjeli szekrény . . 14 frt

Ebédlő-szoba.
- 1 18 szem. ebédlő-asztal . . 20 frt
- 1 kredencz álványnyal . . 35 frt
- 6 finom nádszék . . . 18 frt
- 1 divân gobelinből . . . 40 frt
- 1 fakeretü tükör . . . 20 frt

Fogadó-szoba.
- 1 gobelin garnitura . . . 130 frt
- 1 diszasztal . . . 25 frt
- 1 aranykeretü tükör . . . 25 frt
- 1 ezüstállvány . . . 12 frt

III. CSOPORT.
- 1 pár faragott 2 ajtaju siffon 50 frt
- 1 pár faragott nyoszolya . 40 frt
- 1 pár márványalapu éjjeli . 18 frt
- 1 drb 1 ajtaju mosdószekrény 20 frt

Ebédlő-szoba.
- 1 24 szem. ebédlő-asztal . . 35 frt
- 6 gót nádszék . . . 36 frt
- 1 finom kredencz márványból 60 frt
- 1 fakeretü tükör . . . 30 frt
- 1 tükör, alá asztal márványnyal . . . 18 frt
- 1 gobelin ottomán . . . 60 frt

Fogadó-szoba.
- 1 finom selyemgarnitura . . 140 frt
- 1 faragott disz-asztal . . 30 frt
- 1 aranykeretü tükör . . . 30 frt
- 1 conzol-asztal márványnyal 18 frt
- 1 ezüst-szekrény . . . 50 frt

IV. CSOPORT.
- 1 pár finom siffon . . . 60 frt
- 1 pár finom nyoszolya . . 60 frt
- 1 pár márványalapu éjjeli . 25 frt
- 1 pár márványalapu mosdó . 35 frt

Fogadó-szoba.
- 1 finom franczia garnitura . 200 frt
- 1 finom disz-asztal . . . 40 frt
- 1 aranykeretü tükör . . . 40 frt
- 1 arany-conzol márványnyal 40 frt
- 1 ezüst szekrény . . . 60 frt
- 1 öltöző tükör faragott . . 40 frt
- 1 női iró-asztal . . . 35 frt

Ebédlő-szoba.
- 1 finom kredencz . . . 75 frt
- 1 ebédlő-asztal . . . 50 frt
- 6 faragott gótszék . . . 42 frt
- 1 faragott keretü tükör . . 40 frt
- 1 faragott conzol márvány . 25 frt
- 1 finom ottomán . . . 70 frt

V. CSOPORT.
- 1 pár igen finom siffon . . 80 frt
- 1 pár igen finom nyoszolya . 75 frt
- 1 pár igen finom éjjeli . . 30 frt
- 1 drb mosdó márványnyal . 40 frt
- 1 jutte divân . . . 40 frt
- 4 taborette . . . 40 frt
- 1 pipere-asztal tükörrel . . 20 frt

Ebédlő-szoba.
- 1 finom márványalap kred. . 100 frt
- 1 finom ebédlő-asztal . . 80 frt
- 6 finom faragott gótszék . . 50 frt
- 1 fin. faragott fakeretü tükör 50 frt
- 1 fin. márványalapu conzol . 35 frt
- 1 ottomán francz. Bourette . 80 frt
- 2 karszék hozzá . . . 45 frt
- 4 taborette . . . 50 frt
- 1 szervéttaprés . . . 15 frt

Fogadó-szoba.
- 1 finom egész behuzott garnitura . . . 250 frt
- 1 disz-asztal . . . 50 frt
- 1 arany keretü tükör . . 100 frt
- 1 arany conzol márványlap. 40 frt
- 2 drapperia felszerelve . . 50 frt
- 1 finom ezüst-szervante . . 75 frt

Vidéki megrendelések 20%-nyi előleg beküldése mellett utánvétellel is szállittatnak. Meg nem felelő áru 14 nap alatt az átvételtől, visszavétetik és az összeg visszaadatik. Csomagolás 4%. Képes árjegyzékek ingyen.

Első budapesti butor-bazár

OPPODI és ELLENBERGER

Deák-utcza 5-ik szám I. emelet.

Fióküzlet: N.-Kanizsán Ellenberger és Társa czég alatt.

Elegans

- **Felöltöny** 10 12, 17, 25; 50.
- **Papi felöltöny** 24, 28, 32, 35, 40.
- **Öltözék** (complet) 16, 20, 25, 30, 60.
- **Gyászi öltözék** 30, 35, 40, 45, 50,
- **Séta kabát** (kamgarn) 16, 25, 35, 40, 60.
- **Vadász kabát** 9, 12, 15. 18, 30.
- **Utazó köpeny** (angol façon) 25, 30, 35, 40, 50.
- **Nadrág** 6, 8, 10, 12, 18.
- **Liberia öltözék** 20, 25, 30, 35, 40.
- **Gyermek felöltöny** 9, 11, 13, 16, 20.
- **Gyermek öltözék** 10, 13, 16, 20, 30.

Mindez a legujabb façon szerint gondosan készitve a legolcsóbb szabott árak mellett (az időviszonyokat tekintve).

Az ár minden darabon kitéve van.

Téli áruk 10% lerovattal a határozott áron alul **csupán**

ROTHBERGER JAKAB

csász. és kir. udvari szállitónál

Legnagyobb

uri- és fiuruha-raktárának,

Budapesten,

Kristóf-tér 2. sz. I. emelet a „Nagy Kristóf"-hoz.

☛ **Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek.** 17

☛ Óvás ☚

A t. cz. közönség az utóbbi időkben igen elterjedt utánzott **Morison labdacsoktól,** melyek **Párisból** származnak intettik. 44

Nincs raktáraink Franciaországban a valódi labdacsok csak nálunk készülnek, és egész biztonsággal csakis azon ismertebb üzletekben kaphatók, a kik **Grosse Gyula** krakói nagykereskedő és osztrák-magyar főügynökünk meghatalmazványával igazolhatnak. A nevezett államban más ügynökünk nincs.

Angol egészségi társaság

33. Euston-Read London.

Hirdetès.

Veszprémben a „Naphoz" czimzett szálloda és szinház, kávéház, 12 vendégszoba, korcsma, pincze és istálló, minden órában szabad kézből eladó!

Vagy több évekre haszonbérben kiadó. 270

Özv. Arnhoffer Anna,
tulajdonosnő.

Katonaság részére.

A legnagyobb egyenruha késztitő-raktár Magyarország, Ausztria és a melléktartományok részére a hol cs. kir. tábornokok, törzs- és főtisztek, m. kir. honvédek valamint egyéves önkéntesek (minden szakmabeliek,) m kir. posta hivatalnokok, távirda, vasuti és pénzügyőrök, ép ugy minden magán-egyletek u, m.: tüzoltók, tornászok, veteránok és lövészek, magukat szabály szerint olcsón és jól felruházhatják és felszerelhetik

Tiller Mór és testvére

a m. kir. hadsereg szállitóinál.

Budapest, országut, Károly-kaszárnya Bécs, Mariahilferstrasse, Stiftskaserne.

☛ Árjegyzékek kivánatra ingyen. Megrendelések utánvét mellett leggyorsabban teljesittetnek. 56

Minden háziasszonynak nélkülözhetlen.

Cs. és kir. [sas] szabadalm.

Sütő-por

Russ Károly és társa

☛ **első osztrák sütő-por gyárából** ☚

Bécs, I. Weihburggas e 21.

Sütőporunk (tartós vagy száraz élesztő) az élesztő és sajtóelesztő teljes pótléka: Soha el nem romlik, tehát készletben tartható, minden süteménynek zsir és tojás, megtakaritása mellett finomabb és tisztább izet, rövidebb, omlóbb minemüséget ád mint a legjobb élesztő, a tészta gyors és egyenlős kellését, mely soha lapos nem marad, eszközli, nagy idő megtakaritást nyujt, minthogy még fánknál is a kellést bevárni nem kell, és soha felpuffantást nem okoz. Csomagokban á 5, 20 és 55 kr. Értéktelen utánzásoktól intettik. Árusitóknak illő árleengedésben reszesülnek.

200 forintért jotállás mellett

egész uj rugonyos hajtó (kutscher) kocsik, valamint minden alaku **uj kocsik igen jutányos áron** állnak nagy mennyiségben eladásra, ezek közt még **halottas kocsik** is vannak.

BOGDÁN JÓZSEF

30 ***raktárában,***

Muzeum-körut 10-ik szám

Kocsi-gyár helyiség:

páva-utcza 10. szám. alatt saját házában

BUDAPESTEN.

Majdnem ajándékban!

A megbukott **„Egyesült britannia ezüst-gyár"** csődválasztmánya által átvett nagy raktár, nagy fizetési kötelezettségek teljesithetése végett 75%-al a becsáron alul eladatik, csak **7 frt 25 krért** kapható egy igen szép **britannia ezüst evőkészlet** (melynek ára ezelőtt 35 frt volt) és pedig

- 6 asztalkés brit. acél késvassal,
- 6 valódi angol britannia ez. villa,
- 6 nehéz brit. ezüst kanál,
- 6 finom brit. ezüst kávés kanál,
- 1 nehéz brit. ezüst levesmerítő,
- 1 nehéz brit. ezüst tejmeritő,
- 6 finom vésett feltálaló tábla,
- 6 kitünő késtartó kristály,
- 3 szép nehéz tojástartó,
- 3 szép, finom czukor tálcza
- 1 kitünő bors vagy czukortartó
- 1 teaszürő igen finom.
- 2 hatásos szalon asztalgyertya tartó,

(48 darab.) Megrendelések utánvét vagy az összeg beküldése mellett intézendők az ***„Egyesült britannia ezüst gyár-raktárhoz,"*** Bécs, II. Untere Donaustrasse 43. 191

Hol legnagyobb a veszély, ott legközelebb a segély.

A lélekzési s táplálási szervek nem különben a teljes erőveszteség gyógyitása

HOFF JÁNOS maláta gyógytápszer segélyével.

Hoff János cs. kir. tanácsos urnak, a legtöbb európai fejedelem udvari szállitójának, Berlinben, Neue Wilhelmstrasse 1.

Magdeburg, 1880. febr. 19. Hol legnagyobb a veszély, ott legközelebb az isteni segély. Az ön, Hoff János-féle, maláta kivonatot tartalmazó egészségi söre, melyet nekem ajánlottak, bámulatos gyógyhatásu volt nőm szenvedéseire. Nyiltan bevallom, hogy eddig határozott előitélettel viseltettem az ilyes minden ujságban égig magasztalt malátakivonatok stb. ellen, ez előitéletem azonban az ön maláta kivonatát illetőleg, teljesen eloszlott. Sőt mi több, azt is merem állitani, hogy az, a ki az ön malátakivonatot tartalmazó egészségi sörével él, s e mellette mértékletes s rendes életmódot folytat, a száz évi életkort, még pedig fölötte könnyen elérheti. Reménylem, hogy nőm e sör folytonos használata által teljesen visszakapja erejét s egészsége ismét helyre áll. Nőm önt isten által segélyére küldött angyalként tekinti, fogadja mindkettőnk köszönetét érte s az isten jutalmazza meg. Mély tisztelettel **J. F. Kujawa,** hivatalnok a magdeburgi tüzkárbiztositó-társaságban.

—

Thurnhosbach, Bischausen mellett 1880. febr. 16. Az ön maláta-készitménye nőmnél kitünő hatásunak bizonyult be. Nőm ezelőtt majdnem folytonosan ájulásszerü gyöngeségben szenvedett s mindig bágyadt volt, a munkához elvesztette minden kedvét, sőt épen életunttá lőn, ugy hogy a legnagyobb aggódás fogott el. És most — ismét erőteljes, ez ájulással járó gyöngeség megszünt, kedvvel s kitartással dolgozik s a háztartást minden segély nélkül tökéletesen vezetheti. Legyen szives részemre postafordultával ismét 18 palaczk maláta-kivonatot tartalmazó egészségi sört küldeni stb. **Iber lelkész.**

Hivatalos gyógyjelentés.

Hoff János-féle maláta-kivonatot tartalmazó egészségi söre, ugyszintén a Hoff-féle csokoládé, melyeket a helybeli helyőrségi katona kórházban használni kezdtünk, a gyógykezelésnél igen jó segédszereknek bizonyultak. A malátakivonatot. különösen a chronikus mellbántalmaknál kedvelték s kivánták. A maláta-csokoládé az üdülő betegnél s az emésztési bajoknál igen kedvelt s fölfrissitő gyógyszer. Bécs 1878. decz. 13. **Dr. Loeff,** főtörzsorvos, **Dr. Pórias,** törzsorvos.

HOFF JÁNOS

malátakivonatot tartalmazó egészségi söre gyógyhatásu a mell- és gyomorbetegségekben, altesti bántalmakban, ideggyöngeségekben, emésztési zavarokban. Azonkivül általán testerősitő szer.

HOFF tőményitett malátakivonata vassal vagy anélkül, gyógyitólag hat a tüdővészre elévült köhögésre és rekedtségre.

HOFF maláta egészségi csokoládéját ha a maláta egészségi sörével együtt használjuk, növeli sőt ujra helyreállitja a testi erőt, gyógyitja a vérszegénységet, fehérfolyást, vérzavarokat, sárgaságot.

HOFF maláta mellczukorkái igen jót tesznek a köhögésnél, rekedtségnél és meghülésnél, miután nyákoldó szerek.

A valódi maláta-készitmények jegyeiken védőjegygyel (Hoff János feltaláló mellképe egy álló tojásdadban) és

Hoff János

teljes nevével vannak ellátva. A hol a védőjegy hiányzik, vagy más név fordul elő, az a készitmény hamis és visszautasitandó.

Hoff János fiókja:

Budapest, zsibárus-utcza 7.

Raktárak: Török Józsefnél király-utcza és M. Weningernél, Buda, főutcza 146. sz.

Hirdetmény.

A folyó hó 24-én és következő napjain megtartandó

mező-túri országos vásár

alkalmából értesitetnek az érdekeltek, **hogy a Mező-Turt fenyegető vizveszély elháritatott, az utak helyreállitásával a közlekedés minden felé biztos és szabad.**

Mező-Túr, april 19.

Idősb **Czebe Károly,**
főkapitány.

Gazdasági vető-magvak.

Franczia Lucerna	Aranka mentes tiszta magvak	Burgundi-répa sárga bucok	**Bükköny fekete**
Magyar Lucerna		Burgundi-répa vörös bucok	**Muhar-mag**
Stiriai vörös-lóhere		Burgundi sárga Oberdorfi	**Köles vörös**
Réti-here fehérvirágu		Burgundi sárga Leutovitzi	**Repce nyári**
Török-baltaczim		Burgundi óriás fajok	**Len-mag**

Fü-magvak, évelő pázsitnak.

Legfinomabb és legtartósabb alacsony-nővésü Skothoni-perje. **Angol-perje, szép finom** és alacsony nővésü.

Frankfurti pálmakerti fümagvegyület a legfinomabb fajokból **keverve, a szőnyegkertészethez** legalkalmasabb.

Fümagvegyületek száraz földek, nedves földek, kaszálók, legelők, töltések, gátak, vizmosások, szakadások és hegyoldalak **begyepesitésére és szilárditására stb. nagymennyiségben** és csiraképes minőségben kapható.

Mr. Pringle nemesitett amerika tavasz buzája.

„Champlain" 1 kilo fr. 1.80, **„Defiance"** 1 kilo fr. 1.80.

Pearl Millet.

Kitünő takarmány-növény-ujdonságok

ezek közt az **egyptomi, Afrikai gyöngyköles** (Penicillaria spicata)

mely, mint a ábra mutatja **rendkivül buján fejlődik** és bokrosodik, gyorsan után sarjadozik, bőtermő és szapora, homok és agyagos földben egyaránt diszlik. Egy évben 3-szor kaszálható hajtásai 2 méter magasra nőnek, egy holdon 300 mázsa száraz szénát ád, mindennemü marha örömest eszi; egy 1200 □ öles holdra 2½—3 kilo mag elégséges május közepe táján vetendő; megrendeléséhez terjedelmes mivelési utasitás csatoltatik; e mag már hazánkban tett kisérleteknél is igen kedvező eredményt mutatott fel.

Ára 1 kilo 20 frt, 100 gram 2 frt 50 kr.

Ezeken kivül minden néven nevezendő kerti vetemény magvak, fa-magvak, virág-magvak, eredeti ázsiai és más legnemesebb faju dinnye magvak, továbbá: **Dapsy'féle ültető gépek (agyagos földre 25 frt, homokos földre 18 frt kaphatók**

Földessy Lajos,

magkereskedésében

Budapest, Mária-Veléri-utcza 7. uj sz. a.

(Árjegyzék kivánatra bérmentve megküldetik.)

Budapest, nyomatott Schlesinger és Wohlauer könyvnyomdájában. Károly-kaszárnya (rostély-utcza) 3. szám.

ORSZÁGGYÜLÉS.

I.

A képviselőház ma befejezte a vallás- és közoktatásügyi költségvetés részletes tárgyalását egy függőben maradt tétel kivételével.

Ezután a költségvetési tárgyalás megszakitásával az Uj-Szegedre és a szegedi kir. biztosságról szóló törvény hatályának meghosszabbitására vonatkozó törvényjavaslatok kerültek napirendre s az első vita nélkül, a második élénk vita után ugy általánosságban, mint részleteiben elfogadtatott.

Holnap az igazságügyi költségvetésre kerül a sor.

II.

A képviselőház ülése april 19-én.

Elnök: Péchy Tamás; jegyző: Antal Gy. Baross G. Mednyánszky Á. b.

A kormány részéről jelen vannak: Tisza Kálmán, Szapáry Gyula gr., Pauler Tivadar, Trefort Ágost, Szende Béla, Kemény Gábor b., Bedekovich Kálmán.

Elnök bemutatja Aradváros felterjesztését a ménesi kincstári szőlő eladása ellen és egy állami vinczellérképezde felállitása iránt, — Fiume város és a fiumei kereskedelmi és iparkamara kérvényét az „Adria" gőzhajózási társaság segélyezése tárgyában. A közgazdasági bizottsághoz utasittatik.

Következik a napirend első tárgya: A képviselőház aprilis havi költségvetése. A ház az előirányzott 81,681 frtot megszavazza.

A napirend második tárgya: a közoktatásügyi miniszterium költségvetésének folytatólagos tárgyalása.

A néptanitók nyugalmazó intézetére fölvett összegnél felszólal **Molnár** Aladár, ki kérdi a minisztertől: „mi az oka, hogy több ezer néptanitó több évről hátralékban van évi 6 frt befizetésével s szándékozik-e ez iránt intézkedni?" Továbbá kérdi, igaz-e, hogy a nyugalmi alap egy részét — 140 ezer frtot — épitkezésekre forditja a miniszter; ha ezt teszi, minő biztositékok mellett s minő alapon teszi?

Trefort Ágoston miniszter nem tagadja, hogy hátralékok vannak, de az idén már kevesbültek. A hibát azonban nem a közoktatás adminisztrácziójában kell keresni, mert innen felszólitások mentek az adóhivatalokhoz, hogy egész erővel hajtsák be a nyugalmi fizetéseket. A másik kérdésre az a válasza, hogy igenis ez alapnak egy része épitkezésre fordittatik, de a kellő ovatossággal és biztositékokkal. Ebből épült Pozsonyban a nőtanitóképző épülete, s szándékában van innen a polytechnikum épitéséhez szükséges tőkét beszerezni. Ez is az állam biztositása mellett történik. Az alap minden évben megkapja a kamatokat, valamint a tőketörlesztés részletét. A budapesti nőtanitóképző intézet számára is ez alapból fog házat venni.

Kiss Albert szintén rosszalja, hogy a miniszter annyi hátralékot megtür, szerinte a hátralék már egy milliónál többet tesz. Nem tudja helyeselni azt sem, hogy a nyugalmi alap nem jó jövedelmező kötvényekbe helyeztetik el s épitkezésekre fordittatik. Csatlakozik Molnár nézetéhez.

Trefort Ágoston miniszter a viszonyokra utal, melyek a behajtást megnehezitik. Sok esetben a befizetést nem lehet behajtani, mert különben az illető tönkre menne. Ha tulszigorral járna el, azt hiszi, hogy a képviselő szintén nem lenne megelégedve. A mi az alap hováforditását illeti, kijelenti, hogy a jövő évben a költségvetés okadatolásában bővebben fogja kifejteni, hol és mikép vannak elhelyezve a tőkék.

Thaly Kálmán tekintettel arra, hogy a miniszter emlité a pozsonyi nőtanitó-képző uj épület t. kénytelen megemliteni, hogy ez intézet igen czélszerütlen helyen helyeztetett el. — Temető, kórház és kaszárnya a legközelebbi szomszédai.

Csatár Zsigmond azt a vádat emeli, hogy csak az a tanitó számithat nyugalmazásra, kinek hatalmas protektora van.

A ház a fölvett összeget erre megszavazza.

A vakok országos intézete tételénél felszólal

Thaly Kálmán s utal azokra a hiányokra, melyek az intézet épületének berendezésén, elhelyezésén s az ott folyó tanitás rendszerén mutatkoznak. Az épület semmikép sem felel meg az egészségügyi kivánalmaknak és ezért gondoskodni kell uj épületről. Ajánlja ez ügyet a miniszter figyelmébe. (Helyeslés.)

Trefort Ágoston miniszter kivánatosnak tartja, hogy több ilyen intézet állittatnék fel az országban, továbbá még kijelenti, hogy nem csak foglalkozik az intézet áthelyezésének kérdésével, de maga hozta ezt először szóba. A mig azonban nem lesz tájékozva az iránt, hogy a szükséges nagyobb öszszeg meg fog szavaztatni, haszontalan munkának s költségnek tekintené a tervek elkészittetését. Igéri, hogy ezentul is fog e kérdéssel foglalkozni. (Helyeslés.)

A ház az előirányzott 31 ezer forintot erre megszavazza.

Az egyes tanintézetek fentartásához szükséges járulékoknál felszólal **Gyurgyik** Gyula és kéri, hogy itt határozzon a ház hat. javaslata felett, a melyben azt kivánja kimondatni, hogy Körmöczbányának engedtessék el a 400 frt, a melylyel az ottani állami iskola fentartásához járul.

Kautz Gyula előadó a pénzügyi bizottság véleménye alapján kéri a hat. javaslat elvetését.

A ház a fölvett összeget megszavazza s a hat. javaslatot elveti.

Közmüvelődési czélokra föl van véve összesen 243,084 frt.

Irányi Dániel: E fejezetnek czime: „Közmüvelődési czélok". Magában foglalja az a muzeumot, az országos képtárt s több rokonczélu hasznos intézeteket, a melyekre az országgyülés, a mennyire telik, szivesen áldoz, jól tudva, érezve, hogy a müveltség a nemzetnek sulyát, erejét, s igy fenmaradásának biztositékait is neveli. Vannak azonban t. ház, ezenkivül a közmüvelődésnek egyéb eszközei is, melyek, bár igen fontosak, itt nem fordulnak elő. Ilyenek, hogy csak kettőt emlitsek: a szinház és az irodalom. A mi a serdülő ifjakra nézve az iskola, — az a többi intézeteket nem emlitve, a felnőttekre nézve a szinház, a könyvek, a hirlapok. A magot, a mely az iskolában elvettetett, ezek vannak hivatva ápolni, növelni, szaporitani. Az irány tehát, a melyben ezek müködnek, lényeges befolyással bir a nemzeti élet fejlődésére. Ezekről kivánok röviden szólni, ha azt a t. ház méltóztatik megengedni. (Halljuk!)

A belügyminiszteri költségvetés tárgyalása alkalmával szükségesnek láttam szót emelni azon leldér, az illemet, sőt az erkölcsöket sértő szindarabok ellen, melyek néhány év óta némely szinházakban előadatnak, nemcsak a fővárosban, hanem ennek példájára szerte az országban, a vidéken is. A miniszterelnök ur erre, csatlakozván az én nézeteimhez s sajnálatát fejezve ki az általam elkárhoztatott irány felett, kijelentette, hogy ennél többet nem tehet, miután ugyanazon szindarabok több európai szinpadon is előadatnak. Én ugyan, t. ház, nem hivtam fel a kormányt tényleges fellépésre, arra szoritkozván, hogy megbotránkozásomat fejezem ki azon irány felett, a melyet jeleztem, mely megbotránkozásban, hála istennek, a jobbak általában osztoznak, és hogy figyelmeztetem az illetőket, figyelmeztetem a nagy közönséget a veszélyekre, a melyeket ezen irány folytatása idővel a közerkölcsiségre, a jelen és jövő nemzedékre hozhat.

De miután a miniszterelnök ur a közhatalomnak beavatkozási jogát vonta kétségbe, szükségesnek látom, hogy ezzel ellenkező nézetemet röviden kifejezzem. (Halljuk!) Ambár, — a mint azóta magán uton értesültem, a miniszterelnök ur maga sem kivánta szavait oly korlátlán értelemben vétetni, a mint azokat akkor mondotta. Nem is lehet, nem is szabad.

Az, hogy ugyanazon darabok a párisi, bécsi s mit tudom, mely szinpadokon adatnak elő, általában nem elég indok arra, hogy azokat nálunk is a budapesti és vidéki szinpadokon játszák. Nekünk uraim aligha nem több okunk van féltékenyeknek lennünk az erkölcsiségre, mint más nemzeteknek. Az erkölcsiség nem préda jószág, melylyel kiki tetszése szerint bánhat, az erkölcsiség drága kincs, melyet gondosan őrizni, ápolni s ha lehet növelni kell. Őrizni, ápolni a törvényhozó testületnek, őrizni, ápolni a végrehajtó hatalomnak. S a törvényhozó testület nem is mulasztotta el ebbeli kötelességét. Hallgatva az 1848-iki törvényekről, melyek, ugy a sajtót, mint a szinházakat illetik, a legközelebb alkotott két rendbeli büntető törvénykönyv gondoskodott arról, nehogy a tisztességes, jó erkölcsök könnyelmüen ok nélkül megsértethessenek. De ha nem gondoskodott volna is tételes törvény, ott van a törvények törvénye, az észjog, ott van az állami czélnak ismerete, ott van ezek alapján az ez előtt divott gyakorlat. (Helyeslés.)

Mindamellett t. ház, én mai nap sem kivánok a kormányra hivatkozni, hanem felhivom a közönséget, melynek a jelen és jövő nemzedék java s érdeke szivén fekszik és felhivom különösen a sajtó embereit, az irókat, kiknek kezében a leghatalmasabb fegyver van, hogy ezen kóros irány ellen törekedjenek s azt mielőbb kiirtani siessenek. (Tetszés.)

Es ezzel áttérek a közmüvelődési eszközök másodikára, az irodalomra. (Halljuk!) A mi irodalmunk t. ház, hála az égnek, általában és nagyjából feladatának magaslatán áll. A magyar irodalom felismerte hivatását, s azt hiven, becsületesen, férfiasan teljesiti. Vannak azonban — ezt lehetetlen tagadni — a hirlapirók között egyes kivételek, a kik az erőt a durvasággal tévesztik össze, nem jutván eszökbe azon franczia ezredesnek szavai, ki egyszer Algirban az arabok ellen hadakozott. Ezen tartomány meghóditása után nem sokára több arab törzs ujra feltámadván a hóditók ellen, a fönökök egyike többi közt avval buzditotta hiveit ellenállásra az idegenek ellen, hogy ezen fehérek annyira elpuhultak, hogy az utczára sem mernek kimenni a nélkül, hogy keztyüt huznának, nehogy kezeiket a nap heve megbarnitsa. Ez fülébe jött egy lovas ezredparancsnoknak, ki épen a fölkelők ellen küldetett. A midőn egy izben a felkelők őt épen déltájban pihenés közben megrohanták, a csapat hirtelen lóra pattant, várva a parancsnok jelszavát. „Huzzátok fel keztyütöket" vezénylé az ezredes, hadd lássák a barbárok, hogy keztyüs kézzel nem kevésbé sulyos csapásokat lehet mérni az ellenfélre, mint keztyütlennel. S a keztyüsök szélylyel szórták a keztyütleneket a szélrózsa minden irányában. (Tetszés.)

Ennél azonban sokkal fontosabb az, a mit némely más lap ellen vagyok kénytelen vádul felhozni. Vannak ugyanis — örömmel konstatálom igen csekély számmal — olyan lapok is, melyekben gyakran oly illemsértő, hogy ne mondjam, trágár dolgok fordulnak elő, hogy az ember, kinek illemérzéke és jó izlése még nem tompult el egészen, undorral dobja el magától (Átalános helyeslés), s a fiókba zárja, nehogy azok gyermekeinek, serdülő leányainak kezeibe kerüljenek. (Altalános élénk helyeslés.)

Ezen urak megfeledkeznek nemcsak irói kötelességükről, hanem azon tiszteletről is, a melylyel a közönségnek tartoznak. (Igaz!)

A Parnassus uraim nem zsombék, posvány közepett, a melyből büzös, egészségtelen levegő terjed szét, és a melyben rothadásnak indult testek között undok állatok tanyáznak. (Élénk általános helyeslés.) A Pernassus magas hegy, melynek csucsa az égbe nyulik, a melyet tiszta, üde levegő vesz körül, s a melynek lejtőjén virágok és gyógyfüvek teremnek. Es ha csalánok is teremnek ezek között, ezek is gyógyitásra valók, nem pedig a vérnek, az életnek megmérgezésére. (Tetszés.) A kik ily módon megfeledkeznek hivatásukról, azok uraim nem méltók az irói névre, a mely nem enged egy névnek sem, akár dicsőségre nézve, ha az, a ki viseli, nemesen tölti be hivatását. (Igaz! jobb felől.)

Én tehát önökhöz fordulok, hogy e fattyu sarjadékot lemetszeni igyekezzenek (Átalános helyeslés.); önökhöz, hogy megtisztitsák az irói és irodalmi czimert ezen szennyfolttól. (Átalános helyeslés.) Onök kezében a leghatalmasabb fegyver van. Eljenek vele, és az apáknak és anyáknak hálája fogja jutalmazni, (Élénk helyeslés.) és meg fogja jutalmazni minden tisztességes honleánynak és hazafinak elismerése. (Helyeslés.) Ne riadjanak vissza ezen kötelesség teljesitésében semmitől; sem gunytól, sem rágalomtól, jól tudván, hogy a sár, a mellyel azon emberek hajigálnak, csak őket piszkolja be; (Élénk helyeslés.) minket nem találhat, (Atalános élénk helyeslés.)

Ezzel megköszönve a t. háznak irántam tanusitott kegyes elnézését, azzal zárom be szavaimat: vajha ne hangzanának el a pusztában. (Élénk átalános helyeslés és éljenzés.)

Jókai Mór. T. ház! (Halljuk; Halljuk!) Minthogy Irányi t. barátom e tárgyat szőnyegre hozta, s különösen az irókat és lapszerkesztőket apostrophálta: én is kötelességemnek tartom egyrészt, mint hirlapiró és lapszerkesztő szavaira visszhangot adni. (Halljuk! Halljuk!)

Én a Tartuffiadeoknak nem vagyok barátja s erkölcsi predikácziót tartani e helyütt nem szándékozom. Azt azonban én is elismerem, hogy a közerkölcsiségnek ügye az, hogy az érzéki mámor ne fajuljon valóságos kultuszszá s hogy az éretlenkoru emberekben az érzékiség ösztöne ne ébreztessék fel ne raffiniroztassék. Ezt — mondom — minden philosophságom mellett is kénytelen vagyok mint az állam érdekét felkarolni. (Tetszés.)

Amit a t. képviselő arra nézve mondott, hogy a Parnassus mire való, és hogy az milyen magas szent hegy, azt mind aláirom. Megjegyzem azonban, hogy az ott termő burjánokat, azoknak legkevesebb sőt mondhatnám igen csekély részét ültették el magyar kezek. (Tetszés.) A frivol, a lasciv irodalom az kezdődik Crates-sel és eltart egészen Mirebeau-ig. Részesek benne a klaszszika literaturának legkitünőbb irói. Martial, Juvenal, Ovidius, és isten tudja még ki: ők irták meg azon veszedelmes munkákat, a melyek genialitásuknál fogva a legcsábitóbbak. Követték őket az olaszok, követték a francziák most szerencsétlenül utánozzák a németek. Volt idő, midőn az angolok maguk még sokkal vastagabban és a mellett utálatosan irtak e genreben. Megjegyzi az irodalom története, hogy a spanyolok közt csak egyetlen egy iró akadt ezen kategoriából. A magyarok közül egyetlenegy lasciv irót sem ismerek. (Tetszés.) De hát ezeket a munkákat, a melyet oly corrosiv behatással vannak az erkölcsökre, a régibb időkben csak választott körökben ismerték, nehezen lehetett hozzájuk férni és igen drágák voltak. Most azonban ugyanazon neveket lehet kapni oly potom áron, hogy mikor az ember olvassa a hirlapokban azokat a hirdetményeket, a mik e cynikus müveket fényes illusztrácziókkal egyedül a legolcsóbb árakon ajánlják, önkénytelenül arra a tudatra jön, hogy 100,000, sőt millió számra kell azokat a kiadóknak elárusitani s különösen itt Magyarországon elterjeszteni, mert Francziaországban ezeket annonczirozni nem szabad, hogy a kiadási költségeikhez hozzá jussanak. Ez, már nevezetes kérdés magára az államra nézve.

Mert a mig ezzel az érzéki mámorral, a mit Hippokrates „mikra epilepsiá"-nak nevez, kis nyavalyatörésnek, csak bizonyos választott körü előkelő uraságok foglalkoztak, ahoz senkinek semmi köze nem volt. Ha azok, a kiknek semmi egyéb dolguk nincsen, tönkre teszik e noble passiókkal vagyonukat, végezzék hitelezőikkel; ha tönkre teszik egészségüket, azt végezzék orvosukkal; ha tönkre teszik menyei üdvösségüket, végezzék papjukkal. (Hosszas élénk derültség.)

De a mikor már az epilepsis azon osztályra harapszik el, a melynek vagyona tenyerében van s ezt a vagyont teszi tönkre; mikor azon fiatal emberek, kiknek kapitálisa fejökben van, ezt a kapitálist vesztegetik el, ezzel már az egész ország veszti vagyonát és kapitálisát és ezt megakadályozni csakugyan érdekében van az államnak. (Élénk helyeslés.) Az érzéki mámortól nemcsak rosz családapa lesz az ember, de rosz gazda, rosz kereskedő és rosz katona. (Élénk tetszés.)

Uraim én kénytelen vagyok kiemelni azt, hogy a magyar irodalom eunek az iránynak legcsekélyebb mértékben volt eddig kultiválója; hogy ezek a dolgok külföldi, különösen bécsi hirlapok utján, azokban is csak annonce-ok és hirdetmények alakjában kerülnek be, és igy kolportáltatnak a mi közönségünk közt. — Ennek megakadályozása módját szeretném, ha valaki megmondaná. — Én nem tudom. Rendőrileg erre a kormányt rászabaditani nem lehet. Én nem találok más eszközt, mint a melyet Irányi igen t. barátom beszéde végén intonált: hogy maga a közönség álljon elő saját erkölcsiségének védelmére. Nem kell azon könyveket megvenni, és a hol ily unditásokkal teljes darabokat adnak, elő nem kell azt a szinpadot meglátogatni. Nem kell abba a vendéglőbe elmenni, ahol a botrányokat produkálják. (Élénk helyeslés.) S akkor tönkre fognak menni, mihelyt nem akad közönségük. A mi fiatalságunkban nem vigyázott a mi erkölcseinkre sem Metternich, sem Reviczky Ádám, azért mégis eltartott meglehetősen. Hogy hogyan tartott el, annak bizonyitéka az, hogy a mi időnkben nem volt annyi szerencsétlen szerelemről, öngyilkosságról és annyi defraudált kasszá ól szó, mint most. (Derültség és tetszés.)

En t. ház, a magam részéről azon apostrophálást, mit az én t. barátom intézett a hirlapirókhoz, teljes őszinteséggel aláirom és elfogadom. (Tetszés.) Részemről ügyelni fogok mindenkor, hogy a mi sajtóközlöny hatásköröm alá tartozik, attól a legcsekélyebb árnyéka is távol tartassék annak, a mit ő nagyon méltán megrovott. (Altalános élénk helyeslés), és hiszem azt, hogy az összes magyar literatura is meg fogja óvni azon becsületét, a mely főbüszkeségét képezte eddig. (Élénk helyeslés.) A mi magamat illet, bár nem szoktam semmiféle elismerésekkel dicsekedni, de ez egyet szabad kimondanom, hogy Toldy Ferencz irta egyszer felőlem azt, hogy meg kell rólam engedni, hogy öszszes munkáim közt nem találni kötetet, a mit leánya kezébe nem lehetne adni. (Altalános élénk helyeslés és éljenzés.)

A nemzeti muzeum költségeinél **Herman Ottó** szólal fel. Előadja a nemzeti muzeum fejlődését. Az intézetnek egyetlenegy hibája van, hogy nincs véglegesen szervezve. A szervezetlenségnek egyik eclatans példája az, hogy az igazgató, tehát az intézet vezetője kap 2100 frtot, az aligazgató pedig, tehát az igazgatónak alárendeltje 2500 forintot, tehát 400 frttal többet. Ez ugy történt, hogy az igazgató fizetése 1830-ban sistemisáltatott, az igazgatói őré, az aligazgatóé pedig az ujabb alkotmányos aerában. A tisztviselők az ország tisztviselőinek statusába beosztva nincsenek: nyugdij tekintetében nem tudják, hova tartoznak. A kezelési és ügyviteli dolgok nélkülöznek minden szabályzatot, mert a meglevők tökéletesen elavultak. Létezik két szabályzat. Az egyik az, melyet gr. Széchenyi Ferencz fundationális levele foglal magában, mely azonban csupán a könyvtárra vonatkozik. A másik 1818-ból való, melyet boldogult József nádor készittetett s mely szintén elavult, mert időközben nem kevesebb, mint 4 osztály állittatott fel. Ezen állapot mindaddig, mig az intézetnek Pulszky Ferencz az igazgatója, nem olyan egészen türhetetlen. A ház befogja látni, hogy egy nemzeti közművelődési intézet, mely ma már osztályai és müködései szerint kifejlődött államinak neveztetik, a végleges szervezetet nem nélkülözheti. Nem nélkülözheti annál kevésbé, mert tényleg a jelenlegi vezetés mellett is tapasztalunk inconsequentiákat, tapasztaljuk annyiban, hogy az igazgató kénytelen a dologi kiadásokra szánt összegekből elvonni bizonyos összegeket és más czélra forditani, melyek nem dologiak, de a melyeket elhanyagolni nem szabad. Vonatkozik különösen egy része arra, hogy a magyar nemzeti muzeumban tudományosan képzett, tudománynyal, még pedig eredményesen foglalkozó egyének, a kiknek müködése nemcsak az országnak, nemcsak az egyleti életnek, nemcsak a tudományos akademiának, hanem e körökön tul a külföldön representálja azt, a mit e téren tenni képesek vagyunk, ezek oly nyomasztó és alárendelt helyzetben vannak az anyagiak tekintetében, hogy ha nem látnák az összeget a budgetben, nyugot-európai müvelt ember elhinni nem tudná. Ezen emberek évi 600 frt fizetés mellett müvelik a magyar tudomány egyes szakmáit. Ennek illusztrálására csak egyet hoz fel. Midőn szóló mint a muzeum segédőre 600 frtra volt szoritva, midőn nem volt módjában keresetét szaporitani, valahányszor beteg volt, az orvos véleménye mindig az volt, hogy az alap ok a rosz táplálkozás és egészségtelen lakás. Ezen állapotokon segitendő, a miniszter az igazgatóval egyetértve megengedte, hogy ezen embereknek évenként 200 forint pótlék adassék. Ez szép és elismerésre méltó tett volt, azonban nehezére esik a tudományokkal foglalkozó és kötelességét hiven teljesitő embernek, hogy csak mint pótlékot huzza azt, a mire teljes igénye volna.

A baj annál nagyobb, miután ez a pótlék, a mely adatik, a dologi kiadások rovására történik és ekként a dologi kiadások csökkenvén, az intézet müködésében is meg van akasztva.

Ez intézet sorában közbiztonsági szempontból némileg el van hanyagolva, nem az igazgató részéről, hanem inkább Budapest fővárosa, illetőleg az állam részéről, a melynek a rendőrség kezében van, hangsulyozva azt, hogy a magyar nemzeti muzeumban jelenleg oly történelmi és becses kincsek rejlenek, melyeket veszedelemnek kitenni nem szabad, mindezeknél fogva a végleges szervezést hangsulyozva, a következő határozati javaslatot ajánlja elfogadásra:

Tekintettel arra, hogy a magyar nemzeti muzeum, mely eredetileg csak könyvtár volt, immár felallitotta és müködteti mindazokat az osztályokat, a melyek egy muzeum modern fogalmához tartoznak, u. m. 1. a könyvtárt, 2. a régiség- és éremtárt, 3. az állattani osztályt, 4. az ásványföldtani osztályt, 5. a füvészeti osztályt;

tekintettel továbbá arra, hogy az 1802-ben kelt Széchényi-féle alapitó levélben foglalt szervezési és szolgálati szabályzat, ugy az is, a mely 1818-ban a nádor rendeletére készült s a mely még ma is érvényben van, a nemzeti muzeum mai állapotának többé meg nem felel, és végül

tekintettel arra, hogy az egymás után keletkezett osztályokhoz kinevezett tisztviselőknek az állami tisztviselők sorában elfoglalt állása ugy rang, mint nyugdij tekintetében megallapitva nincs;

küldjön ki a képviselőház kebeléből egy hetes bizottságot oly utasitással, hogy e bizottság a magyar nemzeti muzeum jelenlegi állapotát számba vegye s ehhez képest tegyen indokolt javaslatot a magyar nemzeti muzeumnak, mint immár államintézetnek végleges szervezése iránt." — Hermann Ottó, Szederkényi Nándor, Kada Elek, Madarász József, Szalay Imre, Hegedüs László, gr. Széchenyi Pal, Thaly Kálmán, Orbán Balázs, Gyurgyik Gyula, Degré Alajos, Irányi Dániel, Molnár Aladar, Gulner Gyula, Zsilinszky Mihály Prileszky Tádé, Törs Kálmán, Jókai Mór, Miklós István, Szeremi Odescalchy Arthur hg., Wahrmann Mór, Szathmáry Miklós, Bárczay Ödön, Zichy Ágost gr., Baross Gábor, Andaházy Pál, Szeniczey Ödön, Péchy Jenő, Zsigmondy Vilmos, Schmerzing Tádé b., Helfy Ignácz, Madarász Jenő.

Trefort Ágoston nem ellenzi a határozati javaslatot.

A határozati javaslat elfogadtatik.

Pogány Károly inditványozza, hogy a vajda hunyadi vár, mint müemlék a m. kir. vallás és közoktatásügyi miniszter felügyelete és intézkedése alá helyeztessék. Elfogadtatik.

A losonczi gymnáziumi épület átalakitására s kibővitésére **Gyurgyik Gyula** 4302 frtot inditványoz felvétetni a költségvetésbe, **Szczitovszky János** pártolja, **Kautz Gyula** előadó s **Trefort** miniszter ellenzik az inditványt s a ház többsége elveti azt.

A pénzügyi bizottság Zsilinszkynek **Kiss Albert** által módositott határozati javaslatát, hogy a népnevelési szükségtet tétele felemeltessék, nem ajánlja elfogadásra. **Zsilinszky Mihály** felszólal az ellen, hogy a pénzügyi bizottság nem nyujtott neki alkalmat, hogy ott bővebben indokolja javaslatát. A ház e czélból még egyszer visszautasitja a bizottsághoz a határozati javaslatot.

A vallás és közoktatásügyi költségvetés tárgyalása befejeztetett.

Következik Uj-Szeged községének Szeged szab. kir. várossal való egyesitéséről szóló törvényjavaslat tárgyalására. Ugy általánosságban, mint részleteiben vita nélkül elfogadtatik.

Következik a Szeged sz. kir. város törvényhatóságába kiküldött kir. biztos kinevezéséről és hatásköréről szóló 1879. XX. t. cz. érvényének meghosszabbitásáról szóló törvényjavaslat tárgyalása.

Péchy Jenő előadó ajánlja a tvjavaslat elfogadását.

Szederkényi Nándor: a kormány a beadott törvényjavaslattal teljhatalmat kér, s még csak jelentést sem igér tenni a háznak. Ily szövegezés-

---

Olympia kisasszony.

BOUVIER ELEK REGÉNYE. 43

MÁSODIK RÉSZ.

Egy sajátságos divatáru-üzlet.

III.

Házasság balkézre.

(Folytatás.)

— Baj van a háznál. Idejében kell közbelépnünk, ön az egyetlen örökösnő, a herczeg állapotánál fogva nem kezelheti birtokait és felette szükséges, hogy ön javait rögtön átvegye.

— Öreg barátom, Séjournet, én már emlitettem önnek, hogy mind ehhez mit sem értek. Tegyen meg mindent mit szükségesnek lát, én alá fogom irni a megkivántató iratokat, de siessen elutazni és ha megérkezett sürgönyözzön nekem. Mondja a palotában, hogy én egy időre azon zárdába vonultam a hol neveltettem. Titkolja el mindenki előtt rejtek helyemet.

Azon ajton kopogtak. A szép vállu kisasszony belépett és igy szólt:

— Bocsánatot kérek asszonyom; de az orvos attól tart, hogy ön nagyon is sokat beszél és ezen felől tiszteletét akarja tenni ma reggel.

— Vezesse be az orvost.

És Séjournethez furdulva, hozzá tevé:

— Öreg barátom menjen és készitse el a szükséges okmányokat, én majd alá fogom irni és tudakozódjék a vonatok elindulási idejéről, hogy mielőbb indulhasson.

— Engedelmeskedem asszonyom, veté oda Séjournet elindulva.

— Vezesse be az orvost.

Az öreg Séjournet eltávozott.

Két órával később postakocsin a Szent-Merenti vasuthoz hajtatott. Ugyanazon éjjel Párisba ért. Mint hü szolga rögtön a munkához látott, és korán reggel Gesvres herczeg ügyvédjéhez ment. Onnan elégülten távozott, mert most már nem volt egyéb hátra, mint bevárni az eredményt. A lépcsőn egy izletesen öltözött gyönyörü nővel találkozott, ki mindenütt illatot hozott maga után, melyet az öreg ügyvivő örömmel szitt be.

A kapu előtt egy kocsi állott, melybe az öreg kiváncsi akarata ellenére betekintett. Ott a párnákra hanyagul elterülve, egy csinosan öltözött fiatal embert látott, kit rögtön megismert, és kinek láttára hevesen felszökött. Sietett folytatni utját, fejét rázta, és halkan igy szólt:

— Ah! ez már mégis különös? Ez azon őrült, ki az esküvő napján kétszer volt nálunk, és kit nálunk elfogtak. Hogy menekült meg? Ha az őrültek oly könnyen kiszökhetnek annál rosszabb. Ah! Istenem, istenem! nálunk minden nagyon rosszul megy!

IV.

Az üzlet - üzlet.

A hajdani Palmyra czég munkásnői nagyon izgatottak voltak. Midőn az uj tulajdonosnő átvette az üzletet, az első napokban nem győzték eléggé magasztalni. Olympia kisasszony vidám jó kedvü volt; ugy hatott be az üzletbe, mint egy napsugár és vidámságával megvilágitott mindent. Ő közlékeny élénk, tevékeny volt és mindnyájuk tetszését megnyerte. Nem mintha Palmyra kisasszonnyal, — a kinek utódja vagyis inkább üzlettársa volt — nehéz lett volna kijönni; de Palmyra oly hallgatag volt, mint a régi egyiptomi mükincsek; lehetetlen volt valamit leolvasni arczáról. Ajkain szüntelenül udvarias mosoly honolt, mely sohasem mosódott el, hanem mint a betegek hévmérője feljebb vagy lejebb szállt, de a középen soha sem ment tul. Palmyra kisasszony nem tudott haragudni, ő mindig nyugodt volt és nevetése nem igen zavarta a csendet. Érzelmeit csak ajkairól és tekintetéből lehetett látni és a munkásnők ezekből nem tudtak olvasni. Mig ellenkezőleg Olympia közlékeny volt, vidámsága csevegésben nyilvánult, ez az uj helyzet folytán még növekedett vagy talán a kielégitett szenvedély is fokozta. Ő a ház vidám madara volt.

A munkásnők mindnyájan örültek az uj tulajdonosnőnek. Ez alig tartott másfél hónapig és az első munkásnő nem késett a változást szóba hozni. Olympia kisasszony egészen megváltozott.

A szeretetreméltó főnöknő, a jó leány, egyszerre kiálhatatlan megéra lett, ki reggeltől estig mindig zsémbeskedett és czivakodott. Ügy látszik reggel el volt foglalva; ha a dolgozó terembe jött, sietett elmenni, egy óra mulva visszajött, egész nap zsémbeskedett, folytonosan panaszkodott, és minden szóra talált ellenvetést. Ő csak társ nője Palmyra előtt hajolt meg. Ha megpillantotta, rögtön mosolygott, szelid lett és iparkodott leküzdeni hevességét. Senki nem tudta, hogy Palmyra kisasszonynak mért van ily hatalma felette.

Olympia egy reggel hazajö t, Palmyra épen akkor kelt fel; midőn ez utóbbi látta, hogy üzlettársnője fel van öltözve, kérdé:

— Te ma korán kelhettél fel. Én nem hallottalak elmenni. Hol voltál?

Olympia elpirult, nem is titkolta rosz kedvét, és igy felelt:

— Majd megmondom a valót. Én Henriknél voltam; szólani akartam vele.

— Mit akarsz tőle? kérdé Palmyra szokott erőtetett mosolyával.

— Én azért nem szólottam neked, mert megigértem, hogy nem fogom többé viszont látni és ugy is volt, érted? De midőn elmentünk Montmatreből, ő magával vitte ruháimat és fehérnemüimet. Többször irtam neki és felkértem, hogy küldje vissza; most már meguntam, hogy nem kapok feleletet és ma reggel elmentem hozzá. Én nem találtam hon és hogy véget vessek — és te biztos lehetsz, hogy nem hazudok, tevé hozzá barátnője, gunyos mosolya által zavarba jöve — elmehetnénk együtt egy ügyvédhez, ki a biróság elé idéztetné, hogy adja vissza ruháimat.

Midőn Palmyra az utolsó szavakat hallá, jóizüen felkaczagott, megölelte, megcsókolta Olympiát, hogy vigasztalja és igy szólt hozzá:

— Te nagyon együgyü vagy. Én mindezt megjósoltam neked. Meglehetsz győződve, hogy semmit sem fog visszaadni. A mi a tied volt, már régen eladta, vagy elzálogositotta. Te mindig ezen ember bolondja voltál. Erre már ne is gondolj, kedvesem. Hát hiányzik itt valami? Neked mindened meg van, a mi kell. Tekintsd ezt elveszettnek, és ne gondolj többé e nyomorultra. Ha találkoznál vele, biztosithatlak, hogy nem adna vissza semmit, sőt talán még többet is kérne.

— Oh! én dühös vagyok, hogy igy kifosztattam!... Palmyra mindkét kezével megfogta fejét, egy pillanatig mosolyogva tekintett reá, könyedén vállat vont, megcsókolta és igy szólt:

— Eredj nagy gyermek! ki fog a férfiaknak hinni! Hadd abba mindezt. Gondolj üzletedre, és felejtsd el az elkövetett esztelenségeket... Rajta, vedd le kalapodat, köpenyeged. Ne gondolj többé ezen... urra, és beszéljünk ügyeinkről, melyek sokkal fontosabbak.

— Én nagyon dühös vagyok, és hidd el nagyon hajlandó volnék őt csalás miatt beperelni.

— Hallgass, ez a legokosabb. Ülj ide mellém, és beszélgessünk.

Olympia idegesen, duzzogva levette kalapját és köpenyét egy székre dobta. Izgatottan széttépte kesztyüit és fel sem vette Palmyra hizelgéseit, ki megakarta őt nyugtatni.

Ez igy tartott néhány pillanatig, ezen idő lefolyása után a Paix utczai divatáru üzlet hajdani tulajdonosnője igy szólt:

— Most már nyugodtabb vagy, tehát figyelj reám. Az üzlet üzlet. Beszéljünk ügyeinkről.

— Szólj, én figyelek.

— Nem hallottál semmit Phrynéről?

— Semmit.

— Ez különös ... Azonban mégis volt itt.

— Ő eljött a légyottra, melyet te határoztál. Midőn eltávozott, én kézbesitettem azt, mit te adtál, azaz az ötven louist. Ő azt mondá hogy a vállfüzőt ugy akarja megtartani a hogy van; ő nem akarja, hogy lenn levágassék, és jobb szereti, ha hosszabb.

— És azóta semmi hir?

— Nem, a ruha még itt van.

— Ah! nagyon jól van. Ha érette küldene, üzentesd meg, hogy még nincs készen, és hogy még egyszer fel kell próbálni. Neki el kell jönnie, tudja hogy szólásom van vele; de ő csak akkor jön, ha szüksége van reám.

— Hisz ez nem oly nagy dolog, te is elmehetsz hozzá.

— Lásd, kedves Lolin, ezt sohasem szabad tenni. Ő jöhet hozzánk, de mi nem mehetünk hozzá. Mi több az utczán nem szabad ismerned. Hát már nem emlékszel semmire, mit neked mondottam.

— Azonban az árukat mégis át kell szolgáltatni.

— Ez egészen más. Az első varrónő arra való. Hisz ő parancsol, ő szab és nem én.

— Hát miként értesited őt? Irsz neki?

— Ez ismét oly dolog, melyet sohasem szabad tenni. Jegyezd meg jól Olympia soha se irjál. Ha értesiteni akarom elküldök egy varrónőt és megüzentetem, hogy a ruha majdnem készen van, és kéretem ő nagyságát legyen szives napot határozni, hogy mikor lesz szives eljönni felpróbálni.... Ő már érti és rögtön igy felel: „Ne aggodjanak, majd eljövök holnap vagy ma este..." Ne felejtsd el Olympia, levelet soha sem kell irni. Lásd, kedvesem, ez az én vagyonom. Nézz ide.

Palmyra felkelt, felnyitott egy kis pénztárt, és egy állványon, melyen rendesen tallérokat és pénzes tárczákat szokás tartani, gondosan összekötött levélcsomagokat mutatott.

— Mi ez?

— Ez feleim levelezése. Én minden levelet elszoktam tenni. En csak szóbelileg felelek. Oh! ha tudnád mennyire szeretnek a nők irni, és mily szivesen elmondják levélben mind azt, mit sohasem mernének kimondani.

— Röviden, mit akarsz tenni Phrynével?

— Én értesiteni akarom, hogy látni kivánnám.

— Küldj el hozzá.

— Én már kétszer elküldöttem a kicsit. Ezért kérdeztem, ha nem hallottál e semmit.

— Nem. Akarod, hogy én menjek oda?

— Hisz az imént mondottam, hogy... Különben szakitá félben Palmyra, téged nem ismer senki... Igen, te elmehetnél. Valami ürügyöt kell találni.

— Hisz már mondottál egyet.

— Nem, ezért már kétszer küldöttem oda.

— Nos tehát, én oda mehetek ruha diszitéseket mutatni, hogy válasszon tetszése szerint.

— Ez jó gondolat... Tudod nagyon tartózkodónak kell lenned.

— Oh! számithatsz reám, de végre is mit szóljak neki?

— Hogy mulhatatlanul látnom kell, és hogy három nap alatt szólanom kell vele.

— Jól van. Én igy illően vagyok öltözve. Majd felteszem kalapomat, és elmegyek.

— Nem, reggelizzünk előbb, azután is mehetsz, evés közben majd elmondom, hogy mit kell tenned.

(Folytatása következik.)

sel, ily intencziókkal nem fogadhatja el a törvényjavaslatot. A 4. §-ban az összeférhetlenségi törvény felfüggesztése kiváltatik. Ezt sem helyeselheti. A következő módositványt nyujtja be:

A 2., 3., és 4. sorokban foglalt intézkedés helyett teendő, s e szerint módositandó a szövegezés következőképen: „A biztosi tanács jelen alakjában, s hatáskörében julius hó 31-ig működik, s teljesiti az 1879. évi XX. t.-cz. 5. §-ában megjelölt teendőket. Aztán a tanács 5 tagból fog állani, s ez alakban folytatja további teendőit, mig ujabb intézkedés végett a miniszterium javaslatát a képviselőkázhoz bemutatja. Mely módositvány kellő szövegezések végett a közigazgatási bizottsághoz utasittatik.

Ha a kormány erre netalán azt mondaná, hogy a képviselőháznak együtt nem léte esetén szükség forog fenn, hogy a kormány intézkedjék a közegekről, melyek itt javasoltatnak, erre nézve az én módositványomban az a határozott intézkedés foglaltatik, hogy 6 tagból álló tanács azon körben maradjon mindaddig, mig a képvisetőház összeül és ez a képviselőház tényleges és közvetlen befolyási jogának fentartását foglalja magában.

Tisza Kálmán miniszterelnök kéri a törvényjavaslatnak általánosságban való elfogadását. Szederkényi módosításait nem fogadhatja el.

Csanády Sándor nem ismerheti el a törvényhozótestületnek azon jogát, hogy egyes népképviselőket felmenthessen a képviselői kötelességek teljesitése alól. Nem ismerheti el a képviselőháznak azon jogát, hogy egyes választókerületeket megfoszszon képviselőiktől. Ha a képviselők a kormánybiztosul való kinevezést elfogadnák, némely kerületek képviselő nélkül maradnának, következőleg a czél, melyért küldettek a képviselőházba, nem éretnék el. Hisz épen azért küldöttek bennünket választóink e helyre, hogy itt képviseljük az ország, a nemzet, a haza és képviselteinknek érdekeit és küldöttek bennünket azért, hogy az ország szellemi és anyagi jobblétének előmozditását eszközöljük; küldöttek azért, hogy odamüködjünk, miszerint a már elviselhetlenné vált vér és vagyonadó lejebb szállittassék, küldöttek azért, hogy ellenőrizzük a kormánynak, a nemzet és a hazaellenes eljárását, mely ellenőrzésre igen nagy szükség van jelenleg a képviselőházban, miután a kormányelnök egészen a nép érdekével egészen ellentétes irányban müködik.

Hogyan felelhet meg képviselői kötelességének itt Budapesten az országgyülési teremben ugyanazon napon, a napnak ugyanazon órájában azon egyéniség, a kit a kormánybiztosi kötelesség Szegedre paranesol; és viszont hogyan felelhet meg kormánybiztosi kötelességének azon egyéniség, a ki itt a képviselőházban képviselői állásából kifolyólag részt akar venni a tanácskozásokban. Nem ismer széles e világon oly kapaczitást, oly kitünőséget, a ki ugyanazon egy időben egymástól távol eső helyeken oly megbizatásokat képes volna teljesiteni, a hol az egyéniség személyisége kell, hogy jelen legyen, ha csak Tisza Kálmán miniszterelnök ur a képviselőkből kormánybiztosokká átalakult egyéniségeket boscoi erővel nem ajándékozza meg. Szóló minden oly képviselői kiküldetést, illetőleg megbizatást ellenez, a mely megbizatás gátolja a képviselőt abban, hogy képviselői kötelességét teljesithesse.

Annyival inkább tiltakozik az ellen, hogy magyar országgyülési képviselő kormánybiztosi megbizatást fogadjon el, mely megbizatás veszélyeztetheti a képviselőnek függetlenségi állását is. Pedig ha valahol és valamikor szükséges volna az, hogy a képviselők önállólag, függetlenül müködjenek, szüksége volna erre hazánknak a jelenlegi szomoru körülmények és viszonyok között.

Miután a képviselői kötelességek teljesitését nem tudja összeegyeztetni a kormánybiztosi teendőkkel a tárgyalás alatt lévő törvényjavaslatot általánosságban még a részletes tárgyalás alapjául sem fogadhatja el. (Helyeslés a szélső balon.)

A törvényjavaslat általánosságban elfogadtatik.

A részletes tárgyalásnál a 2. §-hoz **Lipthay Béla** báró a következő módositványt nyujta be.

„A tárgyalás alatt levő törvényjavaslat 2. §-ának e szavai helyett: „közreműködésével végrehajtásba vett teendők befejezve lesznek“, vétessenek fel e szavak: „ason teendők befejezve lesznek, melyekhez közreműködése szükséges.“

A 2. §. e módositással fogadtatik el. Szederkényi módositása elvettetik.

Az 5. §-nál felszólal **Szederkényi Nándor** a következő módositványt adja be: Ezen szavak után „érvényének idejére“ teendő lenne „a menyiben a törvényhozás szünetelne“ s ezen szavak után „rendeleti uton intézkedjék“, teendő lenne „a miről a háznak utólag jelentést tesz.“

Tisza miniszterelnök felszólalása után a 3-ik szakasz **59** szavazattal **52** ellenében a bizottság szövegezése szerint fogadtatik el.

Következik a 4-ik §.

Lipthay Béla báró nem tud megnyugodni e szakasznak azon intézkedésében, melyszerint az összeférhetetlenségi törvény hatálya alól az ujonnan szervezendő közeg tagjai kivétetnek. Inditványozza, hogy a 4. §. elvi szavai, valamint a 3. §. értelmében szervezendő közeg tagjai is kihagyandók.

Tisza Kálmán kéri a szöveget ugy, a mint van, elfogadni. **Szilágyi Dezső** ajánlja Lipthay inditványának elfogadását. **Tisza Kálmán** ujolag kéri Lipthay inditványának elvetését. **Madarász József** még Lipthay módositását se fogadhatja el. — Az összeférhetlenségi törvényt fentartani kivánja.

A ház **57** szavazattal **48** ellenében a bizottság szövegezése szerint fogadja el a szakaszt.

Orbán Balázs egy uj szakaszt inditványoz, melyben kimondatnék, hogy a kir. biztos és a biztosi tanács tagjainak külön fizetés nem jár. **Tisza Kálmán** felszólalása után Orbán inditványa majdnem egyhangulag elvettetik.

A holnapi ülésben a ma letárgyalt törvényjavaslatok harmadszori felolvasása után az igazságügyi költségvetés fog tárgyaltatni.

Az ülés végződik 3 óra 5 perczkor.

Egyletek, társulatok.

— A nemzeti hajósegylet folyó hó 16-án tartotta meg Thaisz Elek elnöklete alatt évi rendes közgyülését, melyre a tagok igen szép számmal gyültek össze. A pénztárnok és a számvizsgálók előterjesztése folytán a mult évi számadásokra vonatkozólag a felmentvény megadatván, a folyó évi költségelőirányzat megjegyzés nélkül elfogadtatott. Több folyó ügy elintézése után a lelépő elnöknek és választmánynak buzgó működéseért köszönet szavaztatott. A szavazás eredménye a következő: Elnök: Thaisz Elek, igazgató: Matolay Elek, jegyző Jankovics Istv., és dr. Szohner Lajos; pénztárnok: Radisits György; müvezető: Rácz Gyula és Jezovits Cornél. Választmányi tagok: Jáhl Nándor, Kozma György, Luczenbacher Miklós, Márkus István, Prükler László és Szarvas Sándor. Szabó hozatván a regatta ügye, élénk eszmecsere fejlődött és a jelenvoltak sajnálkozásoknak adtak kifejezést a felett, hogy a fővárosi fiatalság oly csekély érdeklődést tanusit a hajó-sport iránt, mely testedző és kellemes időtöltés, mig másutt mind nagyobb lendületnek örvend, nálunk évek óta folyton hanyatlik ugy, hogy jelenleg konkurrenczia-egylet hiányában a regattáról ez évben is valószinüleg le kell mondani, daczára annak, hogy az egyesület tagjai a mult évben tetemes áldozatokkal egy uj versenyhajót hozattak Angliából. — Elhatároztatott végül, hogy az egyesület a nyár folyamában több kirándulást fog rendezni.

— A párisi magyar egylet elnöksége fölkért bennünket a következő sorok közlésére: Podmaniczky Frigyes báró szives volt felajánlani egyletünknek a nemzeti szinház jótékony czélu előadása tiszta jövedelmének azon részét, mely az igazgatóság által nem szinházi jótékony czélra forditható. Folyó évi márczius 28-án megtartatott az előadás és báró Podmaniczky intendans ur kezeinkhez juttatott 13 darab 10 frankos aranyat. Fogadja intendans ur a nemeslelkü ajándékért hálás köszönetünket. Köszönetet mondunk ez alkalommal még Hegedüs G. urnak, Génuából intézett hozzánk egy 100 frankot tartalmazó küldeményt, egyletünk czéljainak előmozditására.

—

Magyar tudományos akadémia.

— apr. 19.

A magyar tudományos akademiában a harmadik osztály tartott ülést. Böck János l. t. olvasott székfoglaló értekezést a „Mecsek hegység és Dombvidéke jura korbeli lerakodását“ ismertetvén, leirta a vidék geologiai viszonyait, az előforduló márga fajokot, kövületeket, s összevetette ezeket más vidékek hasonló geologiai alakulásaival. Than Károly r. t. „A városligeti artézi kut vegyelemzését“ mutatta be, mely Bunsau módja szerint a legnagyobb pontossággal eszközöltetett. Összehasonlitva a városligeti forrást a margitszigetivel ugy találta, hogy a kettő vegytani jelleme a főbb vonásokban hasonló, sa legnagyobb éltérés az, hogy a városligeti forrásban az oldott sók mennyisége jóval nagyobb, mint a margitszigetiben. Az artézi kut vizének legjellemzőbb tulajdonsága; a rendkivül magas hőmérsék s nagy mennyiségü szabad szénsav. A feloldott szilárd anyagok mennyisége alig számbavehető csekély. A karlsbadi sprudel vizéhez csak hőmérsék tekintetében hasonlitható. Szikso épen nincs benne. A vegyelemzés helyét a nem alkalikus szénsavas vizek közt állapitja meg. Klein Gyula müegyetemi tanár, mint vendég, az akáczfa (robinia) virágainak közelebbi ismeretéhez járult uj adatokkal. Már hosszabb idő óta tanulmányozza az akáczfa virágait, s eközben feltünt neki, hogy a virágrészek az egyes fák szerint nevezetes eltéréseket mutatnak, kivált a kelyheken. Evvel kapcsolatban ismertette az akáczfa leveleinél és virágainál észlelt rendellenes képződményeket. Hőgyes Endre kolozsvári egy. tanárnak „Az associalt akaratlan szemmozgások mechanismusá“-ról szóló értekezést Balogh Kálmán r. t. mutatta be. A phisiologiának régi, vitás kérdése, hogy a két szem szándékos, vagy akaratlan együttmozgását minő mechanizmus hozza létre? A nativisták véleménye az, hogy e czélra külön idegmechanizmus van, mely az emberrel születik. Az empiristák tagadják a külön mechanizmust, — szerintük a két szem együtt mozog, mert a tiszta látás kedvéért begyakorolta. Hőgyes kisérleti uton tanulmányozta a kérdést, s ugy találta, hogy az associalt akaratlan szemmozgások eszközésére külön ideg-mechanismus létezik, melynek központjai a két mellső ikertest, halló ideg-magvak közti agy és nyult agy között feküsznek. az előadásokat csekély számu tag, — köztük Hajnald érsek — s még csekélyebb számu vendég hallgatta.

Fővárosi ügyek.

A központi népszámlálási bizottság Steiger Gyula elnöklete alatt ma d. u. 4 órakor ülést tartott. Dr. Nagy Lajos bemutatja a népszámlálási területekről készitett térképek egy példányát. A bizottság azokból 1500 példánynak kinyomatását elrendelte; továbbá az eddig tett intézkedésről tesz jelentést; a bizottság ezt tudomásul veszi.

Cséry Lajos kültelki kerületi elnök leköszönvén, helyébe Toperczer János neveztetett ki elnöknek, és ennek müködési helyéül Steiger nyaralója jelöltetett ki, ki azt a müködés tartamára a bizottság rendelkezésére bocsájtá.

A kerületekben az elnökökre vonatkozó előterjesztés és kinevezés szerdán fog eszközöltetni.

A hajókon és a dunai malmokon tartózkodók összeirását illetőleg Ribáry János belügyminiszteri tanácsos kijelenti, hogy a belügyminiszter ennek eszközlését kivánatosnak tartja, ezt a partkapitányok által véli legjobban eszközölhetőnek. Thaisz ugyanezt javasolná. Steiger elnök a belügyminisztert kivánná felkérni, hogy az hivja fel a Dunagőzhajózási-társulatot egy erre atkalmas egyén kijelölésére. Keleti azt mondja, hogy ezen összeirás a vásárfelügyelőség által volna keresztül viendő, a Dunagőzhajózási társulat pedig egy járműnek (a müködési időtartamára) átengedésére volna fölkérendő. A bizottság ezt elfogadván, a társulatot a belügyminiszter utján kivánja felhivatni, Ribáry kijelenti, hogy szükség esetén ez rövid uton fog megtörténni.

— A közraktárak épitésére a főváros által kihirdetett árlejtésre beérkezett ajánlatokat Rupp Imre tanácsnok elnöklete alatt a tanács által kiküldött bizottság ma délelőtt bontotta fel. Összesen hat ajánlat érkezett be: egyik azonban Deutsch A. fia czég ajánlata érdemileg nem vétetett tárgyalás alá, mivel nem volt kellőleg fölszerelve. A IX. kerületben, a Csepelrakpart mentén tervezett négy közönséges közraktár épitésére tehát a következő öt ajánlat vétetett tárgyalás alá: Thunhardt József ajánlata 13½%, Gregersen Guildebrand ajánlata 12½, Schwartz és Holzspach czégé 12%, Pick, Klein és Arnstein czégé 10%, Ámon József ajánlata 7½%-os — az előirányzathoz viszonyitott — jutányosabb ajánlattal. Két órai tanácskozás után a bizottság Schwartz és Holzspach ajánlatát fogadta el s határozta pártolólag a tanács elé terjeszteni. Indokaiban kiemeli a bizottság, hogy megbizhatóság szempontjából nincs ugyan kifogása a tárgyalt ajánlatok egyike ellenében sem, de tekintve, hogy a Csepel-rakpartot, melyen a közraktárak épitendők, Schwarcz s Holzspach vállalkozók készitik s igy arra nézve, hogy a tervezett közraktárak a kiirt határidőre elkészittetnek legnagyobb biztositékot találja abban, ha a közraktárakat is a rakpart vállalkozói épitik s annál inkább mert a tervezett közraktárak helyeinek a rakpartot épitő vállalkozókkal megosztása, lényeges akadályokba ütközhetik, tekintve továbbá, hogy mindkét munkának egy kézben egyesitése által azon 5922 forint, melylyel Schwartz és Holzspach ajánlata Thunhardt József ajánlatához képest drágábbnak mutatkozik, megtakaritható lesz a munkálatok kivitelénél, a bizottságnak ezekhez képest Schwartz és Holzspach ajánlatát kellett elfogadnia.

— A pénzügyi és gazdasági bizottság ma d. e. 10 órakor Barna Zsigmond tanácsnok elnöklete alatt ülést tartott, a melyen a következő ügyeket tárgyalták: Az üllői uti laktanyának üllői uton fekvő pinczehelyiségei bérbevétele iránt két ajánlat érkezett be, melyek közül Polatsek Mór évi 684 frt 50 kr bérajánlata fogadtatott el. Künterer J. a vigadó bérlője, bérletének 3 évre leendő meghosszabbitása esetén azon ajánlatot teszi, hogy ez épület egyes részeinél megkivántató beruházások és a szolgaszemélyzetnél szükséges ruházat kiadásait, mely 6060 frtot tesz, kész magára vállalni. A szerződés megho szabbitását a fentiek szerint a bizottság elfogadta és ily értelemben a tanács elé terjesztendi. A krisztinavárosi szinkör megvizsgáltatására kiküldött bizottság jelentése szerint, a szinkör oly rosz és roskadt állapotban van, hogy az előadások megtartása életveszélylyel van összekötve, a miért is annak nyilvános elárvereztetése és lebontása javasoltatik. Elnöklő Barna Zsigmond bejelenti Bogyó vidéki szinigazgatónak ajánlatát a szinkörben leendő magyar és Müller Róbert német szinigazgatónak ajánlatát német előadások tartásáért. A bizottság többsége nem is reflektálva ezen bejelentett két ajánlatra, elfogadta a kiküldött bizottság jelentését.

— A középitési hetes albizottság mai ülésén a következő épitési tervek mutattattak be és hagyattak jóvá: a kültelki vizvezeték medencze tetőszerkezetének s az üllői laktanya closetjeinek a mérnöki hivatal által készitett tervei; a nőképző egylet zöldfautcza 28. sz. házának két emeletre épitése tervei, Kattry Saléznak az istvánhegyi dülőben épülendő I. emeletes nyaralójára, az államnyomda épületének egy emeletel magasitására, Soltész Albert Damjanich utczai nyaralójára vonatkozó tervek, s több apró toldalék stb. épitkezés.

— A négy közönséges közraktár részletterveit és költségvetését a közlekedési miniszter jóváhagyta. Erről a fővárost azzal értesiti, hogy a terveket s költségvetést áttette a belügyminiszterhez.

KÖZGAZDASÁG.

Tőzsdei levelek.

I.

Budapest, április 19.

A budapesti áru- és értéktőzsde közgyülése élénken emlékeztetett a bábeli torony épitésére. Nagyobb zavar ott sem lehetett, mert tökéletesben ott sem értették egymást, mint itt. Igen sajnos, hogy oly tekintélyes társulat képtelen állásához méltón tanácskozni. Mi tökéletesen objektiv álláspontot foglalánk el, tisztán a tárgyra szoritkozunk és ezen példátlan rendetlenségért post festum nem akarunk senkit sem felelősségre vonni, hanem jövőre nézve óhajtjuk, hogy a tőzsdei tanács padokról és székekről gondoskodjék, mint tevé ezt felolvasások alkalmával, hogy a tőzsdei tagok tanácskozás ideje alatt ne futkossanak jobbra-balra, cselőre-hajszra — akkor csend és rend lesz, továbbá a jegyző oly helyen müködjék, hol a felszólani kivánó tagok akadálytalanul jelentkezhessenek, hogy szólásszabadságukat gyakorolhassák szóval rendes közgyülést követelünk, melyen tisztességes módon a tőzsde tekintélyéhez illőleg tanácskozzanak, nem pedig oly borzasztó lármát, melynél nagyobbak csak Jerichó várfalainak összeroskadásánál képzelhetünk.

Az évi jelentés oly silány dolgozat, mely a legszerényebb kivánalmaknak sem felel meg, ily ürt csak velős csontban találhatunk, a melyből a velő kihullott: Egyetlen egy eszmét sem tartalmaz, hogy ily tekintélyes testülettől méltán elvárnók, hogy hangsulyozná azon tényezőket, melyeknek életbeléptetését óhajtja kereskedelmünk, iparunk közgazdaságunk emelésére.

E helyett azvnban összes bizalmát az ur istenbe helyezi tőzsde tanácsunk és chauvinisztikus reményeinek ad kifejezést passusa „eltekintve rendkivüli évektől és előre nem látható csapásoktól — bizalommal nézhetünk piaczunk folytonos emelkedése és felvirágzása elé“ — igy tehát azt kell hinnünk, hogy szénánk rendben van, mi vagyunk a legboldogabb nemzet, nincs semmi bajunk, mert tőzsdénk rozsás szinekben eszkomptálja viszonyainkat. Hiába fog a kereskedő világ az év folyamában panaszkodni hiányokról, melyek az üzlet nagyobb mérvbeni fejlődését gátolják, melyekről épen a tőzsdeteremben tartattak érdekes előadások Süss tanár és Türr tábornok által. Kár, hogy ezen fontos előadások elhangzottak a pusztában. Az évi jelentés kereskedő világunk hétköznapi teendőin felül nem képes emelkedni — és képtelen vitális érdekeinek előmozditásáratörekedni holott éppen a tőzsde mint competens forum hivatása és kötelessége lenne e létező hiányokat felderiteni és positiv javaslatokkal fellépni — mert ha kereskedő világunk ily könnyen, vagy is inkább könnyelmüen jár el saját érdekeiben, mit várhat másoktól, mit várhat tehetetlen kormányunktól, melynek kereskedelmi tárczája többnyire dilettansok kezébe kerül, kik mindenre ament mondanak — mit elébük terjesztenek.

Egészen megfeledkezik az évi jelentés a németországi gabna- és liszt-beviteli vámról és az ottani tarifák fokozatos emeléséről, melyek teljesen megbéntandják gabna kivitelünket és liszt-iparunkat, mert bő termés ezután is csakis rendkivüli potom áron lennénk képesek exportálni oly árakon, melyek mellett termelőink, — kik drága munkaerővel és az európai pénzbőség daczára uzsora kamatos pénzzel dolgoznak napról-napra magasabb adóval terheltetnek — az örvény szélére jutnak. Áttérve az évi jelentés részleteire, kiderül hogy annak szerkesztésére éppen nem fordittatott kellő idő, gond és figyelem, mint aféle gyorsposta munka — el lett „fuserálva“, hogy tőzsdei kifejezést használjunk.

Piaczunk mennyiben igyekezett a gabna- és terménykereskedés terén a monarchiában eddigelé elfoglalt uralkodó állását fenntartani, és hogy menynyiben sikerült ezt elérnie — erről nincs tudomásunk — mert az előző éveket felülhaladó jelentékenyebb mennyiségü berak tározott áru készletek éppen természetes következményei voltak a mult évi rosz termésnek, nem lehetvén üzérkedés az egész ország spekulált, magas árak elérhetésére számitva — és mint hogy a vidék raktárakkal nem rendelkezik, állomásain pedig raktározott árukra pénzintézetektől nem képes olcsó kamatra kölcsönt szerezni, nolens-volens kénytelen volt árnit ide szállitatni.

Köszönjük szépen a forgalom ily módoni gyarapodását. A monarchiával jóformán alig volt üzleti összeköttetésünk, szük termésünk levén, mely alig fedezi saját szükségletünket, — hogy miá'tal sikerült dominiáló állást a monarchiában elfoglalni — az valóban rejtély — melyet csakis az évi jelentés szerkesztői tudnának talán megfejteni. Méltatlanság volna el nem ismernünk, hogy az évi jelentés politikai része minden kivánalmat felül mul. Olvasott-e már a világ valaha naivabb passus mint azt, mely a tőzsdeviszonyoknak összefüggésére az európai békével hivatkozik. „Ha, ugymond a jelentés, amint látjuk, Európa békéjét nem fenyegeti veszély, akkor biztos okunk leend, a kedvezőbb tőzsdei viszonyok tartósságát reménylenünk.“ Tökéletesen megegyezik a delphi orakulum jóslataival. Tartózkodó, nehogy idővel hamis prófétává válhassék, ennél minden esetre bölcsebb érvelést vártunk volna, csak azt, mit az évi jelentés mond, — uton-utfélen még a verebek is csiripolja.

A Rábaszabályozás ügyéhez.

Két éve már, hogy a nyolcz törvényhatóságot érdeklő Rábaszabályozó társulat részletes tervei elkészültek. Előttünk fekszik azok leirása; tudjuk, hogy e technikai alkotás a legszigorubb birálatokat kiállotta, ismerjük az árteret s annak mai mostoha helyzetét, hogy az elemek szeszélye a nemzedéket koldusbotra juttatja, mig csak a hatvanas szárazabb évek alatt a termékenység minden áldását hinté reá.

Elfogulatlanul egybevetve e vidék kulturális törekvés t a müszakilag beigazolt tennivalók kivitelének nehézségeivel — bámulnunk kell ezen népes megyék idegenkedése fölött, hogy ép a szegényebb osztály irtózik a szabályozástól, midőn ennek keresztülvitele valódi keresetforrás. Hisz a terv 24 millió köbméter földkiemeléssel hajtható végre. Ez munkát igényel, a munka megfizettetik és a ma inséggel küzdő nép jövedelmet szerezhet. És ugyanez okból nem is értjük a miniszterium késlelkedését, hogy az üdvtelen könyöradományok helyett, a munkálat kivitelét meg nem kezdeti.

Nem hiszszük, hogy az ártérbirtokosok egyik dynasztájának zárgondnoka kedveért halasztják az e vidéket az elszegényedéstől megmentő szabályozási mü keresztülvitelét és hogy emiatt jelezte volna a pénzügyi bizottságban Péchy Tamás a Rába-szabályzó társulat ügyét bonyolultnak akkor, mikor a társulat törvényszerüen megalakulva árterét kifejlesztette s az ártér megállapitása minden irányban elintéztetett és csak 13, mond tizenhárom fellebbezés van beadva, mely felebbezések a 340.000 holdat meghaladó ártérnek alig 1/17-ed részét képviselik, — midőn továbbá a tervek egyes birtokosok szakértő részéről külön, ugy a reklamációk alkalmával az összes érdekeltek által megvizsgáltatva, az illetékes törvényhatóság azoknak keresztülvitelét határozta el, sőt már 8 hó óta a szakminiszteriumban heverve, a pár hét előtt a hazai lapokban megjelent kommuniqué szerint a szabályozás kérdését teljesen megoldó munkálatnak nyilvánitattak. Hogy ily körülmények közt mi bonyolultság lehet: hacsak (mint hire jár) valamelyik ártérbirtokosnak kéz alatt nem tömjéneztetik rovására a társulati érdekeknek — mi felfogni képesek nem vagyunk.

Különben, legyen a mint van a kormány bölcsesége. A társulat elvégre is meg fog győződni arról, hogy programmja csak „az önerőből cselekvés“ lehet.

Érdeket költeni: gr. Széchenyi István tana. Ezt mondjuk mi is. Ez törekvésünk. Föl kell ébreszteni a szenvedés apathiájából az elközönyösült vidéket. Megtanitani, hogy balhelyzete kapuján nincsenek Dante szavai vésve: Lasciate ogni speranza. Csak szerezze meg az egyes tényezők és erők ismeretét, ez megteremti az önbizalmat.

Mert a mi elemi csapás volt eddig: keresetforrássá, jövedelemmé idomitható ezután.

A technikai munkálat határozott számitásokon alapul. Annak csonkitásától őrizkedni kell; mert oly münek ismerjük, melynek minden egyes vonala az egész összhangzatának kiegészitő alkatrésze. És ezért tökéletesen helyeseljük a kormány nézetét, hogy csakis a főterv létesitésével oldható meg a szabályozás kérdése.

Tanulmányoztuk az osztályozásokat is. Nyiltan kijelenthetjük, hogy azon elv, miként a szabályozás összes költségeit az ártérbirtokosok viseljék: igazságosan van keresztülvive.

Meggyőződésünk azonban nem az, hogy egyedül az ártérbirtokosok fizessenek. A ki mint használtveszi a münek; akép legyen terhének viselője!

Ha elemezzük: kik huznak a szabályozásból közvetlen hasznot, — első sorban az ártértulajdonosok, — másodsorban az állam, mely adóalapot

---

Valami az álarczokról, melyeket nem a redoutban, hanem az utczán látni.

Egy utazó remete naplójából. *

Irta

Frankenburg Adolf.

Nem tudom, hány éve, hogy egy ószerü épületben laktam, a mely azelőtt kolostor volt. A napnak morája megtört az erős falakon, s czellám mögött, melynek ablaka egy sötét hársfáktól környezett templom romjaira nézett, minden ut, mely az emberekhez vezet, megszakadtnak látszott. Irószatalom fölött rozzant kalitka csüngött, melyben egy pintyet neveltem föl, s szobám falait rendetlenül összehalmozott könyvek, papircsomagok és bonczmüszerek foglaltak el. A padozaton hosszulábu pókok másztak föl és alá, s ágyam alatt egy hangyacsalád dolgozott, mely egy falrepedéken át tartotta fönn a közlekedést kivülről czirkáló rokonaival. A pokok mesterséges hálókat szőttek, melyekbe pintyemnek legyeket fogtam; a hangyák lerágták a plánták és levelek husát, s a legfinomabb anyagot nyujtották a bonczolásra.

Mily szegény és mily boldog voltam: az egyetlen ember e puszta falak közt! Törvényeim, melyeket alattvalóimnak adtam, mennyi örömet tettek semmivé! szeszélyeim mennyi ártatlan teremtés életébe kerültek! s szokásaim mily kinos rabságot szereztek nekem és országomnak! A pók könyveimre szőtte hálóját, s én széttéptem fáradságos munkáját; a pintyőke ugy énekelt, mint azt a természettől tanulta, s én idegen hangokat erőszakoltam reá; a hangya a sötétben boltozta föl mesterséges házát, s én földultam azt, mert kényszeriteni akartam őt, hogy mutassa meg nekem remek müvét.

Égi álmak deriték föl borus lelkemet; gondolatim, mint a görög isten madara, átvonultak a felhőkön az élet ősforrásához, s az órának ütése fölijesztett merengésimből, mert arra figyelmeztetett, hogy határozzam meg az időt, melyben a körnek négyszögösségét föltalálom. A tavaszi nap megcsókolta fiatal virágait, mint a szerető anya ma született gyermekét; a tiszta lég, az illatár nyitott ablakon át szobámba ömlött s ezer dal csalogatott ki a tavaszi reg ünneplésére: de én székemhez voltam lánczolva s föladatom megfejtésén dolgoztam; szobám börtönné vált s tükröm romjai egy zsarnok és egy rabnak képét mutatták egyszerre. Hangyáim nem tértek többé vissza, mert fészküket feldultam; pókjaim éhen haltak meg, mert hálóikat széttéptem s pintyem elnémult és beteg lett, mert nem vehetett tiszta lélekzetet szobám rekedt légében.

Nincs-e boldogság ott, hol az ember erei ütnek? nincs-e szabadság, hol e „félisten“ lakik? s nincs-e béke, hol annak lehelletét érezni? Ha a társaság feszes formái s törvényei kinos szigora elől megszökik, kevésbbé fog-e szenvedni, ha egyedül van? s ha az élet bohó játéka elől elzárkózik, nem oly balga-e, mintha azt nem teszi?!

S bezártam czellám ajtaját, s utnak indultam a nagyvilágba, hogy lássam jobb és szebb dolgok történnek-e odakünn, mint szobám puszta falai között?

Nemsokára eljutottam egy nagy városba, s annak egyik piaczán egy kopott öltönyü emberrel találkoztam, a ki különös módja és viselete által annyira feltünt, hogy azonnal beszédbe ereszkedtem vele.

— Honnan jösz, jó barát? — kérdem őt bizalmasan.

— A gazdagok hajlékiból; felelt ő — és te miért hagytad el barlangodat?

— Hogy embereket találjak.

— S kinek tartasz engem?

— Annak, a kinek látszol.

— Ugy csak fordulj vissza, mert ily elvekkel alig fogod emberismeretedet gazdagitani. Elvesztél, nevetségessé lettél, mielőtt lakodtól öt lépésre távoztál. Látod-e ezt az embert, a ki mellettünk elmegy?

— Látom.

— Kinek nézed őt?

— Szerény külsejénél fogva tisztes polgárnak.

— Eltaláltad; ez a tisztes férfiu tegnap szabadult ki a börtönből, a hol két évig zárva volt — hamis krida miatt. — Hát az a czifrán öltözött hölgy, a ki két, étkosarakkal terhelt inas kiséretében épen most lép be a kórház ajtaján?

— Bizonyosan valami jótékony nőegylet tagja, . .

— Mais oui! X. grófnak barátnéja, a kinek ármányai miatt azon becsületes ember, a kit előbb oly nyájasan köszöntött, kenyerét veszté. A szegény ördögnek hét gyermeke van, s jelenleg minden kitünő tehetsége mellett kötákat kénytelen másolni, hogy övéivel ugy a hogy élélhessen. De hallod-e azon két urhölgynek hangos konverzációját ott az utczasarkon?

— Oh igen; épen bucsufélben vannak. „Adieu, kedves, egyetlen barátném“, mond az egyik, „te mintája minden női erénynek; felejtsd el méltatlan férjedet, s ne gondolj ezentul másra, mint gyermeked nevelésére.“

— Pedig ugyanezen nő néhány hó előtt az ő kedves, egyetlen barátnéját, a női erény mintáját, oly rut gyanuba ejté férje előtt, annyi a megrontotta jó hirnevét a társadalomban, hogy egy boldog házasságot örökre fölbontott, s áldozatát rideg magányél tre kárhoztatá.

— Boldog isten, az ily alávalóság nem bosszulja-e meg magát; annyira zavart-e a szavak értelme, hogy a jó és rosz közt nem lehet különbséget tenni?

— Nincs különben. E nőről azt mondja a világ, hogy finom nevelése van, mert ugy beszél francziául, mintha Párisban született volna, s anyanyelvén egy sort sem bir becsületesen irni. A pipere-asztalnál minden reggel három óráig lapozgat a legujabb tudományos munkákban, melyeknek tartalma époly idegen előtte, mint Sophokles tragoediái komornája előtt, s környezete őt egy második Ninon de l'Enclosnak tartja.

— Bocsáss vissza czellámba.

— Nem tehetsz okosabbat, ha e nyelven beszélni nem tudsz.

— Ugy látszik, hogy azon horgas orru egyén ott reánk forditja figyelmét.

— Az istenért, ne beszélj oly hangosan; a ficzkó egy itteni hirlap dolgozótársa.

— Annál jobb; tehát sok ujságot hallhatok tőle. Megszólitom őt —

— Hogy holnap minden szavadat a napilapban olvashasd.

— Mit mondasz?

— Ő szolgálatodra fog lenni, hogy a tiédet igénybe vehesse; bizalmadat fogja kérni, hogy nyilatkozataidat közhirré tehesse; magánitéletedet kivánja nehány iró müveiről hallani, s azt velök titkon közleni fogja; a leggyöngédebb kiméletről biztosit, s másnap az egész világ előtt kompromittál téged; barátságot és ragaszkodást szinlel irántad, s ellened uszitja a nyilvános véleményt.

— S honnan tudod mindezeket?

— Oh még sokkal többet tudok, mint a menynyit mondani akarok. — Miért szellőzteted kalapodat azon rendszalagos ur előtt?

— Érdemei előtt emelem azt le, melyeket hihetőleg az állam körül szerzett magának.

— Hogyisne; a miniszter ur komornáját vette nőül, a vele, ezen kivül, még több láthatatlan diszfelet is áruba kapott.

— Mit sem akarok hallani: te tulzasz!

— Ártatlanságod mellett szól, de élettapasztalás hiányára mutat, ha azt hiszed.

— Hadd meg e hibámat. De te tulajdonképen ki vagy?

— Un mendiant par plaisir.

— Szép időtöltés!

— Az egyetlen mód az embereket megismerni, ha csalatkozni nem akarunk. Senki sem tartja érdemesnek a koldust megcsalni. Te a miniszter előszobáiban engem szintoly gyakran fogsz a legelegánsabb öltözetben találni, mint az utczán és az országutakon e kopott kabátban.

— Igen jó gondolatra hoztál. Az emberek szenvedélyeit föll kell izgatni, ha őket megismerni akarjuk.

— Czélt fogsz érni, ha ugy cselekszel. Még egyet: van-e pénzed kikölcsönzésre?

— Mily balga kérdés?

— Nem oly balga, mint a milyennek látszik. Te a világban szerencsét akarsz próbálni, fényes ismeretségeket szerezni, barátokat nyerni, hölgyeket hóditani . . .

— Ugy hiszem, hogy ez pénz nélkül is sikerülni fog.

— Meglátszik rajtad a vadon fia. A nagyvilág csak gyönyört vár a barátoktól: hogy birod ezt pénz nélkül neki megszerezni? Oly mértékben fogod a nagyok barátságát megnyerni, a hogy ezt megfizetni tudod: személyedet mulatságosnak találják, de e figyelmet a te rovásodra irják; egy lattal sem érsz többet, mint a mennyit pénzes zacskóid nyomnak. Nézd amott azon hasókot, a ki elől hajlongva tér ki mindenki, s a kinek Y. gróf már messziről kezét nyujtja.

— Vajjon ki lehet a jámbor?

— Egy bankár; oly ember, a ki pénzt szerez és kölcsönöz. Oldalvást egy tudós ballag, a ki tiz nyelven beszél, jeles müveket irt, kinek nevét a külföld tisztelettel emliti, s a ki századának diszére válik — látod-e, alig hajtja meg köszöntésére a pénzes zsák tőkefejét.

— Ember, és mi a tizenkilenczedik században élünk?!

— Ugy van, s pedig annak legfényesebb szakában, de — „que cette pompe brillante est composée de petites choses!“ Isten veled!

— Már menni akarsz?

— Nincs több időm.

— Koldus vagy, és nincs időd?

— Az egyetlen, a miben szegény vagyok.

— Talányos ember, ugyan valld meg, ki vagy?

— Ha nem csalatkozom, mielőtt találkoztunk, abban a templomban voltál?

— Igen; egy képnek bámulatába voltam elmerülve, melyet irigy vagy ügyetlen kezek a templom egyik homályos zugába aggattak, ugy hogy a mübarát alig akad e remek festvényre a többi kontármüvek közt.

— Én pedig e képnek festője, s — magyar képiró vagyok. Köszönöm az elismerést: élj boldogul.

— Hogyan? s ez az ember koldus? Kérdezni akartam, mily sors nehezedett reá? ah, bizonyosan nem más, mint lángesze!

Ő eltünt, s én tovább mentem.

Czellámat elhagytam: de ugy látszik, hogy azt csak nagyobbal cseréltem föl.

---

* A „Szegedi árvizkönyv“-ből veszszük át veteran irónknak e legujabb dolgozatát.

nyer, — végül az ipar, kereskedelem és magasabb gazdászat tünnek elő.

Ez okból a hozzájárulás kötelmét mi három részre osztanók.

A 12.795,988 frt 88 kr. költségirányzatból viseljenek:

az ártérbirtokosok	5.884,194 frt 33 krt.
az állam	2.559,197 „ 77 „
a többi tényezők	4.352,641 „ 78 „

Az ártérbirtokosok hozzájárulási kötelezettségüket egy az állam közvetitésével, hosszabb időre föllvett kölcsönnel fedezik. Az állam azonnal a társulat rendelkezésére utalványozhatja a reá eső összeget. A többi tényezőket pedig engedélyesek képviselik, kiké azután a vizivám, személy és áruviteldij, müczélokra fölhasználható vizeset és az öntözésre használandó viz értéke.

Ez elvek alapján a feladat igy alakul: az ártérbirtokosok hasznát az ármentesitett talaj jövedelme képezi; az állam segélyét a biztositott adóalap fedezi; a vizhasznositás pedig marad az engedélyeseké, kik előteremtik a 4,352.641 frt 78 kr. összeget akép, hogy 3/5-ét elsőbbségi kötvények 2/5-ét részvények bemutatásával fedezik.

Mihelyt az engedélyesek hozzájárulási összegének 30%-a tényleg befizettetett; a kivitel megkezdhető. A munkálatot vezetné egy igazgató-tanács, melyben az ártérbirtokosok, az állam és az engedélyesek képviselvék, a társulati elnök levén egyuttal az igazgató-tanács elnöke is. Az engedélyesek a tiszta jövedelemből az elsőbbségek után 6%-ot számitanak le az évi törlesztési részletek előtt; kielégités után pedig még 5% osztalékul a részvényekre jut. Az engedélyidő lehetne 75 év. A vizárszabályt pedig megállapithatná az államkormány. Végül a társulati közgyülés jogai teljesen csonkitatlan maradnának.

Ez a lehetőség az önerőből cselekvésre. Felhivjuk az érdekelteket: szóljanak hozzá. R.

Az egyesült-Államok tevékenysége a panama csatorna körül.

Mint e lapok hasábjain napok előtt emlitve is lön, az északamerikai Egyesült-államok kongresszusának vizügyi bizottsága az utóbbi időben sokat foglalkozik a panama csatorna kérdésével, sőt mióta Lesseps személyesen tett előterjesztéseket e bizottság előtt, az ügy le sem került a napirendről.

Igy az emlitett bizottság előtt, felette érdekes adatokat mutatott be legutóbb Menocal mérnök az egyesült államok tengerészeti szakosztályának tagja, E. P. P. Lull tengernagy és Collins Frigyes az előnyösen ismert amerikai tengerész-mérnök.

Menocal hosszabb előterjesztést tett e tárgyról, mint ki több felvételt eszközölt a szóban levő földszoroson egy csatorna létesitésének érdekében. Ő mindenkelőtt a csatorna irányának megállapitásával foglalkozván, a szóba hozott panamai és nicaraguai irányok előnyei és hátrányairól szólott, és ezek alapján a nicaraguai csatorna irányt az ugynevezett és a legelső időkben megállapitott panamai irány fölé helyezi.

Ezen ujabb irány ugyanis 132 földrajzi mértfölddel közelebb hozza New-Yorkot tengeren San Francisco-hoz, mint a panamai csatorna irány, nemkülönben hogy ezen a vonalon olcsóbban előnyösebb építési anyag található, hogy ezen a vidéken a klimatikus viszonyok jobbak mint a panamain és hogy ezen irányban aránylag olcsóbban is keresztülvihető az építkezés. Szerinte a nicaraguai zsilipes csatorna 154 millió forintba kerülne, mig a panamai csatorna, mely legujabban nyilt tengerfelszini csatorna gyanánt lön tervezve 880 millió forintot bizton igényelne.

Collins Frigyes, ki mindazon felvételeknél részt vett, melyek általában a panamai földszoroson tétettek az utolso 10 év alatt, szintén a nicaraguai irány mellett szólt.

Collins különös tanulmányokat tett a széll járása és a csendes tengerben észlelhető vizsodrok természetét illetőleg, — és ezekről észleleti adatok alapján megtette a congressus bizottsága előtt előterjesztését.

Lull tengernagy helyszini felvételek alapján több tervben mutatta be a nicaraguai csatorna tervezetét és a legkimeritőbb felvilágositásokkal szolgált e kérdés müszaki nehézségeiről, és ezeket ismervén, czélszerünek és könnyen kivihetőnek egyedül egy zsilipes csatornát tart, mert ezt engedik meg a kérdéses földszoros és a két tenger viszonyai.

Szerinte Lesseps még nagyon kevés időt töltött a földszoroson és még korántsem tette meg a kellő tanulmányokat az iránt, hogy megismerhette volna azon nehézségeket, melyek mintegy kizárják az általa ujabban javasolt tengerfelszini nyilt csatornának a létesitését.

A midőn tehát mindezeket felemlitjük, lehetetlen le nem vonnunk azon következtetéseket, hogy az Egyesült államok szaktekintélyei Lessepsel némi ellentétben állnak, és daczára azon felette szivélyes és lekötelező fogadtatásnak, melyben Lesseps kivétel nélkül az Egyesült Államokban részesült, igen valószinünek nyilvánitható, hogy ő a szóban levő csatornát nem fogja épiteni.

Mindezek után napról napra jobban előtérbe lép Eads kapitány tervének a pártfogolása, mely terv tekintve főleg a személyt ki ezt keresztül hajtani igyekszik, valóban megérdemli, hogy vele kissé tüzetesebben foglalkozzunk. — és a jelen alkalommal főleg annak felemlitését eszközöljük, hogy mily benyomást tett a Mississippi hirneves szabályozójának terve a franczia „Csatorna-király“-ra.

Mult hó 10-én közvetlen Lesseps előadása után tette közzé Eads kapitány Washingtonban a képviselőház választott bizottsága előtt tervét, mely röviden szólva nem más, mint az atlanti tengert és a csendes tengert egy oly vasuttal kötni össze, mely a legnagyobb tengeri hajót is képes egyik tengerről a másiknak átadni.

Eads kapitány ez alkalommal bővebben foglalkozván Lesseps tervével is, saját tervéről e többek között következőleg nyilatkozott.

„Kötelessége minden mérnöknek, ki ezen földszoros kérdésének tisztába hozatalával megbizaszélyezteti magát alkalmazottai által, hogy fontolóra vegyen és tanulmánya tárgyává tegyen minden oly módot, — melynek segélyével a közvetlen irányu kereskedelemnek ezen korlátja a legczélszerübb módon eltávolitható. Szerencsétlenségre, mind azon expediczió, melyek ugy ezen kormány vagy más kormányok a vagy egyesek részéről, a földszorosra lettek küldve, a mennyire legalább nékem erről tudomásom van, azon utasitással bocsájtattak utnak, hogy a hajóknak egyik tengerről a másikra történendő átjuthatása szempontjából egy lehetőleg előnyös nyomot állapitsanak meg egy hajócsatorna és mindég csak egy csatorna számára. — És ennek daczára nem akad bizonyára egy értelmes mérnök sem, ki minden elő-téletektől és bizonyos tárgy iránt való előszeretettől menten, felfogván a hajók vasuton történendő továbbitásának kérdését. — meg ne győződnék mihamar a következőkről:

1-ször: Hogy ezen módnak megvan gyakorlati jogosultsága.

2-szor: Hogy mindenütt ott. hol egy hajócsatorna létesithető, — hogy ott ugyancsak lehetséges egy hajóvasutat is létesiteni, mely bizonyára felényi költségét igényelné egy kamra-zsilipes csatorna, és egy negyedrész költségét egy tengerfelszini nyilt csatorna költségeinek.

3-szor: Hogy ily hajóvasut egyharmad, illetőleg egynegyed idő alatt elkészithető mint egy csatorna.

4-szer: Hogy ily vasuton a legterhesebb hajók is a legnagyobb biztonsággal továbbithatók legalább is ötször oly sebességgel, mint a hogy ez csatornán lehetséges lenne.

5-ször. Hogy napjában sokkal több számu hajó juthatna a vasut közvetitésével egyik tengerről át a másikra mint a csatorna utján.

6-szor. Hogy e vasut könnyen fejleszthető, ha hogy ezt a forgalom, avagy jövőben a hajók nagysága, megkivánná, a nélkül, hogy a létező vasutnak üzeme zavartatnék.

7-szer: Hogy a fentartási költségek egy ily pályán, igy az utfelületet, valamint a mozgó-felszereléseket illetőleg, sokkal csekélyebb, mint egy csatornánál.

8-szor: Hogy a vasut fentartása és üzeme sokkal kevésbbé lesz költséges, mint egy csatorna épen és üzletbentartása.

9-szer: Hogy egy ily vasut létesithető ott és eredménynyel tartható üzletben, hol nem mutatkozik gyakorlatilag czélszerünek, csatornát épiteni. 10-szer: Hogy nagy pontossággal lehetséges meghatározni egy ily vasut költségét, és az időt, mely ennek létesitésére szükségeltetik, mert a munka majdnem teljesen a föld felszinén történik, mig a csatorna létesitése tisztán vizi kérdés, — mely a vizek ellenőrzését, ezek uralmát követeli, és igy a munkálat viz alatt történvén, nincs meg soha a kellő biztositék az iránt, hogy mely időben romboltatik le a megkezdett mü ezen nehezen fékezhető elem által. — A munka tehát nem biztos, és igy nem tudhatják a tőkepénzesek sem, hogy ennek létesitésére mily összeg szükségeltetnék, és hogy a mü mely időre volna befejezhető, és hogy mily jövadelmezőséget biztositana hamár el is készült.

Ezen hajó vasutról szólván Eads kapitány még a következőket hozza fel.

„Az általam megejtett tanuhiányok teljes mérvben meggyőztek engemet arról, hogy a legterhesebb hajok és a legnagyobb biztonsággal továbbithatók egy ily vasuton 3 földrajzi mértföld átlagos sebességgel óránként, és hogy e mellett a vágányok czélszerü csoportositása folytán nem válnának más sinek szükségessé; mint minőket első osztályu vasutainkon alkalmazunk és hogy ezekre a tengely nyomás nem lenne nagyobb, mint egy mozdony kapcsolt tengelyeinek rendes nyomása és hogy a maximalis emelkedése az egész pályának 8—10 per mille volna csak.

Ezen hajóvasutnak már előre is több sikerjósolható, mint minő jósoltatott az első gőzhajónak a tengerre menetele előtt, jósoltatott, midőtt a „Great-Western“ megtette utját Liverpool-tól New-Yorkig. Eads kapitány hivatkozott a Mississippi munkálatokra, hivatkozott arra, hogy hat év előtt, midőn arról volt szó, hogy a nagymértékben eliszaposodó folyó torkolata nagyobb hajók számára is megnyittassék a keresked-lem érdekében akkor is a közvélemény nem tudott más lehetőt mint hogy egy mesterséges csatornát kell létesiteni. — Ő ez ellen egy sokkal olcsóbb sokkal természetesebb módját ajánlotta a torkolat szabályozásának párhuzam müvek épitése által. — Hivatkozott arra, hogy az alkalommal a legnagyobb erőfeszitései — ugyszólván személyének lekötése által volt neki lehetséges, hogy a kormányt meggyőzze tervének czélszerüségéről. Ő tervét végre is hajtotta és a legremekebb eredményt érte el. Igy volt ő a St.-Louisnál épitett hidjával is.

Mindezekből láthatni tehát, hogy Eads, kit méltán nevezhetni nem csak az amerikai élő mérnökök között, hanem kivétel nélkül az egész müszaki világban a legtekintélyesebb és legkiválóbb mérnökök legelsejének, előreláthatólag sikert fog aratni ezen ujabb tervével is. Különösen nem tudja az amerikai pénzvilág Lessepsnek elfeledni aztat, hogy a suezi csatornánál a végköltség megkétszerezte az előirányzatot, — ezzel szemben pedig — maguk előtt látják az Eads remek munkáit, melyek csak hivólag intik őket e hajó vasut tervének megvalósitása felé.

A müszaki világ bizonyára érdekkel kiséri a panamai földszoroson véghez viendő munkálatokat, oly érdekes kérdések ezek, melyek a rohamosan fejlődött technikai tudományoknak hatalmas lökést fognak kölcsönözni. Hogy Eads avagy Lesseps győzedelmeskedik-e, a közel jövő meg fogja mondani.

Iparügyek.

— Piaczot a felvidéki háziiparnak! A zemplénmegyei gazdasági egylet által kiadott szakközlöny e kérdéssel foglalkozva, — a következőket ajánlja:

Keressünk piaczot a földmives-osztály háziiparának. A feladat nem is lesz olyan nehéz, mert fában mindig eléggé gazdag felvidékünk minden földmivesének kezében a balta eléggé ügyesen kezelt szerszám, melylyel az alföldnek gazdasági szerszámokban szükölködő vidékét hasznavehető olcsó eszközökkel áraszthatnánk el. Vegyük fel ezen keretbe a földmives családja által saját szükségletére készitett kenderszöveteket; van-e ennál ugy a munkásosztály ruházatját, mint a gazdasági czélokat tekintve tartósabb, olcsóbb és hasznavehetőbb terménye a házi iparnak? mert az tartósságára nézve felülmulja a gyárak enemü terményeit ugy hogy bátran mernén azt is remélni, hogy a tengerészet is fel fogja karolni felvidékünk négy nyüstös vásznát, mint a legjobb vitorla vásznat. A közönséges kosárfonás is annyira el van terjedve földmiveseinknél, hogy alig akad olyan köztök, a ki saját használatára maga nem fonná magának a szemét, vagy pelyva hordó kosarát, — de minden faluba van oly földmives, a ki szekerkasokat, vagy más nagyobb gyakorlatot igénylő fonást végezni képes, sőt akadnak helyenként kosárfonók, a kik finomabb kézi kosarak készitésével is foglalkoznak. Mily keresetforrást nyithatnánk megyénk lakosságának, hogyha az annyira keresett gyümölcs- és szőlő-szállitási kosarakra nézve, — melyek most nagyobbára a külföldről szállittatnak — szereznének nagyobb tömegü megrendeléseket? Otthon van felvidékünkön továbbá a nyirfa-seprőipar is, melynek terményeit az alföld szivesen és mily nagy tömegben vásárolná.

— Iparos-ifjusági egyletek. A h.-m.-vásárhelyi iparos ifjs. önképző egyletnek ez évi közgyülése mult vasárnap délután tartatott meg. Takó Ferencz ur évi jelentése, valamint a pénztári jelentés örvendetes tudomásal vétetett. Elnökké egyhangulag Megyelka József ur választatott meg, ki ezen megtisztelő állást köszönettel elfogadta és az ifju egylet érdekeit előmozditni igérte. Alelnöknek: Kokovay István ur, titkárnak ismét Schwarz Mór ur és pénztárnoknak Bitt Lajos választatott meg. — Ujpesten az egyesült ipartársulat iparos-ifjusági egylet létesitésén fáradozik. — Gyöngyösön is mozognak az iparosok ilyen közhasznu egylet létesitése érdekében.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Gabnatőzsde.

— ápr. 19.

Malmaink mérsékelt lisztárak mellett is képtelenek nagyobb mennyiséget szállitani. Főpiaczunkról, Londonban, az amerikai verseny folytán csaknem leszorittatnak és igy alacsonyabb buzaárak mellett is a bevásárlásban tartozkodók. Másrészt eladók kedvezőbb árakra számitanak. — Körülbelől 5500 mm. forgalom volt változatlan árakon.

Hivatalosan kötések nem jegyeztettek.

Magánuton következő kötésekről értesülünk:

Buza. Fehérmegyei: 830 mm. 77 k. 12.45 kr.

Dunai: 800 mm. 77 k. 12.45.

Tiszavidéki: 300 mm, 75.3 k. 12 frt, 800 mm. 78 k. 12.45, 100 mm. 76 k. 12.10.

Északvidéki: 1100 mm. 74.9 k. 11 frt 50 kr.

Hartai: 1300 mm. 76.2 k. 11.30 kr.

Mind 3 havi időre adatott el.

Rozs és más gabnanemekben kevés forgalom volt változatlan árakon.

Rozs, oláhországi 8.75 frton kináltatik **állomásokon** is, Kecskeméten 9.40—9.50, kereslet nélkül.

Tengeri felülről, Győrből érkezett 1500 mm. ó, kissé hibás eladatott 7.70 frtos 3 hóra, 300 mm. uj hibás 6.95 frt kész pénz mellett. Kőbányán eladatott 100 mm. gyomai hibás 7.40 frt 200 mm. prima tiszavidéki 7.70 ftjával **Állomásokon**: Mezőberényben: 400 mm. májusi szállitásra 7 frt. Kináltatik: Kisujszálláson 7.25—7.30 frt, Fegyverneken 7.30 forint, Nagyabonyban 7.35 frtjával, kereslet nélkül. Megjegyzendő, hogy vevők az ó tengerit nem hajlandók magasabban fizetni, mint az utolsó évi termést.

Arpa etetésre eladatott 400 m.-m. Szolnokon 7.50 frtjával és ugyanazon árban kinálva maradt.

Határidőüzlet. A nagy hőség miatt üzérek hajlandók voltak magasabb árak mellett kötni. Történtek is kötések őszi buzában és bánáti tengeriben.

Hivatalosan jegyeztetik:

Szokványbuza tavaszra 11.80—11.90 őszre 10.50—10,60.

Bánáti tengeri máj.-jun. 7.95—8.00.

Zab tavaszra 7.10—7.15.

A déli tőzsdén eladatott:

Buza őszre 2500 mm. 10.52½ frt, 2500 mm. 10.55 frtjával.

Bánáti tengeri 2500 mm. 8.12½ frtjával julius—augusztusra.

Hivatalosan felmondatott 1400 mm. tavaszi zab f. hó 24-re, Győrben átveendő.

Délutáni forgalom.

Az eső beálltával az árak alább szálltak és tőzsdénk nem vette figyelembe a Berlinből érkezett magasabb jegyzéseket Eladatott:

Buza őszre 2500 mm. 10.50 frtjával.

Bánáti tengeri május—juniusra 2500 mm. 7.88½ frtjával.

Esti sárlat.

Őszi buza 10, bánáti tengeri szintén 10 krral olcsóbb lett. Tavaszi határidőkben már nem igen fordultak elő kötések, mivel mint már emlitettük, ezek e hóban lejárnak és e héten már utolsó felmondások lesznek. A midőn is ezen határidő elmult és a jegyzések elmaradnak. Jegyeztetett:

Szokványbuza tavaszra 11.80—11.90, őszre 10.45—10.50.

Bánáti tengeri máj.—juniusra 7.85—7.90.

Zab tavaszra 7.10—7.15.

Káposztarepcze aug.—szept.-re 13¼—13½.

Terménytőzsde.

A forgalom gyenge. Disznózsir lanyhább, szilva csendes, szerbiai szilva hordóban azonnali szállitásra 11.50, zsákban 11 frton köttetett 56 kilogrammonkint. Határidőüzlet lanyha, szesz lanyha.

Értéktőzsde.

Külföldről, nevezetesen Berlinből és Bécsből ma nagyon lanyha tudósitások érkeztek. Berlinből általános bágyadtságot jelentettek, Bécsből pedig, hogy egy jelentékeny üzér feltünő módon állott az eladók so ába. E hirek itt is lanyhaságot eredményeztek és nem csak üzérkedési és járadékpapirok olcsóbbak, de helyi értékekben is lanyha volt az irány és különösen malmok olcsóbban kináltattak. Váltók és valuták nem változtak. Az

előtőzsdén

osztrák hitel 285.80—287.40, magy. aranyjáradék 105.75—105.60-on köttetett. A

déli tőzsdén

osztrák hitel 284—283.10, uniobank 105.25—105.75-ön köttetett, maradt 105 pénz. Magy. hitel 271 pénz, magyar aranyjáradék 105.55—105.50 közt jött forgalomba. maradt 105.50 pénz, papirjáradék 72.90—73.15-ön köttetett. Iparbank 160-on köttetett.

Malmok közül Konkordia 510, Erzsébet 314, közuti vaspálya 384—382-ön vásároltatott. Takarékpénztárak lanyhábbak, orsz. központi 160, külvárosi 74—73.50-en köttetett, vas-zalamegyei 128-on köttetett. Kőbányai téglagyár 134—135, birogalmi márka 58.75-ön köttetett.

Délutáni tőzsde.

Délután jelentékeny árcsökkenések fordultak elő. — Külföldről panique jeleztetett, minek folytán osztrák hitelrészvény a déli tőzsde zárlattól 2 frtot veszit tt, magyar aranyjáradék 40—50 krt. Osztr. hitelrészvény megindult 281.40. lement 280.60-ig — és zárul 280.90.

Magyar aranyjáradék megkezdetett 10520 — lement 10505-ig és igy zárult.

Esti tőzsde.

Nagy izgatottság volt. Kedvezőtlen bécsi és berlini tudósitások miatt nyomott hangulat és árak mellett nagy forgalom fejlődött ki osztr. hitelrészvényekben és magyar aranyjáradékban. Osztrák hitelrészvényekben és magyar aranyjáradékban. Osztrák hitelrészv. megkezdett 279.60, lement 279.20 —280-ig nagy üzérkedés fejlődött, jobb bécsi hirek folytán emelkedett 280.80-ig és zárul 280.80 —280.50.

Magyar aranyjáradék megindult 105,07½, lement 104.80-ig javult 105-ig és zárul 105.05—105.10.

Leszámitolási árfolyamok:

Magyar arany-járadék	105.50
Magyar hitelbank	271.—
Magyar leszám.- és váltó-bank	124.—
Osztrák hitelintézet	284.—
Angol-osztrák bank	151.—
Unió-bank	105.—

A gabna-balsse.

Gabnaüzleti tudósitásainkból látható, hogy az összes gabnanemek árai nagy veszteségeket szenvedtek, legérzékenyebb azonban a veszteség buzánál. A buza ma elérte a mult évi gabnavásári ár álláspontját. Legmagasabb ára volt 16.10 frt és ma 11.60—11.14 frt, ugy hogy a hanyatlás 25 százalék, de a további hanyatlásra még mindig megvan a hajlandóság.

Annyira jelentékeny azonban mégsem volt a tévedés a mult évi aratásról és a tulüzérkedés hatása sem volt oly nagy, hogy e rendkivüli hanyatlást indokolhatná és igy még más okokat kell keresnünk. A legnagyobb ok nem lehet más mint az amerikai liszt-concurrentia. Malmaink hónapok óta le vannak szoritva az angol piaczokról és a visszahatása forgalmi reductióban nyilvánul, mely oly jelentékeny, hogy a malmok január óta 90000 mm. helyett csak 40000-et őröltetnek hetenkint. Ez 50000 mmázsányi differenczia effektiv buzamegtakaritást representál.

Egy második ok a gyengült fogyasztás, mivel a többi osztrák-magyar malmokban, melyeknél az őröltetés ellen nem őrizhető, a rosz lisztfogyasztás következtében sokkal kevesebbet őrölnek és igy egy további effectiv buzamennyiség takarittatik meg.

Végre folytonosan tart az oláhországi buzaimport és Ausztriában jelentékeny a bajor és sziléziai lisztimport, mi által ismét megtakarittatik egy bizonyos buzamennyiség. Ha netalán a kis szállitások és kis készletek daczára, a főbb piaczokon kinálat erősebb a keresletnél, akkor meg van magyarázva az árak további hanyatlása. Nekünk követnünk kell a külföldi nagy piaczok árait, hogy malmaink forgalmukat nagyobbithassák és az amerikai konkurrencziát legyőzhessék. Törekednünk kell, hogy kivitelünk nemcsak egyes esetekre szoritkozzék, hanem, hogy az ismét általánossá legyen. — Sajnos, hogy Amerikában is hasonlók voltak a viszonyok. A tulüzérkedés ott is hajótörést szenvedett és az amerikai üzérkedés kénytelen volt hausse-engagementját rohamosan eső árak mellett megoldani. És miután az amerikai hausseengagementok még mindig nincsenek teljesen tisztázva és igy a mai helyzet sem elég világos még nem kecsegtethetjük magunkat azzal, hogy a buzaárak már elérték a legalacsonyabb fokot.

Üzleti heti szemle a bécsi piaczról.

Bécs, április 18.

Az üzlet helyzete a lefolyt héten alig változott. A forgalom egy irányban sem öltött nagyobb arányokat és a kivitel egy czikkben sem volt jelentékenyebb. A különböző czikkekről a következő tudósitásaink vannak:

Gabnaüzlet. Az összes gabnanemek árai rohamosan hanyatlottak, és különösen buza az, mely feltartóztatlanul hanyatlik. A szombati tőzsdén eladatott buza 15—20000 mmázsa; jó minőségü 15—20 krral, alárendelt 30—40 krral olcsóbban. Eladatott: 1000 mm. makói 76⁸/₁₀ k. 12.75, 2700 mm. marosi 76.7 k. 12.65, 1300 mm. pirosbuza 77.5 k. 13.15, 1000 mm pirosbuza 77.5 k. 13.15, 700 mm. pozsonyi prima 77.5 k. 12.60, 1000 mm. felmondott szokványbuza 12 forint, 500 mm. nyitrai 75.5 k. 12.27, 500 mm. bácskai 75 k. 12.40, Zárlat után az irány valamivel szilárdult, mivel kedvezőtlenebb hirek érkeztek a vetések állásáról. Buza május—jun.-ra felment 12.10—12.15-re, őszre 10.75—10.80. Minden egyéb czikkben igen mérsékelt volt a forgalom. — Magyar rozsért fizettek 10,10—10.40 frtot. — Kereskedelmi zab 5000 mm. adatott el 10—15 krról olcsóbban. — Liszt még mindig igen elhanyagolt és ismét 25—50 krral olcsóbb.

Repczeolaj és repcze a külföldről érkező kedvezőtlen hirek befolyása alatt, folytonosan hanyatlik. A lanyhaság azonban nem annyira az árban, mint a vevők tartózkodásában nyilvánul. Eladatott 3000 mm. káposzta repcze 13.30—13,35 frtjával, továbbá 1000 mm. repcze 12.60—12.70 frtjával 1000 mm. prima káposztarepcze 13.25 frtjával, őszre szállitva káposztarepcze 13.75, repcze 13.25.

Terményüzlet. Gyapju. Mint valamennyi gyapjupiaczon, ugy itt is kedvező a hangulat és az árak emelkedő irányzatot követnek. A kereslet ugy a bel- mint a külföld részéről igen élénk, de a raktári készletek már annyira megapadtak, hogy nagyobb forgalom nem fejlődhetett ki.

Bőrökben a forgalom igen korlátolt és az árak változatlanok.

Szesz e héten meglehetősen üzlettelen volt, az árak nem szenvedtek lényegesebb változást. Jegyzünk: Nyers áru gabnából vagy burgonyából (75 százalék vagy magasabb) transitó 36—36.25 frt, szörpszesz 35.70—36 forint, finomitott 38.50—39 frt, szilvaszesz per hektoliter 36—70 forint.

Czukor. Gyarmat és répaczukorból érkezett nagy szállitásokra az irány lanyhult, az árak majd minden piaczon hanyatlottak és a baisse tartós. Miután az üzlet igen gyenge, az árak csak névlegesek. Finomitott áruban csak nehány iedezeti kötés történt.

A vetések állása.

Ó-Kanizsa, apr. 7. (Az „Egyetértés“ tudósitása.) A vetések állásáról azt irhatom, hogy azok nem jól állanak, nevezetesen a buzavetések, melyek a hosszan tartó tél következtében több helyen kivesztek, más helyen ritkák s árpával kellett ismét bevetni. Az árpa és zab szépen kikeltek, a kukoricza-ültetés már megkezdetett, a legelő szépen áll, a hosszu tél miatt, a juhok roszul teleltek s legalább 15% elpusztult.

Marhavásár.

Bécs, április 19. (Szt-marxi marhavásár). Bejelentetett 3789 db, eddig piaczon van 3664 és pedig: 1435 magyar hizottökör, 1436 lengyel és 793 német faju. — Az erős felhajtás következtében az üzlet lanyha volt, az árak 1—2 frttal hanyatlottak és következők: Magyar hizottökör 48—57.50, lengyel 49—54 frt, német 50 57 frt. Mind 100 kilogrammonként. Egy tétel legfinomabb 61 frtjával vásároltatik.

Bács-Topolya, apr. 18. (Az „Egyetértés“ tudósitása.) A helyi országos vásáron szarvasmarhát vásárolván, értesitem, hogy a mai vásárra körülbelül 100 db minőségre nézve középszerü ökör lett felhajtva. A vásárlásban részt vettek szeszgyárosok, kik moslékra, mezőgazdák, kik mezőre hajták hizlalni, és részt vettek végül mészárosok is, amenynyiben vágásra alkalmas marhák is voltak. Eladatlan kevés maradt. Az eladási ár 230 frttól 300 forintig páronként. A lóvásár, miután Csantavéren lósorozás van, nem igen mondható élénknek.

Szesz.

Szeged april 17. (Az „Egyetértés“ tudósitása.) Mult heti tudósitásom óta a szeszüzletről semmi változást sem jelezhetik.

Áraink is változatlanok maradtak,

Közönséges szesz 34 és fél, és 35 és fél, finomitotott 37 38 kr. 100 liter százalékonként hordó nélkül.

Baja, április 17. A szeszüzlet változatlanul lanyha, és ma 33 és fél — 34 frtot jegyzünk. — A nyersanyag olcsó ára még mindig nem áll arányban a gyártmánynyal.

Arad, április 17. (Az „Egyetértés“ tudósitása.) A gabnaárak esése és a gyengébb kereslet folytán a szeszüzlet lanyha. A mult heti árak ily körülmények közt nem tarthatták magukat és háromnegyed —1 frtnyi csökkenést konstatálhatunk. Fizettetett nagyban 34—34 egy negyed frt kicsinyben; 34.50 75 hordó nélkül, frt 37—37 egy negyed, hordóval per 100 liter %.

Vidéki piaczok.

Korpona, április 18. (Az „Egyetértés“ tudósitása.) A tegnapi napon tartott hetivásáron jegyzett gabona-árak: Tisztabuza 9.10, rozs 7.40, árpa 6.60, zab 3.40 frt hektként.

Ó-Kanizsa, apr. 17. (Az „Egyetértés“ tudósitása.) Kukoricza a raktárakban nagyrészt elromlott, ugy hogy teljesen egészséges árut csak ritkán látni. A kereskedés pang, buza 1 frttal, kukoricza 60 krral, zab 40 krral olcsóbb, mai jegyzésünk: buza 11 frt, kukoricza 6.70, zab 6.30, árpa 7.80, köles 7.20, minden mmként.

Ungvár, április 16. (Az „Egyetértés“ tudósitása.) A tegnapi hetivásárról következőket irhatok: A hangulat általában véve lanyha volt, mivel az országszerte beállott árcsökkenés piaczunkra is hatott, kivételt csak is árpa és zab képezett, mely vetésre kerestetett. Az árak következők: Buza 12 frt. rozs 10 frt 80 kr, árpa 9 forint 80 kr, zab 9 frt, tengeri száraz egészséges 8 frt 50 kr, nyirkos és hibás, melyből tetemes szállitmanyok érkeztek 8 frtjával kináltatott. Bab fehér eladhatlan, tarka uj 10 frt 50 kr. Köleskása 12 forint 80 kr. Idő szép tavaszias, vetések szemlátomást javulnak.

A kolozsvári piaczról.

Kolozsvár, április 15.

Az idő szép tavaszias. A vidéki utak is jobbára földszáradtak, járhatóbbakká lettek. S piaczunk mégis — főleg gabonában — gyengén van látogatva. Oka ép a jó időben keresendő. Mert a legtöbb helyen megkéstek a tavaszi mezei munkával; s most, hogy kissé nyilt az idő, s a mult heti esőzés a mezei munkának mintegy utat nyitott, mindenki mohón rohan ki a mezőre. A ki csak teheti, még egy napját se veszteget el a vásárra járással.

Ezért — mint mondók — főleg a gabonapiacz alig közepesen látogatott. A szénapiacz hasonlag, mert a takarmány különben is nagyon megfogyott: hosszu volt a tél. A fapiacz meglehetősen megtelt. De a barompiacz hasonlag gyér.

Az árakban általában emelkedést tapasztaltunk. A fa és a buza képeznek kivételt. Legnagyobb áremelkedés a szénánál van. A rozs ára maradt a mult heti, a zabbé emelkedett.

Az egyes piaczokon következőket jegyeztük:

Gabona.

Buza 76 k. mm. 11 frt 45 kr, rozs 68 k. 9 frt 12 kr., málé 75 k. 6 frt 66 kr., zab 41 k. 8 frt 50 kr. Liszt mm. 14 frt. — 23 frt 40 kr, málé liszt 8 frt 40 kr. Derce 6 frt, korpa 5 frt.

Takarmány.

Egy kis szekér széna 4 frt, egy jó szekérrel 14 frt 1 mm. kötve 2 frt 80 kr., kötetlen 2 frt 40 kr. Szalma szekérrel nincs. E pár zsup 8 kr.

Tüzelő anyag.

Egy szekér fa 1 frt 60 kr. — 3 frt. 1 kbm. bükkfa 3 frt 50 kr., tölgy- és cserfa 3 frt. 1 mm. kőszén 1 frt 20 kr. koksz 80 kr., 1 hektol. faszén 1 frt 20 kr.

Sertéspiacz.

Eladásra kiállittatott m. e. 150 db, eladatott 80 db. Teljesen kihizott sertes nem volt. A félhizott darabja 30—45 frt, a soványé 10—20 frt, a malaczé 2 4 frt.

Barompiacz.

Eladó volt m. e. 700—770 db. Eladatott 354 db. Ökör 10 db, párja 250—280 frt, bivaly 2 db 180 frt, borjus tehén 58 db, párja 180—220 frt, meddő tehén 104 db, párja 170—210 frt. két éves tinó 75 db, párja 70—100 frt, egy éves 52 db, párja 40—58 frt, két éves tulok 20 db, párja 85—120 frt. egy éves 35 db, párja 56—75 frt.

Vegyes közlemények.

⁂ **Az orsz. gazdasági egylet májusban** tartandó 50 éves jubilaeumára folynak erősen a „Köztelken“ az előkészületek. Ma hire jött Bécsből, hogy ezen epochalis és nagyfontosságu ünnepélyre a király is le fog jönni. A gazdasági muzeum helyiségeit rendezik, a nagy gyülés teremben gr. Széchenyi arczképét ugyanez ünnepély alkalmával fogják leleplezni. Ugyanekkor fog kiosztatni az enquete munkálatokból az első 3 füzet u. m.: a gabnatermelési, állattenyésztési és a borászati, melyek már a sajtó alá vannak rendezve. A főváros e szerint, nem mindennapi ünnep elé néz, mely ünnep hajnala lesz egy jobb közgazdasági korszaknak.

⁂ **Az országos magyar bank** vezérigazgatója csakugyan Matlekovics lesz. Sennyeynek egyik föltétele volt az, hogy az alapitó bankcsoport vezérigazgatóul nyerje meg Matlekovicsot. A kormány iparkodik ugyan megtartani, de ez már nem lesz lehetséges, mert Matlekovics — értesülésünk szerint — tegnap, vasárnap, már aláirta a szerződést 15 évre. — Évi fizetése 12,000 frtban állapittatott meg, ezenkivül még bizonyos osztalékban is részesül. Az igazgatótanácsba, — mint értesülünk — a képviselők közül Lukács Béla, a felügyelő bizottságba Tomcsányi László és Kubinyi Arpád fognak beválasztatni. Ez alkalommal megemlitjük még, hogy a kormány különös magatartása a tiszaszabályozási kölcsönnél, birta reá Sennyeyt, hogy egy pénzügyi csoport élére álljon.

⁂ **A kisbirtokosok országos földhitelintézete**, — miután müködését f. hó 20-án megkezdi — 6 évre vezérigazgatóul megválsztotta Szokoly Gyulát, eddigi ügybuzgó és szorgalmas igazgatósági tagot.

⁂ **A budai vinczellér képezdét** több szakférfiu kiséretében f. hó 17-én meglátogatta gr. Széchenyi Pál, mint az orsz. gazd. egylet egyik alelnöke. Megtekintette a helyiségeket a terjedelmes pinczét, megnézte a tanulók munkáját, s elmenetelekor a tanulókat megjutalmazta.

⁂ **Egy ló-fogorvos.** A találmányok és felfedezések korszakát éljük. Egy Löffler nevezetü kelet poroszországi és ifju korában Amerikába kivándorolt, azt állitja, hogy a lovak is sokkal gyakrabban, mint azt hitték, fogfájásban szenvednek és néhány még meg nem fejtett jelenségnek a fogfájás az oka. Állitása mellett müteteinek eredményeivel bizonyit. Lagrange gróf hires „Rayon d'Or“ lova változó sikerrel kezdte pályafutását és csak akkor vergődött azon későbbi nagy hirre, midőn Löffler felfedezett egy mélyre nőtt fogat és azt eltávolitotta. Londonban a ló fogorvos a lovas ezredek istállóiban végzett müteteket és — szakértők állitása szerint — a mütétek kedvező befolyással voltak a lovak egészségi állapotára. Newmarkettben, az angol training főhadiszállásán ugy egy- és kétéves, valamint idősebb lovakat mentett meg hibáiktól müteteti által. Löffler szakmájába vágó nagy technikai készültsége mellett, még azon előnynyel is bir, hogy minden kényszereszköz és idegen segitség igénybevétele nélkül végzi müteteit.

⁂ **Magyar kereskedelmi körök** a Berliner Börzen-Courier szerint felszólitották Maybach minisztert, hogy a vasuttarifákat az északi és keleti kikötők és Ausztria-Magyarország közt szállitsa le. A miniszter elutasitó választ adott.

⁂ **Nagy fizetésképtelenségről** beszélnek ma a gabnatőzsdén. Egy nagy és merész, a gabnatőzsdén kivül álló speculansról van szó. Addig, mig hivatalosan nem jelentik — tartózkodunk név emlitéstől.

⁂ **Tiszavölgyi sorsjegyek.** A hitelintézeti csoport a tiszavölgyi sorsjegyek elhelyezése iránt mindeddig még nem hozott végleges határozatokat, miután tekintettel a tőzsdéknek napról-napra változó helyzetére e tárgyban végleges elhatarozás közvetlenül a papirok kibocsátása előtt lesz hozható. Kétségtelen azonban, hogy a sorsjegyek az azokra vonatkozó törvény kihirdetése után, tehát május hó első napjaiban a pénzpiaczra fognak hozatni. Azon szerződés értelmében, melyet a pénzügyminiszter a már érintett csoporttal a tiszavölgyi sorsjegyek átvétele iránt kötött, az állam e papirokat csak azon naptól kezdve kamatoztatja, a melyen a pénzügyminiszter az időként szükségessé váló összegeket kivánja, ugy, hogy a 20 millió forint előreláthatólag csak 8—10 hó leforgása alatt fog átadatni az államnak.

⁂ **Balatonszabályozási** kormánybiztossá — b. Miske Imre főispánnak Mosonmegyébe történt távozása folytán Bóné Géza cs. k. kamarás Fehérmegye alispánja neveztetett ki a miniszterium által; müszaki tanácsadóul Kiszely Károly ország. középitész felügyelő van kirendelve.

⁂ **Mezőturi vásár.** A folyó hó 24. és következő napjain megtartandó országos vásár alkalmából értesittetnek az érdekeltek, hogy a mezőturt fenyegető vizveszély elhárittatott, az utak helyreállitásával a közlekedés mindenfelé biztos és szabad.

A tiszavölgyi társulat

központi bizottsága ápr 16-án előbb gr. Károlyi Sándor alelnök, később pedig gróf Lónyay Menyhért elnök elnöklete alatt ülést tartott.

Dr. **Darányi** Ignácz a tiszaszabályozási szervezetről készült törvényjavaslatot bemutatja, ez tárgyalás alá vétetvén, általánosságban elfogadtatott; a részletes tárgyalásnál felszólalt gr. **Károlyi** Gyula s a 7. §-nál a következő észrevételeket terjesztette elő:

A tiszaszabályozás tervezetét tárgyazó törvényjavaslat kiindulási pontja, s illetve vezér eszméje a tiszavölgyi egység létesitése fenntartására irányul, midőn is tehát ezen tjavaslat elleni észrevételeimet megtenném szükségképen megvilágitani akarnám azon körülményt, vajjon azon czélba vett társulati egység, s illetve a társulatok egyöntetü müködésének eszméje ezen tjavaslatok egyöntetüdositása mellett, s a társulatok némi mórelme nélkül nem lenne-e keresztül vihető?

Nézetem szerint igen: s a végből nem tartom szükségesnek, hogy a társulati mérnökök kir. mérnökök által helyettesittessenek, nem pedig, mert a fejletlenebb szabályozási igényeknek megfelelhetett volna a Bach-korszakban az akkori társulati tervékenységeket végző kir. mérnök, mert töltésépitésen kivül más munkák nem fordultak elő, ma azonban hol belvizszabályozások, vizhasznositá

sok és kiterjedt mérvü védelmi munkálatok a helyszin ismeretét a legnagyobb mérvben feltételezvén oly egyének müködését kivánják, kik egy helyen huzamosan foglalkozván, a helyismeret előnyeit a társulatok javára kihasználni képesek.

Javasolom tehát, hogy a társulat által választott mérnökök csak a kormany megerősitése után müködhessenek, ez által módjában állván a kormánynak a vizszabályozás élére oly egyéneket állitani, kik müszaki tekintetben a tudomány szinvonalára állanak.

Továbbá a társulatok müszaki tekintetben a tiszai osztálynak a folyammérnökség utján rendelendők alá, mert igy a tervezetek elkészitése a helybenhagyott tervek mikénti kivitele teljesen a tiszai osztály hatalmába kerül.

Ami pedig a tiszavölgy egységes fejlődését illeti, teljesen elégséges, ha a tiszai osztály csak oly terveket hagy helyben, melyek:

a) az egész völgy rendezésének keretébe beleillenek;

b) ha a társulatok belügyeire vonatkozó tervezetek törvényszabta módon az érdekeltek észrevételeinek megtétele végett szemlére kitétetvén, azok a tiszai osztályhoz a helyszinét ismerő folyammérnökség által véleményes jelentéssel nyujtatnak be s a központi bizottság véleményének meghallgatása mellett nyerik a tiszai osztály helybenhagyását.

Végre a tiszai osztálytól megrendelt, azonban a társulatok mulasztásából elmaradt munkálatokat a folyammérnökség közigazgatási uton pótolhatja.

A mennyiben a most elmondottak a tiszaszabályozás szervezeti törvényjavaslat keretébe fölvétetnének, a szabályozás egyöntetüsége a társulatok autonomiájának megsértése nélkül elérhető lenne,— mely jogot a társulatok részére továbbra is fenntartani óhajtván, nézetem oda irányul, miszerint a végrehajto — hatalom kizárólag a tiszai osztály s illetve a közmunka- és közlekedési miniszteriumnak tartassék fenn és hagyassék meg a központi bizottságnak az informativum votuma ugy felfelé, mint lefelé.

Báró **Sennyey Pál** megjegyzi, miszerint müszaki tekintetben is az autonomiát fenntartani akarni annyi lenne, mint a társulatoknak még meglevő autonomiájat egészen tönkre tenni. A mai állapot müszaki tekintetben tarthatatlan; a folyammérnök anélkül, hogy megfelelő felelősséggel birna, s a végrehajtás gyakorlati nehézségeit ismerné, csupán parancsol s a társulatok engedelmeskedni kénytelenek. A rendelkezési jogot felelősséggel kell egybekapcsolni s ha ez meg lesz, egész másképép fognak alakulni a dolgok. A megállapitandó egységes terv helyes keresztülvitele az egész Tiszavölgyet érdekli, nemcsak azon összefüggésnél fogva, melyet már a külföldi szakértők is jeleztek, hanem azon körülménynél fogva is, mert a felveendő 25 millió forintos kölcsön tartalékalapja közös jótállási alapul szolgálván, a visszatartott összegek erejéig a társulatok egymásért kezeskednek; ámde az egységes terv helyes keresztülvitele biztositottnak csak ugy tekinthető, ha a társulatok müszaki közegei az állam által neveztetnek ki s ekkép azon ellentét, mely a társulati mérnökök között az előadottak szerint okvetlenül kifejlődnék önmagától elesik. Károlyi Gyula gr. önmaga is érezte álláspontja nehéz voltát, mert különben nem fogott volna felvenni oly rendelkezést, mely szerint a társulati mérnökök a kormány részéről megerősitendők; ezen módozattal mindkét rendszerből átvennők a rosszat, s a helyzet javulásának reményét is kizárnók. Minden kivétel csak a szabályt erősiti, megengedi, hogy egy-két hatalmas társulat, a mely mérnökeit jól fizeti jeles erőkkel rendelkezik, s a mutatkozó anomaliákat nem érzi, ámde a törvényjavaslatnak, az egész Tiszavölgyön uralkodó helyzetet kellett tekintetbe venni s kivételes állapotokból nem indulhatott ki. A törvényjavaslatban azon elv van lefektetve, hogy a müszaki vezetés a kormánynál legyen; a kezdeményezés, befolyás, és helyi végrehajtás joga maradjon meg az egyes társulatoknál, s az egyes társulatok és a kormány között az összekötő kapcsot a központi bizottság képezze. Ezen elveket a közp. biz. már elfogadta; a törvényjavaslat nem egyéb, mint ezen elveknek részletezése és paragrafusokba való foglalása, azt hiszi tehát, hogy azon már tul vagyunk, miszerint a törvényjavaslat elvi határozmányai ujabb tárgyalás alá vétessenek. Reményli egyébként, hogy gr. Károlyi Gyula is meg lesz nyugtatva, ha értesül azon inditványról, melyet gr. Károlyi Sándor jelentet be a 7. §-hoz, s a melyben a társulatok s azok hasznalható mérnökeinek megnyugtatására kimondatik az, hogy a társulatokhoz kirendelendő királyi mérnököket a közlekedési miniszter a közp. bizottság meghallgatása után nevezi ki, nemkülönben azon hozzáadással, melyet szóló terjeszt elő, miszerint a társulatoknak engedtessék meg, hogy a kirendelendő kir. mérnökök segitségére és alájok rendelten segédszemélyzetet a maguk részéről is alkalmazhassanak.

Gr. **Károlyi Gyula** kijelenti, hogy az esetre, ha gr. Károlyi Sándor alelnök és b. Sennyey Pál imént előadott módositásai a törvényjavaslatba bele vétetnek, inditványát visszavonja, s a törvényjavaslatban ő is megnyugszik.

Gr. **Károlyi Sándor** alelnök b. Sennyey Pál által már jelzett inditványát indokolja; igaz ugyan, hogy a törvényjavaslatban ki van mondva, miszerint a kirendelendő kir. mérnökök szervezetét a közl. miniszter a központi bizottság s a társulatok meghallgatásával eszközli; szükségesnek tartja azonban tovább menni s az egyes kinevezésekre annál is inkább befolyást engedni az egyes társulatoknak a közp. bizottság utján; mert ugy contemplálja a dolgot, hogy a használható társulati mérnökök, ha mindjárt személyes pótlékokkal is megtartandók volnának ott, a hol jelenleg müködnek s a hol a viszonyok ismereténél fogva legsikeresebb szolgálatokat tehetnek.

Dr. **Darányi** Ignácz csatlakozik ezen inditványhoz, hozzá kivánja azonban tenni, hogy nemcsak a kinevezés, hanem az áthelyezés kérdésében is a központi bizottság meghallgatandó legyen; a társulatoknak nemcsak az az érdeke, hogy jó mérnököt kapjanak, hanem az is, hogyha egyszer jó mérnököt kaptak, azt egy könnyen el ne veszitsék.

A vita e szakaszra nézve ezzel berekesztetvén, mindenekelőtt kimondatott, hogy a kir. mérnökök a társulatok székhelyeire rendelendők ki; azután gr. Károlyi Sándor és br. Sennyey Pál módositásai egyhangulag elfogadtattak, még pedig az előbbi azon hozzáadással, hogy a mérnökök áthelyezése tárgyában is a közp. bizottság meghallgatandó legyen, ehhez képest a 7-ik §. következő rendelkezéssel toldatik meg: „fenntartatik egyébként a társulatoknak és magán öbölzeteknek azon jog, hogy ezen kir. mérnökök segitségére és alájuk rendelten segédszemélyzetet a maguk részéről is alkalmazhassanak," s a 7-ik §. után következő uj szakasz jön:

„8. §. A társulatokhoz kirendelendő kir. mérnököket a közmunka- és közlekedési miniszter nevezi ki, — minden kinevezés vagy áthelyezés eszközlése előtt azonban a tiszavölgyi társulat központi bizottságát meghallgatja."

Keszlerffy János a mérnököknek kormányi kineveztetését egyénileg helyesnek nem tartja: ez azonban már superálva lévén, most legalább azt kivánná kimondatni, hogy a kir. mérnökök a társulat végrehajtó közegeit képezik, s a társulatnak önrendelkezési körén belül tett utasitásait végrehajtani tartoznak.

Sennyey Pál báró hivatkozik a 13. §-ra, melyben ki van mondva, hogy a kirendelendő kir. mérnökök a társulat többi közegeivel a szolgálat érdekében közrehatni s a munkák eredményéről a választmánynak jelentést tenni tartoznak; ennek folytán a szerkezet meghagyatott.

A 10. §. gr. **Andrássy Aladár** styláris módositása után elfogadtatott.

A 11. §-nál kimondatott, hogy a folyammérnökségek a szükséghez képest szaporitandók lesznek.

A 12. §-nál **Keszlerffy János** megkivánná határozni azon eseteket, midőn a kirendelendő kir. mérnöknek a társulat határozata ellen felebbezéssel élni joguk van. Ennek folytán a 12. §. akkép módosittatik, hogy a kir. mérnöknek csak müszaki szempontból s az esetre legyen joga fellebbezni a társulat határozata ellen, ha az egységes terv sértése szándékoltatnék.

Gr. **Wenckheim Frigyes** felszólal a 14-ik §-nál s azon kivánatát fejezi ki, hogy vizveszély idejére a hatalom a társulatnál összpontosittassék. mint a mely a töltések megtartása tekintetében leginkább érdekelve van; ezt addig is kimondani óhajtaná, a mig a gáttörvény módosittatni fog.

Br. Sennyey Pál osztja ugyanazon nézetet, hogy vizveszély idején minden hatalom egykézben összpontosittassék, azonban a folyam mérnök kezébe vélné azt összpontositandónak, egyébként ez a kérdés most nincs napirenden; Wenkheim gróf megnyugtatására inditványozza utasittassék a hetes albizottság, miszerint a gátvédelmi intézkedésekről szóló törvényt mielőbb a végből dolgozza ki, hogy az ezen törvényjavaslattal lehetőleg egy időben szintén törvénynyé emeltethessék; ezen inditvány el lőn fogadva.

Báró **Sennyey Pál** inditványára a 19. §. azzal toldatott meg, hogy a központi bizottság eljárásáért a közgyülésnek felelős, s ezzel a törvényjavaslat részleteiben is letárgyaltatott s elfogadtatott a központi bizottság által.

Gróf **Lónyay Menyhért** elnök bemutatja, azon czélszerü módositásokat, melyeket a Tiszavölgy érdekében a 40 milliós törvényjavaslat tárgyalása alkalmával a képviselőháznál kivinni sikerült.

Ezen elnöki előterjesztés örvendetes tudomásul vétetett s az elnöklő grófnak köszönet szavaztatott.

Magyarországi kereskedelmi czégek.

— Kivonat a „Központi Értesitő" április 11-ki számából. —

I.

Czégbejegyzések.

a) **Egyéni czégek.** Kossányi A. Budapesten, Kossányi Adolf müszerszám- és érczáru-kereskedő Budapesten bej. a budapesti ker. és v. törv.-nél márczius 19. — Hay Gyula (Julius Hay) Bpesten; Hay Gyula gabonabizományi keresk. Bpesten. u. o. 1880, márcz. 19. Szinberger Sam. (Sam. Szinberger) Aszódon. Szinberger Samu fakeresk. Aszódon. u. o. 1880. márcz, 22. — M. Schlanger Budapesten. Schlanger Mina kép- és tükörkeresk. Bpesten u. o, 1880. márcz. 22 — Weinberger Gusztáv (Gustav Weinberger) Bpesten. Weinberger G. füszerkereskedő Budapesten, u. o. 1880. márcz. 22, Ifj. Horváth A. János Bpesten. Ifj. Horváth János Ágoston sertéskeresk. Budapesten u. o. 1880. márcz. 22. — Pál János Szatmár-Németiben A szatmári kir. tszéknél 1880, márczius 8. — Roth Adolf Nagy-Károlyban. Roth Adolf rőfőskeresk. Nagy-Károlyban u. o. 1880. márczius 8. — Berger T. R. Nagykárolyban. Tyrmann Roza férj. Berger Mórné vegyeskeresk. Nagykárolyban. Czégvezető Berger Mór. u. o. 1880. márcz. 8. — pro The Beverley Iron et Waggon-Company Limited, Philip W. Nicholson temesvári fiókja. Főtelep Budapesten, fióktelep Temesváron. Bej. a temesvári kir. tvszéknél 1880. márcz. 15. — Lutsch József (Josef Lutsch) Szász-Régen. Lutsch József szászrégeni vas-, füszer- és festékkereskedő. Bej. a marosvásárhelyi kir. törvényszéknél 1880. február 23. — Neuhaus Fülöp Baján. Neuhaus Fülöp szabó és férfiruhakereskedő Baján. Bejegyeztetett a szabadkai kir. törvényszéknél 1880. márcz.1. Grünwald Emánuel (Emanuel Grünwald) Esztergom Grünwald Emánuel posztókereskedő Esztergomban. Czégvezetők: Grünwald Emánuel és Grünwald Fáni. Bej. a komáromi kir. tszéknél 1880. febr. 14. Ezen tvszék 1880. febr. 14-kén kelt 1072. és 1073. sz. végzésével, Grünwald Emánuel párkányi fakereskedése valamint Grünwald Salamonnak ezen fakereskedéssel kapcsolatos czégvezetői jogosultsága kitöröltetett; ellenben az esztergomi posztókereskedésre nézve Grünwald Emánuel nejének szül. Lövinger Fáni czégvezetői jogosultsága bejegyeztetni rendeltetett.

b) **Társas czégek.** Drach és Hermann (Drach & Hermann) Budapesten. Közkereseti társaság; a vállalat 1880. évi márczius hó 20-ik napján vette kezdetét; beltagjai: Hermann Ignácz és Drach Albert terménybizományi üzlettulajdonosok Budapesten. A társulat képviseletére a beltagok egyformán jogosultak. Bej. bpesti k. és v.tvnél márcz. 22.— Erste Perjámoser Sparkassa mint részvénytársaság, Perjámos. Leitz Ferencz igazgatósági tag czégjegyzési jogosultsága megszünvén, ezennel kitöröltetik, továbbá Volmann József, Kühn Péter és Bruck Henrik igazgatósági tagok czégjegyzési jogosultsága bejegyeztetik. Bej. n.-kikindai tszéhnel márcz. 10 — W. Messer et Breszlauer, Ujvidék. Divatáru kereskedés mint közkereseti társaság, melynek beltagjai: Messer Vilmos és Breszlauer Mór, a czégjegyzésre mindkét társtag egyformán jogosult. Bej. ujvidéki tszéknél márcz. 26. — Devecseri takarékpénztár részvénytársulat, Devecser. Auerhammer Ferencz elnök és Schultheisz Miksa igazgató. 1879. évi augusztus 26-án 3 évre ismét megválasztattak. Ifj. Rosenberg József, Puskás Sándor, Mautner Gábor, Barcza Kálmán, Schill János, Fraszt János és Buchwald Ármin az 1880 évi február hó 14-ik napján tartott közgyülésben ismét megválasztattak igazgató választmányi tagokká. A kilépett ifjabb Weisz Ábrahám, Rosenberg Simon és Bisell Gyula helyett: Steuer Józséf, Weisz Károly és Rosenberg Rudolf igazgató választmányi tagok, az 1880. évi február 14-ki közgyülés által ujonnan választattak. Bej. a veszprémi tvszéknél márcz. 27. — Nagy-Rőczei takarékpénztár, Nagy-Rőcze. Az elhalt dr. Marczell János igazgatósági tag ezen minőségének kitörlése valamint a helyébe megválasztott Lovassy Sándor igazgatótagsági minősége bejegyeztetett Bej. rimaszombati tszéknél márcz. 30. — Rimaszombati takarékpénztár, Rimaszombat. Dr. Szabó Samu megválasztott igazgatósági tag czégvezetői aláirása, valamint az igazgatóságból kilépett Broncs István czégvezetői aláirásának kitörlése bejegyeztetik. Bej. rimaszombati tszéknél márcz. 30. — Bicskei takarékpénztár Bicskén. Az 1880. február hó 10-kén tartott közgyülésen kilépett Beyer Imre és Lukács János igazgatósági tagok nevei töröltetnek és a helyettök ujonnan megválasztott Viniss Ferencz és Kocsis József igazgatósági tagok nevei bejegyeztetnek. Bej. sz. fehérvári tvnél ápril 1-én. — Temesvári első takarékpénztár (Erste Temesvárer Sparkassa) Temesvártt. Az 1880 évi február 15-kén tartott közgyülésen Kimmel Károly és Matiegka Venczel igazgatósági tagok kiléptek és az alapszabályok elyformán változtattak meg, hogy az igazgató tanács száma 18 tagban állapittatott meg, kik közül 16 a tágabb és 2 tag a szükebb igazgató tanács tagját képezi s egyuttal meghatároztatott, hogy a tágabb igazgató tanács 13, a szükebb pedig 2, tehát az összes igazgató tanács 15 taggal is teljesnek tekintendő. Bej. temesvári tvnél márcz. 11-én. — Temesvárer Panonia Dampfmühl Gesellschaft, Temesvár. Az 1880. évi február 10-ik napján tartott rendes közgyülésen az alapszabályok oly formán változtattak meg, hogy a czégjegyzés ezentul az igazgatóság egyik tagja és a vezénylő igazgató, ennek távollétében pedig az igazgatóság két tagjának együttes aláirásával eszközöltetik. Ifj. Steiner Karoly czégvezető ez alkalommal igazgatósági tagul megválasztatott. Bejegyeztetett temesvári törvényszéknél márczius 11-dikén. — Pilát, Tischler et Comp. Eisengiesserei Metzenseifen, Metzenzéf. Közkereseti társaság. Ezen vállalat 1880. évi márczius 1. vette kezdetét. Együttes kepviseleti joggal felruházott beltagjai: Pilat Ferencz lakatos, Tischler János (Maros) kovács és Gedeon József (Schneider) kovács, mindhárom vasöntőde üzlettulajdonosok Metzenzéfen. A czég vezetése akként történik, hogy a czégszavakat tartalmazó stampiglia nyomathoz aláirását a czégbirlalók közül bármelyik kettő együttesen csatolja. Bj. kassai tvszéknél, márcz. 16. Ifj. Blau Gyula és társa, Abaujszántó. Közkereseti társaság. Ezen vállalat 1880. évi márczius hó 5. vette kezdetét. Beltagjai ifj. Blau Gyula és ennek neje szül. Blau Roza üveg- és rőföskereskedők Abauj-Szántón. A társaság képviseletére egyedül ifj. Blau Gyula van feljogositva. Bj. kassai tvszéknél, márcz, 23. — Grünwald testvérek (Brüder Grünwald) Párkány, Esztergom. Közkereseti társaság. Ezen vállalat 1879. évi deczember hó 28-án vette kezdetét Beltagjai: Grünwald Salamon és Grünwald Armin fakereskedők, párkányi főteleppel és esztergomi fiókteleppel kik egyforma képviseleti joggal birnak. Bej. komáromi tvnél febr. 14. — Budapesti bankegyesület részvénytársaság (Budapester Bankverein Actien Gesellschaft) Budapest. Ezen részvénytársaságnak az 1880. évi márczius 16-án tartott rendkivüli közgyülése által a Lipótvárosi bank részvénytársasággal történt egyesülése folytán módositott alapszabályai, valamint a harmadik rovatban bevezetett megváltoztatott czége bejegyeztettek. E módositott alapszabályok értelmében a vállalat tárgya: takarékpénztári és banküzletek folytatása. Az igazgatóság nyolcz tagból áll, minek folytán az 1880. évi márczius hó 16 án tartott közgyülés által ujabban Deutsch Sámuel, Grünbaum Miksa és Arvay J. választattak meg igazgatósági tagoknak, kiknek czégaláirásaik egyidejüleg bejegyeztettek. A czég érvényeségére az uj czégszöveget tartalmazó czimbélyeg előnyomása mellett az eddigi czégjegyzési módozat fentartatik. Bej. Budapesti k. és v. tvnél april 12.

II.

Czégtörlések.

a) **Egyéni czégek.** Pál János Szatmárnémetiben. Kt. szatmári tszék márczius 8. — P. pro The Beverley Iron et Waggon Company Limited, Philip W. Nicholson, temesvári fiókja, Temesvár. Kt. temesvári tvszék, márczius 15. — Diósgyőri papirgyár (Diós-Győrer Papier-Fabrick) Diós-Győr. Kt. miskolczi törv.-széknél april 2. — Erste Dettaer Producten-Handels-Gesellschaft, Dettán. Kitöröltetett fehértemplomi tvszék april 2-án. — Kovács et Lutsch, Szász-Régen. Kt. m.-vásárhelyi tvszék, február 23. — Berger et Neuhausz, Baján. Kt. szabadkai tvszéknél márcz. 1-én — Lipótvárosi bankrészvénytársaság (Leopoldstädter Bank-Aktien-Gesellschaft) Budapesten. Kitöröltetett budapesti királyi és váltótszéknél ápril 12.

Napirend április 20-án.

Naptár. Kedd. Kath.: Marczellin. Prot.: Szulp. Domicill. Görög-Orosz: april 8. Herodion.
Képviselőház ülést tart d. e. 10 órakor.
Muzeumban nyitva van a régiségtár d. e. 9 órától d. u. 1 óráig.
Fővárosi tanács ülést tart d. e. 10 órakor.
Eszterházi képtár nyitva d. e. 9 órától d. u. 1 óráig.
Orsz. képzőmüvészeti tárlat kiállitása nyitva d. e. 10–12 d. u. 2–4.
Muzeumi könyvtár d. e. 9 órától d. u. 1 óráig.
Akadémiai könyvtár nyitva d. u. 3–7 óráig.
Egyetemi könyvtár d. u. 4 óráig nyitva.
Magyar daltársulat este a Komlókertben előadást tart.

—

Árverés ma a fővárosban. Mehrwald Anna 484 frtra b ingatl. (I–III.)

—

Hajóforgalom.

April 18–19. Kohn Jakab m.h. „István" árpa 580 mm. burgonya 230 mm. bab 22 mm, zab 219 mm., kukoricza 169 mm, buza 7 mm. Dunapenteléről. — Nagy András m.h. 400 mm. márványkő Süttőről. - Luczenbacher Pál utódai m.h. 7 sz. 1700 mm. kőszén. — Fichtel testvérek mh. „Ernesztin" 1950 mm. buza Nagybecskerekről. - Liptai János dereglye burgonya 40 mm. bor 60 liter Tótfaluról. — Fernbach Antal m.b. „Anton" zab 2500 mm. repcze 150 mm. kukoricza 100 mm. Ferencz-csatornából. — Luczenbacher P. utódai m.h. 8 sz. tüzifa 338 mt. Süttőről. Dette m.h. 27 sz. koczkakő 9500 db Szobbról. — Pancsovai gőzh. társaság „Napredak" uszályh. repcze 1171 mm, zab 1117 mm. rongyok 47 mm. Pancsováról. — Geringer és Berger mh, 2. sz. köles 1000 mm. buza 1350 mm. Bajáról Weisz J. mh. „Laura" 19 mm. repcze 2319 mm. zab Ujvidékről. Hacz Anna mh. 4 sz. falkő 90 mm. Sződrákos. Wallenfeld Károly mh. 2 sz. koczkakő 6000 db.

—

Kivonat a hivatalos lap április 18-ik számából.

Árverések a fővárosban. Özv. Mick Ferenczné 1114 frtra b. ingatl. május 5. (I–III.) Almsteuer Ferencz 30080 frtra b. ingatl. jun. 10. (torony-u. 1.)

Árverések a vidéken. Czigány György 650 frtra b. ingatl. május 19. Szilasson (Sopron). Kovács Mihály 376 frtra b. ingatl. május 18. Császtán (Pécs), Kudasz Terézia 448 frtra b. ingatl. május 21. Nagykanizsán, Vaku Lungu 1173 frtra b. ingatl. május 16. Majdán (Oraviczabánya), Koscs György 528 forintra b. ingatl. május 18. Homonnán, Glischin Maxa 2132 frtra b. ingatl. május 24. Szerb-Szt.-Mártonban (Módos), Bieskey Ferenczné 1200 frtra b. ingatl. május 12. Irsán (pestvidéki tsz), Varga Katalin 5728 frtra b. ingatl. april 26. Győrön, Gross Márton 622 forintra becs. ingatl. május 8. Sárkányon (Fogaras), Kraft János 896 frtra b. ingatl. május 3. Nagykapuson (Medgyes). Kuzmanov Arsza 2853 frtra b. ingatl. május 19. Bassahidon (N.-Kikinda), Mityin Iva 3661 forintra b. ingatl. május 18. N.-Kikindán, Mestekovits Sarolta 17500 frtra b. ingatl. jun. 8. Nagybecskereken, Czuczin Maksza 888 frtra b. ingatl. május 22. Karlován (N.-Kikinda), gróf Bethlen Lajos csődtömege 22383 frtra b. ingatl. jun. 15. Kerlésen (Deés), Friedler Antal 508 frtra b. ingatl. april 20. Pázmándon (Győr), Bézsenyi József 360 frtra b. ingatl. april 20. Szt.-Mártonon (Keszthely), Meliovisz Lajos 1635 frtra b. ingatl. jun. 21. Pombán (Kubin), Nemcek János 615 forintra b. ingatl május 22. Parniczán (Alsó-Kubin), Horvatics Pát 1164 frtra b. ingatl. május 18. Csáktornyán, Szlusni Andras 801 frtra b. ingatl. april 28. Gr.-Kecsényben (Léva), Kalányos József 600 frtra b. ingatl. május 7. Monostor-Apáthin (Tapolcza), Reitter Mihály 1060 frtra b. ingatl. május 19. Harkán (Sopron), Laky Mihály 782 frtra b. ingatl. april 30. R.-Szt.-Mihályin (Győr), Blazsity Szovra 930 frtra b. ingatl. május 18. N.-Kikindán, Lengyél András 914 forintra b ingatl. május 19. Kis-Kőrösön (Kalocsa), Mihálik István 1200 frtra b. ingatl. május 24. N.-Szombaton, Szundy György 472 frtra b. ingatl. május 21. Pécsett, Jobbágy Antal 450 frtra b. ingatl. május 19. Abaligeten (Pécs), Pap Istvánné 396 frtra b. ingatl. május 28. Ó-Nádasdon (Zilah), Aragan Jóva 1662 frtra b. ingatl. máj. 21. N.-Kikindán, Antal Jánosné 636 frtra b. ingatl. máj. 15. Merenyén (N.-Kanizsa), Bánszky Bálint 670 frtra b. ingatl. april 27. Domoszlón (Gyöngyös), özvegy Sztruhár Janosné 380 frtra b. ingatl. april 30. Tolmácson (B,-Gyarmat) Riesenbaum Bernát 600 frtra b. ingatl. május 7. Beregszászon, ör Prázsa Lőrincz 364 frtra b. ingatl. april 27. Borzik (N.-Várad). Molnár János 2152 frtra b ingatl. jul. 12. (Ghimesen (Nyitra), Zsuzsi Onu 500 frtra b. ingatl. april 23. Radván, Kamenár Mátyás 669 frtra b. ingatl. május 22. Csáktornyán, Zadranetz András 751 frtra b. ingatl. május 18. Sztanetinaczen (Csáktornya), Lorisz József 300 frtra b. ingatl. május 15. Temesváron, Sárközy Ferenczné 14310 frtra becs. ingatl. május 1. Mihályfalván (Székelyhid) Sulka József 1594 forintra b. ingatl. jul. 12. Bodokon (Nyitra), Csapány Antal 5200 frtra b. ingatl. april 28 Gyöngyösön, Hunyadi János 320 frtra b. ingatl. május 1. Pernyáván (Arad), Kertész Erzsébet 350 frtra b. ingatl. május 11. Esztergom, Kormán Márton 2890 frtra b. ingatl. május 19. Stridón (Csáktornya), Békéssi József 15442 frtra b, ingatl. jun. 15. Szolnokon, Urgela József 1400 frtra b. ingatl. jun. 14. Léván, Kocsis Erzsébet 337 frtra b. ingatl. május 30. Ó-Becsén, Opria Juon 495 frtra b. ingatl. május 1. Girodán (Temesvár), Jákob Antal 700 forintra b. ingatl. május 18. Déván, Bocskai Pál 800 frtra b. ingatl. május 4. Kővágó-Eörsön (Tapolcza), Varga János 456 frtra b. ingatl. május 21 Szombathelyen, Pind és Pál 2054 frtra b. ingatl. jul. 21. Pogrányon (Nyitra), Katanecz Katalin 331 frtra b. ingatl. jun. 2. Domasineczen (Csáktornya), Varga Márton 1250 frtra becs. ingatl. május 19. Bogyoszlón (Sopron), Széll Ferencz 1800 frtra b. ingatl május 22. Szombathelyen, Lőki Gábor 924 frtra b. ingatl. jul. 21. Orosztonyon (N.-Kanizsa), Hajdinyák István 1074 frtra b ingatl máj. 21. Csáktornyán, Friedler Ferencz 345 frtra b. ingatl. april 20. Pázmándon (Győr). Aradszki Persida 537 frtra b. ingatl. május 10. Szabadkán, Müller György 351 frtra b. ingatl. máj. 8. N.-Sajón (Beszterczén.) Molodetni George 750 frtra b. ingatl. máj. 1. Csován (Gyulafehérvár) Vaszari József 380 frtra b. ingatlana máj. 7. Veszprémben. Schneider Mátyás 610 frtra b ingatl. apr. 22. Gyarmatán (Temesvárott.) Gyóni György 280 frtra b. ingatl. apr. 28. Komáromban Depranli Jakab 700 frtra b. ingatl. apr. 20. Nezsideren. Tóth István 982 frtra b. ing. apr. 30. Gardoniveczen. Bezsenyi József 400 frtra b. ingatl. apr. 20. Szentmártonban (Keszthely.) Platthy Géza 6028 frtra b. ingatl. máj. 26. Felső-Szelényen (Ipolyság.)

Csődhirdetmények. Ifj. Szentiványi Márton liptó-sztmiklósi lakos ellen bej. jun. 14. 15. és 16. id. tömegg. Joób Marczel, perü. Politzer Bernát ügyv. Bineter Moricz Esztergom-szt-tamási lakos ellen bej. máj. 24. 25. és 26. id. tömegg. és perü. Szecskay Kornél ügyv. Reizman József kisvárdai lakos ellen bej. máj. 29. 30. és 31. id. tömegg. Vindtmann Heumann és perü. Rézler György ügyv.

CSÁVOLSZKY LAJOS
felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos.

NYILT-TÉR.

Végeladás. Helyiség változás folytán mintaraktáramban bécsi-utcza 4. sz. I. emelet márczius 9-től kezdve több mint százféle mindennemü olcsóbb és finomabb kályhák, kandalok, takaréktüzhelyek, zöld és barna kályhák több mind ezer darab majolica és porczellán diszdarabok servicek stb. egész leszállitott olcsó áron eladatnak. Megtekinthető délelőtt 10-től 1 óráig és délután 4-től 6 óráig.

Fischer J. majolica és kályhagyára.

Papirkárpit gyáros. **Áldási Ignácz** Budapest uj bécsi-utcza 4. sz ajánl papirkárpit és diszitéseket nagy választékban, tekercse 15 krtól felfelé. Kivánatra mintákkal szolgáltatik. 219

ALSÓSELTERSI közkincsi forrásokból.
EMSI Kränchen és öbölkut
BUDAI KIRÁLY-KESERÜFORRÁS legjobb szer székrekedés és ebből következő betegségek ellen
Deák Ferencz-, Hunyady Mátyás-, Gr. Széchenyi I., Szt. István-forrás.
mindig friss töltésben kapható
MATTONI és WILLE
cs. k. udv. szállitók ásványviz telepükben
budai király-keserüforrások tulajdonosai
Budapesten, V., Ferencz-József-tér 3. (Dianafürdő.)

BUDAPESTI SZINLAPOK.

Nemzeti szinház.

Kedd, április 20-án.

MURSKA ILMA és BARTOLUCCI VICTORINA kisasszonyok vendégjátékául:

A troubadour.

Opera 4 felv. Irta Cammarano Salvator. Olaszból forditotta Nádaskay L. Zenéjét szerezte Verdi. — Személyek:

Luna gróf	Maletzky	Fernando	Tallián
Leonora	Murska I.	Ines	Smidné
Azucena	Bartolucci V.	Ruis	Zajonghy
Manrico	Gassi F.	Hirnök	Széphegyi

Kezdete 7 órakor.

—

Népszinház.

A sárga csikó.

Eredeti népszinmü dalokkal, 3 felv. Irta Csepreghy Ferencz. Személyek:

Bakaj András	Kovács	Peti	Karikás
Erzsike	Abonyiné	Bóltos Iczig	Solymosi
Csorba Márton	Eőri	Csárdás gazda	Horváth
Ágnes	Pártényiné	Bogár Imre	Veres
Laczi	Vidor	Gazsi	Pártényi
Gelecséri	Tihanyi	Bagó	Bakonyi

Kezdete 7 órakor.

Vasut közlekedési utmutató.

A vonat indul.	A vonatok minősége	Indulási idő
Az osztrák államvaspálya indóházából.		
Budapestről, Vácz, Esztergom, Pozsony, Bécs felé a	gyors vonat szem. vonat " " vegyes von.	8 óra 10 p. regg. 9 óra 20 p. d. e. 9 óra 30 p. este 11 óra 35 p. d. u.
Budapestről Érsek-Ujvárig Budapestről Nagy-Marosig	" "	4 óra 55 p. d. u.
Budapestről Czegléd, Szeged, Temesvár, Orsova felé	futár. vonat szem. " " von.	10 óra 5 p. este 6 óra 05 p. djjel 6 óra 55 p. regg.
Budapestről Czegléden keresztül, Szolnok, Arad, Temesvár felé	szem. vona. " "	7 óra 25 p. 6 óra 3 p. d. u.
Budapestről Czegléden keresztül Püspök-Ladány, N.-Várad, Kolozsvár felé	szem. vonat " "	7 óra 30 p. regg. 6 óra 3 p. d. u.
Budapestről Czeglédig	vegyes von.	2 óra 45 p. d. u.
A magyar államvasut (losonczi) indóházából.		
Budapestről Hatvan, Losoncz, Ruttka, Oderberg felé	gyorsvonat vegyes von.	6 óra — p. regg. 3 óra 10 p. d. u.
Budapestről Hatvan, Miskolcz, Kassa, Lemberg felé	szem. vonat vegyes von.	7 óra 42 p. regg 11 óra 3 p. este.
Budapestről Hatvanig	helyi vonat	5 óra 47 p. d. u.
A déli vasut (budai) indóházából		
Budapestről, Székesfehérvár, Kanizsa, Pragerhof, Trieszt felé	szem. vonat " "	7 óra 10 p. regg. 9 óra 35 p. este
Budapestről, Székesfehérvár, Veszprém, Szombathely, Grátz felé	szem. vonat vegyes von.	7 óra 10 p. regg. 11 óra — p. d. e.
Budapestről, Kis-Czell, Pápa, Győr, Uj-Szőny felé	" "	7 óra 10 p. regg.
Budapestről Kanizsáig	vegyes von.	11 óra — p. d. e.

A vonat megérkezik.	A vonatok minősége.	Megérkezési idő.
Az osztrák államvasut indóházába		
Bécs, Pozsony, Esztergom, Vácz felől a	gyorsvonat személy von vegyes von.	9 óra 45 p. este 5 óra 38 p. d. u. 6 óra 7 p. regg.
Érsekujvárról Nagy-Marosról	" " " "	12 óra 20 p. d. e. 9 óra 10 p. d. e.
Orsova, Temesvár, Szeged, Kecskemét felől a	gyorsvonat szem. vonat	7 óra 20 p. regg. 8 óra 45 p. este
Kolozsvár, Nagy-Várad, Püspök-Ladány felől	vegyes von. " "	8 óra 31 p. este 8 óra 45 p. regg.
Czeglédről	" " " "	6 óra 25 p. regg. 11 óra 54 p. d. e.
A magyar államvasut (losonczi) indóházába.		
Oderberg, Ruttka, Losoncz felől	gyorsvonat vegyes von.	11 óra 3 p. este 12 óra 4 p. d. e.
Lemberg, Szerencs, Miskolcz, Hatvan felől	szem. vonat vegyes von.	7 óra 58 p. este 6 óra 14 p. regg.
A déli vasut (budai) indóházába.		
Trieszt, Pragerhof, Kanizsa, Székesfehérvár felől	pósta vonat " "	6 óra 16 p. regg. 8 óra 36 p. este
Grátz, Szombathely, Veszprém felől	szem. vonat vegyes von.	8 óra 36 p. este 8 óra 38 p. regg.
Uj-Szőny, Győr, Pápa, Kis-Czell felől Kanizsáról	" " " "	8 óra 36 p. este 3 óra 18 p. d. u.

Meteorologiai jegyzetek.

A meteorologiai magy. kir. központi intézet időjárási távirati jelentései 1880. évi április 19-ről, reggeli 7 óra.

Észlelési állomás	Légnyomás m. m.	Hőmérséklet C°	Szél iránya	Szél erőssége	Felhőzet
Bregenz	767.3	+ 8.2	—	—	borult
Prága	765.8	+ 12.2	D	3	"
Bécs	765.4	+ 12.8	Ny	3	derült
Sopron	764.4	+ 12.0	ÉNy	2	"
Magyar-Ovár	761.6	+ 14.7	ÉNy	5	"
Trencsén	762.9	+ 11.9	DNy	2	"
Beszterczebánya	763.4	+ 13.3	K	1	felhős
Budapest	763.1	+ 13.6	Ny	2	derült
Szolnok	761.8	+ 14.2	É	2	"
Debreczen	763.2	+ 12.8	DK	2	felhős
Ungvár	761.8	+ 11.4	ÉK	5	borult
Szatmár	763.4	+ 13.3	K	2	derült
Nagy-Szeben	765.5	+ 10.8	D	2	"
Orsova	764.8	+ 11.2	—	—	borult
Temesvár	—	—	—	—	"
Szeged	762.2	+ 15.4	—	—	derült
Csáktornya	764.3	+ 12.8	ÉNy	2	"
Zágráb	763.9	+ 15.4	K	2	felhős
Fiume	764.8	+ 18.5	É	2	"
Pola	763.2	+ 13.2	ÉNy	1	"
Lesina	763.8	+ 14.7	—	—	eső
Selmeczbánya	—	—	—	—	—

A megelőző 24 óra alatti tünemények. A légnyomás mindenütt kevéssel emelkedett, Prágában 5.7 mm.-el. A hőmérsék keveset változott. Eső: Bregenz-18, Szolnok (égi háb.) 1, Szeged 3 mm. Ozon Budapesten nappal 0, éjjel 0.

Vizállás és időjárás.

Április	Névszerint	Méter 0 fölött	Méter 0 alatt	Változik:	Időjárás
19	Budapesten	2 51	—	apadó	tiszta
19	Pozsony	2.11	—	"	száraz
19	M.-Szigeten	1.37	—	"	derült
19	Szatmáron	1.70	—	"	száraz
19	Tokajban	6.15	—	"	tiszta
19	Szolnokon	5.79	—	áradó	felhős
19	Szegeden	6.00	—	apadó	száraz
18	Aradon	0.39	—	"	"
18	Becskereken	0.71	—	"	felhős
18	Bezdánnál	—	—	—	—
18	Verbászon	—	—	—	—
19	Eszéken	1.80	—	apadó	száraz
19	Barcson	0.64	—	"	felhős
19	Sziszeken	2 17	—	"	—
19	Orsován	3.15	—	áradó	felhős

A budapesti áru- és értéktőzsde hivatalos árjegyzetei (azonos a P. Lloydéval) április 19.

Termény	ránya	Minőség hektol.	Ár 100 kilogramm frttól	frtig	Minőség hektol.	Ár 100 kilogramm frttól	frtig
Buza bánsági	uj szilárd	74	—.—	—.—	75	11.95	12 10
"		76	12 15	12 25	77	12 35	12 45
"		78	12.50	12 60	79	—.—	—.—
"	"	80	—.—	—.—	81	—.—	—.—
tiszavidéki		74	—.—	—.—	75	12.—	12 15
"		76	12 25	12 35	77	12 45	12 55
"		78	12 60	12.70	79	—.—	—.—
"	"	80	—.—	—.—	81	—.—	—.—
pestvidéki		74	—.—	—.—	75	11 95	12 05
"		76	12 10	12 15	77	12 25	12 35
"		78	12 45	12.50	79	—.—	—.—
"	"	80	—.—	—.—	81	—.—	—.—
fehérmegyei		74	—.—	—.—	75	11 95	12 10
"		76	12 20	12.30	77	12 40	12 50
"		78	12 55	12.65	79	—.—	—.—
"	"	80	—.—	—.—	81	—.—	—.—
bácskai		74	—.—	—.—	75	—.—	—.—
"		76	—.—	—.—	77	—.—	—.—
"		78	—.—	—.—	79	—.—	—.—
"	"	80	—.—	—.—	81	—.—	—.—
északmagyarországi		74	—.—	—.—	75	11 60	11 75
"		76	11.80	11.90	77	12.—	12 10
"		78	12 20	12 30	79	—.—	—.—

Termény	Irányzat	Faj	Minőség hectoliterenk.	Ár 100 kilogrammként frttól	frtig
Rozs	csendes	—	70–72	9.60	9.80
Árpa	szilárd	takarmány	60–62	7.40	7 65
"	"	égő nivaló	62–64	8 —	8.90
"	"	sörfőzdei	64–66	—.—	—.—
Zab	"	—	36–40	7.30	7 50
Tengeri	"	bánsági	75	7 80	7 90
"	"	más-nemü	78	7 75	7.80
Repcze	"	káposzta	—	7.60	7.79
"	szilárd	bánsági	—	—.—	—.—
Köles	szilárd	—	—	7.60	7.80
Kendermag	szilárd	—	—	—.—	—.—
Szokványszerü határidőre buza	lanyha		tavaszra	11 80–	11.90–
"			őszre	10.50	10 60
tengeri	szilárd		szept.–október	—.—	—.—
"			május–jun. 1880	—.—	—.—
zab	"		tavaszra	7 95–	8 —
"	"		őszre	7.10	7 15–
repcze bánáti			aug.–szept.	—.—	—.—

Szilva lanyha bosn. hord. p. 23.75 á. 24 – zsák p. 23.25 á. —.— szerb. 21.50 a. p. 22.— Szesz szilárd régi módu élesztő, h. n. p. 34.25 áru 35.25 Szesz szilárd és uj módu, burgonya p. 37. á. 38.

Értékpapirok		Utolsó árkelet pénz	áru
Államadósság.			
Magyar vasuti kölcsön	befzet. 170 frt	125 50	126 —
Gömöri államvasuti záloglev.	" 100 frt	—.—	—.—
Magy. keleti vasut I. kib.	" 300 frt		
" " " II. "	" 700 frt	82 75	83 25
Magy. kel. vasuti államkötv. ar.		98 50	99 .
Magy. nyeremény-kölcsön 100 frt		86 50	87 —
" sorsjegy-kölcsön 50 frt		112 75	113 25
1871-iki magy. államk.-kölcsön v. strl. f. ez. 5%		112 75	113.25
1872-iki " " v. strl. f. ez. 5%		—.—	—.—
1873-iki magy. kir. kincstári utalv. f. ez. 6%		—.—	—.—
1874-iki " " f. ez. 6%		—.—	—.—
Magy. aranyjáradék 6% adómentes		105 50	105 70
" földtehermentesitési kötvények		92 25	92 75
		91.—	91 50

Értékpapirok	Utolsó árkelet pénz	áru
Magy. földtehermentesitési kötvények temesi	91 50	92 50
" " " 1867. záradékkal	91 —	91 50
" " " erdélyi	92	92 50
Magy. orsz. jel. urbéri váltsá. kötv. (100 frt) 5%	90 50	91 25
Szőlődézsma váltsági kötvény (100 frt)	92 50	93 —
Magy. kir. pénztárjegyek 6 hóra	101 30	—
Osztrák államadósság papirban 5%	78 —	73 15
" ezüst kamat jan.—jul. 5%	73 50	73 75
" " apr.—okt. 5%	73 50	73 75
Osztrák aranyjáradék	89 —	89.25
" kisorsolással 1860-ból á 500 frt	130 50	131 —
" " 1860-ból á 100 frt	133 —	134
" " 1864-ből á 100 frt	174 —	174 50
" " 1864-ből á 50 frt	174 —	174 50
Pest városi kölcsöne 1870-ből 6%	103 —	—
" " " 1871-ből 5. 6	103 —	—.—

Osztal. 1879-re	Értékpapirok		Utolsó árkelet pénz	áru
	Biztositó társulatok.			
200	Első magy. bizt. társ	befz. 200 frt	4080	4100
90	Pannonia viszb. társ.	" 300 "	1300	1325
—	Pesti bizt. intézet	" 100 "	—.—	—.—
—.—	Unio viszbizt. társ.	" 300 "	195	200
	Vasutak.			
	Alföld-fiumei	" 200 "	157 —	158.—
	Arad-körösvölgyi	" 100 "	—.—	—
	Báttaszék-dombóvári	" 200 "	144 50	145 50
	Déli vasut	" 200 "	82 —	82 50
	Éjszakkeleti vasut	" 200 "	146 50	147 —
	Erdélyi vasut	" 200 "	140 —	141 —
	Kassa-oderbergi vasut	" 200 "	128	129 —
	Osztrák államvasut	" 200 "	278.50	279
	Pécs-barcsi vasut	" 200 "	193.50	194
	Tiszavidéki	" 400 "	246 75	247 25
	Vágvölgyi vasut	" 200 "	—	—.—
	Osztr. dunagőzhaj. társ.	" 500 "	609	611
6	Budai hegypálya	" 100 "	91	92
	Pesti közuti vaspálya	" 200 "	380 —	381 50
	Bankok.			
25 –	Ált. m. municip. hitelb.	" 200 "	—.—	—
	" " hitelbank	" 200 "	—.—	—.—
—.—	Angio-osztrák bank	" 120 "	151 —	151 50
—.—	Bihari keresk. bank	" 140 "	—	—
	Dettai tak és hitel-egylet	" 100 "	—.—	—
	Horvát leszámitoló-bank	" 200 "	—	—
4	Iparbank, budapesti	" 100 "	51 –	53
—	Kisbirt. földh. intézete	" 80 "	—	—
2	Lipótv. bank rész.-társ.	" 100 "	61 –	62 —
—	Magy. ált. földh. részv. ts.	" 140 "	150	151
	Magy. jelzálog hitelb.	" 60 "	53	53 50
18	Osztrák hitelintézet	" 160 "	283 60	283 70
	Osztrák-magyar bank	" 600 "	840	842
	I. magy. iparbank	" 200 "	160	162
42	Pesti keresked. bank	" 500 "	640	642
7	Pest-budai késm. bank	" 100 "	80 –	82 —
	Szisz(eki) hitelbank	" 100 "	—	—
—	„Union" bank	" 100 "	105 —	105 25
	Takarékpénztárak.			
9	Országos központi	" 100 "	159.	160 —
225 –	Pesti első hazai	" 1000 "	3900	4000.

Osztal. 1879-re	Értékpapirok		Utolsó árkelet pénz	áru
30	Pest-budai fővarosi	befz. 200 frt	432 —	435
4	Pesti külvárosi	" 150 "	73	74 —
—	Pakrac-daruvár-kutinjai	" 50 "	—	—
	Vas-zalamegyei első	" 100 "	128	—
	Gőzmalmok.			
—	Concordia malom	befz. 500 frt		
200	Első budapesti	" 500 "	510	515
40	Erzsébet	" 500 "	1575	1590
	Hengermalom	" 200 "	312	314 —
40	Lujza	" 500 "	725	745
50	Molnárok és sütők	" 160 "	272	273
—	" " III. kib.	" 200 "	350	355
200	Pannonia	" 120 "	—	—
50	Viktoria	" 1000 "	1340	1350
		" 300 "	460	465
	Különféle vállalatok.			
—.—	Alagut	befz. 105 frt	110	111 –
30 —	Ganz és társa vasöntőde	" 400 "	474	475
24 —	Gschwindt-féle szeszgyár	" 200 "	303	305 —
12.—	Gyapjum. és sz. t. első m.	" 200 "	190.—	—.—
26 —	Keresked. testület épülete	" 210 "	—.—	—.—
40 —	Könyvnyom. „Athenaeum"	" 200 "	570 –	575 –
50 –	" Pesti részv. t.	" 500 "	620 –	—.—
— —	" Franklin	" 150 "	—.—	—.—
— —	Kőszén és téglagyár	" 200 "	119 —	119 50
— —	Rima-murányi vasmü	—	8100	—
—.—	Salgó-tarjáni kőszénbánya	" 100 "	111 50	112 —
—.—	Salgó-tarjáni vasöntöde	" 100 "	148	150. –
—.—	Schlick-féle vasöntöde	" 200 "	156	157 —
—.—	Serfőzde első magyar	" 500 "	570	580 —
20 —	Sertéshizlaló	" 200 "	192 —	194
—.—	Sóskuti kőbánya	" 200 "	30.—	34 —
—.—	Spodium és csontlisztgyár	" 200 "	252	252 —
— —	Szálloda-részvénytársaság	" 200 "	—.—	—.—
—.—	Tégla és mészégető, ujlaki	" 200 "	68 —	70 —
—.—	Téglagyár, kőbányai	" 200 "	134.—	135 —
	Záloglevelek.			
	Magy. földhit. int. papir érték	5½%		
	" " " " "	5%	102 75	103
	" " " arany v. ezüst	5%	98.75	99 —
	" jelzálogbank	5½%	117 25	117 50
	" ált. földh. részv. társ.	6%	96 25	97 —
	" " " " "	5½%	102.—	102
			95,50	95 75

Értékpapirok		Utolsó árkelet pénz	áru
Osztr.-magyar bank o. é.	5%	103 50	103.75
Pesti kereskedelmi bank	5%	103	—.—
Kisbirtokosok földhitelintézete	5%	98 50	—.—
" "		—	—
Elsőbbségek.			
Báttaszék-dombovár-zákányi vasut	befz. 200 frt 5%	83 25	83 50
Dunagőzhaj. társaság	" 200 " 5%	—	—
" "	" 300 " 5%	—	—
Észak-keleti vaspálya	5% befz. 300 frt	85 75	86 —
" " ar.	5% " 300	—	—
Magy. galicz. vaspálya	5% " 300	—	—
I. erdélyi vaspálya	5% " 200	84 25	84 75
Győr-sopron-ebenf. vas.	5% " 200	—	—
Kassa-oderbergi vasut	5% " 200	89 50	90
Vágvölgyi vasut	5% " 200	—	—
" " részk.	7½% " 200	—	—
Budapesti lánczhid	6% " 100	102 50	102 75
Kőszén és téglagy. kötv.	6% " 100	—	—
Lloyd és tőzsdeépület	5% " 100	91 75	92 25
Stirlai-Horvát kőszénbányászati társulat	6% " 200	—	—
Magánsorsjegyek.			
Osztrák hitelintézet		178	179.-
Pénznemek.			
Cs. k. arany		5 56	5.58
Osztrák-magyar 8 frtos arany		9 48	9 50
20 frankos arany		9 48	9 50
Török aranylira		—	—
Osztrák és magyar ezüst		—	—
Római birodalmi bankjegyek		58 65	58.75
Váltók árfolyama.			
Német bankpiaczok 100 márk	4%	58 05	58 20
Amsterdam 100 hollandi frtért	3%	98 50	98 70
Brüssel 100 frankért	3%	47 —	47 10
Páris 100 frankért	3%	47 15	47 25
Zürich 100 frankért	4%	47	47 15
Svájczi bankpiaczok	4%	47	47 15
London 10 font sterlingért	3%	119 15	119 35
Szentpétervári 100 rubelért	6%	—	—